National Library
Bibliothèque Nationale
JAN 2 1975
Newspaper Section

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.
Business Office: 129 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

NR. 52. SESTDIENA, 1974. GADA 28. DECEMBRIS 24. GADS SATURDAY, DECEMBER 28, 1974.

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centu

Jāzeps Grodnis

1974. gada politisko notikumu apskats

1974. gads ieies vēsturē ar valdību maiņām pasaulē. Svarīga valdības maiņa notika Anglijā, pēc tam kad konservātīvās valdības vadītājs Ed. Hīts atlaida parlamentu un izsludināja jaunas vēlēšanas, deklarējot, ka šīs vēlēšanas pierādīšot, kas valdīs Anglijā, t.i. konservātīvie vai sociālisti. Arodbiedrības, kuŗas pa lielākai daļai vada komūnisti, ar streikiem draudēja novest Angliju saimnieciskā sabrukumā. Vēlēšanās uzvarēja arodbiedrības, nostājoties strādnieku partijas vadītāja Harolda Vilsona pusē.

Francijas prezidenta Žorža Pompidū nāve nenāca negaidīta, jo viņš jau slimoja ilgāku laiku. Jaunievēlētais Francijas prezidents Valerijs Žiskārs nenāca no gollistu, bet centra partijām, ar gollistu atbalstu. Domājams, ka viņa politika vairāk tuvinās Franciju Amirikas savienotām valstīm un vispār Rietumu politikai. Sagaidāms, ka sarunas ar ASV prezidentu Fordu izvērtīsies draudzīgas un saskanīgas.

Rietumvācijas valdība zaudēja savu enerģisko Austrumeiropas politikas favorizētāju kancleru Viliju Brantu, kas bija spiests aiziet no valdības vadības, jo atklājās, ka kāds no viņa tuviem padomdevējiem bijis Maskavas spiegs. Brants ar savu labvēlīgo austrumu politiku neoficiāli palīdzēja Maskavai panākt Eiropas drošības konferences sasaukšanu Helsinkos. Maskava bez tam vēl cerēja iegūt no Rietumvācijas tik nepieciešamo technoloģiju, ko tagad cer dabūt no ASV. Vācu sociāldemokrati Branta vietā izraudzīja Helmutu Šmitu, kas neapšaubām būs labvēlīgāks Rietumu politikai.

Izraēlas ministru prezidenti Goldu Meiri nomainīja militāra persona Iciks Rabins. Golda Meire atlūdzās no amata, jo tai pārmeta, ka nebija sagatavojusies 1973. gada oktobŗa kaŗam ar arabiem. Lai gan Izraēla šinī kaŗā nekā sevišķa nezaudēja, tās prestižs tomēr jūtami cieta. J. Rabins mēģina vest pret arabiem piekāpīgāku politiku resp. izteiktāku izlīguma un miera politiku. Izraēlas problēma nav tikai Izraēlas vien, bet gan visu Vidējo austrumu problēma. Tā ir vissarežģītākā un visbīstamākā visas pasaules mērogā. Kā un kad tā izkārtosies, to tagad neviens nevar paredzēt.

Kipras sala piedzīvoja ne tikai prezidenta archibīskapa Makariosa zaudēšanu, bet arī asiņainu pilsoņu kaŗu. Turcija salā izcēla desantu un sakāva grieķu militāros spēkus, okupējot gandrīz pusi no salas platības. Grieķu militārās juntas neveiksme radīja lielas pārmaiņas pašā Grieķijā. Grieķija, juzdamās militāri vājāka, neriskēja sākt kaŗu pret Turciju, un militārā valdība atkāpās par labu demokratijai ar Konstantīnu Karamanlisu vadībā. Kipra savas brūces vēl nav sadziedējusi un sarunu ceļā vēlas izkārtot savu nākotnes pārvaldi.

Lielākais pasaules politiskais notikums bija ASV prezidenta Ričarda Niksona demisija. Tā bija nenovēršama un vienīgā iespēja ātrāk nostabilizēt ASV iekšējo politiku. Arī ASV ārpolitika, dominējošā pasaulē, bija nonākusi strupceļā. Niksons ar savu trīsstūri — Vašingtona — Maskava — Pekinga, ārpolitiku vēlējās kļūt slavens un ieiet pasaules vēsturē kā lielākais miera politiķis. Tie bija Niksona vislielākie maldi. Šī politika viņam gan palīdzēja iegūt nevajadzīgi lielo balsu skaitu 1972. gada ASV prezidenta vēlēšanās, bet tā bija kaitīga brīvās pasaules politikas ideoloģijai. Ļaunākais bija, ka Niksons savās pāniskās bailēs no varbūtējā demokratu kandidāta Maskija un tautas opozicijas pret kaŗu Vietnamā, radīja Votergeites skandalu, kas viņu beigās aprāka. Tas nodarīja lielu ļaunumu gan ASV politikā, gan saimnieciskā plāksnē. Tikpat vainīgi kā Niksons un viņa atbalstītāji ir arī demokratu partijas vadītāji, jo tie ar preses, radio un televīzijas palīdzību šo skandalu uzpūta kā lielāko pasaules katastrofu. Šis skandals gan salāpīja sairušo demokratu partiju, bet maksāja valstij simtiem miljoniem dolaru, vēl turpinoties.

Niksona vietu Baltajā namā ar skaļiem aplausiem ieņēma politiski ne visai populārais Niksona viceprezidents Džeralds Fords. Tālākā politiskā darbībā viņam nav laimējies paturēt savu sākuma popularitāti. Inflācijas jautājumā, kas tagad ir visas pasaules problēma, Forda rīcība izrādās nepietiekama. Ārpolitikā, kā jau to varēja paredzēt, viņš soļo Niksona pēdās. To pierādīja sarunas un vienošanās Vladivostokā ar Maskavas caru Leonīdu Brežņevu. Citādi tas arī nevarēja būt, jo ASV ārpolitiku simtprocentīgi nosaka „ģeniālais" koncesiju (Maskavai un Pekingai) meistars Dr. H. Kisingers. Vienīgi Eiropas ārlietu ministru u.c. konferencēs viņš pateicis skarbus vārdus (bez koncesijām) Eiropas valstu vadītājiem,

1974. gadā notikušas vēl daudzu citu valdību maiņas, bet tās pasaules notikumus maz ietekmē. Vienīgi Brežņevs sēž droši savā krēslā un ārda pasauli.

Apvienotās Nācijas, radot jaunu precedentu, uz Maskavas un Afrikas valstiņu spiediena atļāva ierasties AN pilnsapulcē Palestīnas bēgļu organizācijas vadītājam Arafatam. Tas ir pirmais gadījums, kad AN savā pilnsapulcē dod vārdu personai, kas oficiāli nepārstāv nekādu valsti, nerunājot nemaz par AN oficiālo dalībnieci. Tas nozīmē, ka 1974. gads spilgti pierādījis, ka Apvienotajās Nācijās ASV ēra ir izbeigusies un sākusies Maskavas dominācija. Tam piemērs ir vēl Dienvidafrikas izslēgšana no AN un Izraēlas izstumšana no izglītības, zinātnes un kultūras (UNESCO) organizācijas Eiropā.

1974. gads brīvās pasaules politikā uzskatāms par „tumšo gadu". Cerēsim, ka 1975. gads tumsā grimstošā pasaulē radīs vairāk gaismas.

1974. gads pasaules politikas nosliecē mums kļuva nelabvēlīgāks. To ietekmēja Maskavas un Vašingtonas detante. Toties latviešu trimdas sabiedrība kļuvusi vienotāka un stiprāka. Piemērs tam ir latviešu organizāciju aktivitāte, ko liecina PBLA Latvijas brīvības fonda nodibināšana un mūsu atbalsts tam un citiem fondiem. Cerēsim, ka 1975. gads būs mums labvēlīgāks un pašu darbs vēl sekmīgāks.

DAUDZ LAIMES JAUNAJA 1975. GADĀ!
Dadža zīmējums Latvijai Amerikā

Technisko zinātņu kongress 1976. g.

Latviešu inženieŗu apvienības ārzemēs prezidija (LIAA) sanāksmē Montrealā, kuŗā piedalījās arī vairāki LIAA Montrealas kopas valdes locekļi un Montrealas organizāciju padomes priekšsēdis M. Štauvers, nolēma 4. Latviešu technisko zinātņu kongresu rīkot 1976. gadā Montrealā. To izkārtos Montrealas kopa. 10. janvāŗa sanāksmē, kad būs ienākusi informācija no kopām, vai kongress būtu vēlams olimpisko spēļu laikā (no 17. jūlija līdz 1. augustam), vai arī īsu laiku pēc tam. Kongress ilgs 3 — 4 dienas, ieskaitot arī olimpisko celtņu apskati. Kongresā paredzēti referāti, semināri, diskusiju paneļi un izstāde.

Kongresu vadīs būvinž. A. Palejs, sekretārs P. Agrums, saimniecības daļas vadītājs B. Godiņš, LIAA pārstāvis būs N. Zoldners. No katras kopas un lielākas apdzīvotas vietas izraudzīs savu pārstāvi, tāpat pārstāvjus no citām techniskām organizācijām. LIAA priekšsēdis N. Zoldners vēl ziņoja, ka

(Turpinājums 20. lp.)

PATEICIBA

Latvija Amerikā redakcija un apgāds, tāpat redaktors personiski, šogad saņēma simtiem mūsu līdzstrādnieku, lasītāju, organizāciju un pārējo labvēļu apsveikumus Ziemas svētkos un gadu mijā. Nespējot daudzajiem apsveicējiem rakstveidā atbildēt, izsakām visiem mūsu labvēļiem sirsnīgu pateicību par šķaistajiem novēlējumiem un atzinību mūsu darbam un novēlam visiem laimīgu un panākumiem bagātu Jauno gadu.

Latvija Amerikā redakcija un apgāds

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1974. G. 28. DECEMBRIS, 52. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Austrālija.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.00. tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

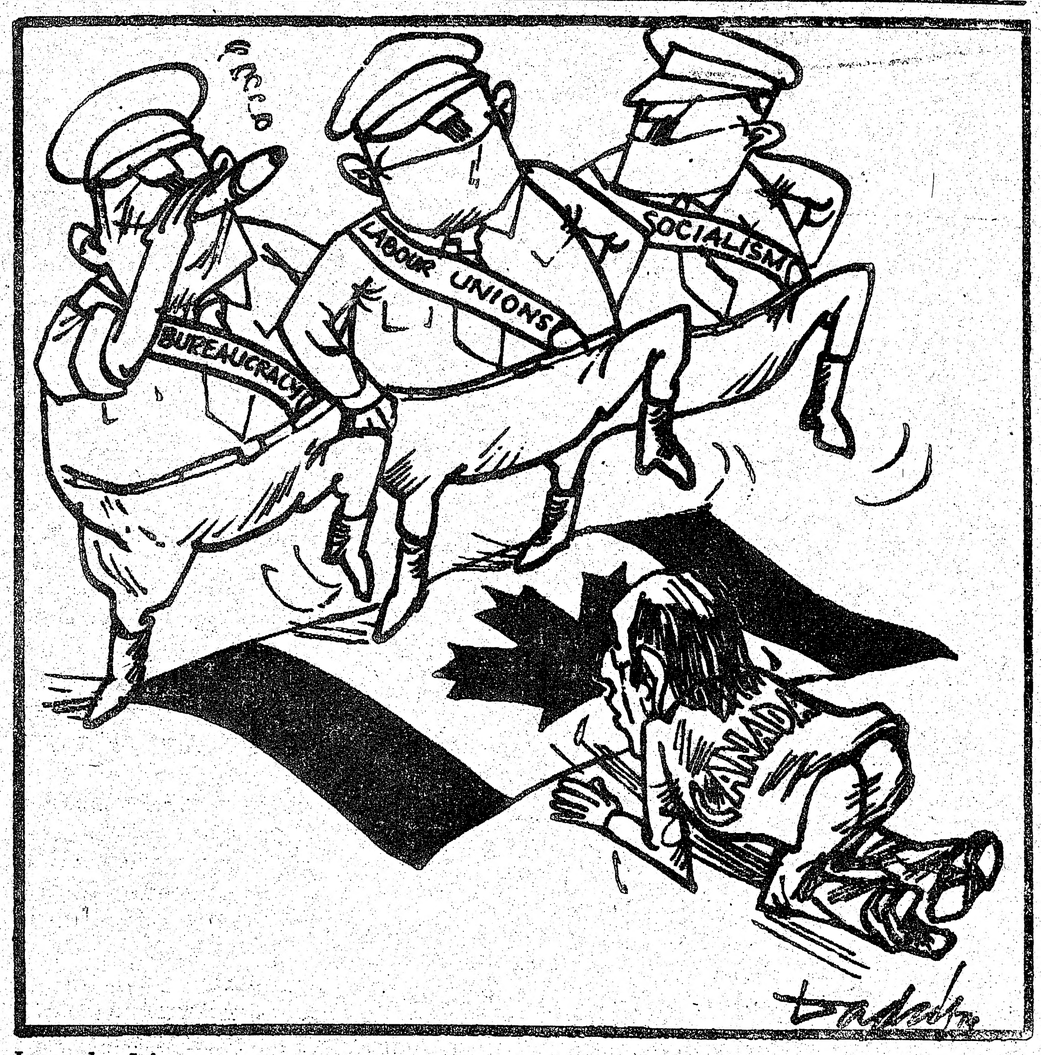

Jaungada rēgi.

Dadža zīmējums

Voldemārs Korsts

1975. gadā ieejot

Ieejot septiņdesmito gadu vidū, mūs nodarbina jautājums: cik mēs spēsim kāpināt savu darbu apspiestās Latvijas un mūsu tautas brīvības labā, cik ilgi mūsu tautai pietiks spēka pretoties smagajam apspiestības jūgam un ko mēs, brīvajā pasaulē esošie, varētu vēl vairāk darīt mūsu lielā mērķa — Latvijas brīvības atgūšanai? Tie ir jautājumi, kas vedina uz pārdomām, aizvadot atkal vienu bezcerīgu gadu, kurā politiskie vēji iegriežas mums nelabvēlīgā virzienā.

Novērojumi, kādus gūstam no Latvijas apciemotājiem, liecina, ka tautas pretestības gars nav salauzts. Nesen gadījās būt kādā latviešu sabiedrībā, kurā no klātesošajiem vairāk nekā 85 proc. bija apmeklējuši Latviju, daži pat vairākas reizes. Viņi vienprātīgi atzina, ka latviešu jaunatne Latvijā, arī tās daļa, kas pieder pie komūnistu partijas vai kādas tās apakšorganizācijas, ir izteikti latviska, lai gan Rīgā no katriem trim uzrunātiem divi atbildējuši krieviski. Latvieši dzimtenē atzīst, ka nepieņemot iespēju saņemt partijas biedra karti, ikvienā nozīmīgākā amatā stātos krievi.

Latvijā visumā naids vēršoties ne tik daudz pret komūnistisko iekārtu kā pret krievu imperiālismu un mazākumtautību izmantošanu krievu labā. Latvieši sevišķi smagi izjūt faktu, ka tie ir atšķirti no ārpasaules. Vienīgā saskare rodas ar Latvijas apciemotājiem. Daudzi ir pārsteigti, ka latviešu jaunā paaudze no Amerikas un Eiropas, tāpat Austrālijas, runā nevainojami latviski, zina latviešu paražas un tradicijas, lai gan vietējā propaganda mēģina iegalvot, ka latvieši svešumā asimilējoties.

Interese par latviešu radio raidījumiem uz Latviju ir liela. Mūsu trimdas centrālo organizāciju vadības iestāšanās par šo raidījumu turpināšanu ir viena no atzīstamākām aktivitātēm, kuŗās iesaistījusies arī Amerikas latviešu republikāņu apvienība ar tās priekšsēdi prof. Daumantu Hazneru.

Jaunajā gadā mums vēl vairāk jāiesaistās šejienes politiskajā dzīvē, lai gūtu politisko partiju atbalstu Latvijas tiesību atzīšanā un patstāvības atjaunošanā. Šinī jautājumā uz mūsu problēmām būtu vēršama kā ASV republikāņu, tā demokratu partijas vadītāju uzmanība. Baltijas valstu brīvības atgūšana ir cieši saistīta ar pārējām apspiestajām tautām Austrumeiropā. Mūsu prasības un iesniegumi nav saistāmi vienīgi ar tiesībām atteikties no Maskavas kolonizācijas plāniem, bet arī ar mūsu patvēruma zemju interesēm.

Pēc demokratu uzvaras novembŗa vēlēšanās kongress ar lielo demokratu vairākumu turpmāk būs vēl vairāk atbildīgs nekā līdz šim, kad visu vainu par inflāciju un dzīves dārdzības pieaugumu varēja uzvelt republikāņu prezidentam un Baltajam namam. Līdz ar to prezidenta vēlēšanas 1976. gadā var dot pilnīgi pretējus rezultātus. Jāņem arī vērā, ka novembŗa „starplaiku vēlēšanās" piedalījās tikai ap 38 proc. balstiesīgo vēlētāju, kas neraksturo visu ASV pilsoņu noskaņojumu. Lielā apatija šinīs vēlēšanās būtu izskaidrojama ar valsts vadītāju personu autoritātes sagraušanu, ko tik lielā mērā veicinājusi kreiso liberāļu prese un tai līdzīgie komentātori televīzijas raidījumos. Viss tas zināmā mērā pakļāvis arī mūsu domāšanu negātīvā virzienā, kas mūsu cīņai var tikai kaitēt.

Maskava tagad kļuvusi jūtīgāka pret rietumu sabiedrisko domu, un tāpēc Pad. savienību tagad varējušas atstāt tādas personas, kam agrāk tas nebūtu bijis iespējams. Arvien jūtamāk pasaules starptautiskos forumos atskan protesti pret varmācību Pad. savienībā, kas liek pastiprināt arī mūsu aktīvitāti brīvajā pasaulē. Der atgādināt Republikāņu nacionālitāšu padomes nesena-

(Turpinājums 4. lp.)

Lasītāju vēstules

PASKAIDROJUMS

Sakarā ar Edgara Dunsdorfa vēstuli L. A. 30. nov. n-rā, paskaidroju, ka ziņas par Jāņa Reitera dzīvi ieguvu nevis no J. Strauberga, bet no E. Dunsdorfa Latvijas vēstures (1600—1700) 379. lp., kur rakstīts: „Sarūgtināts par apvainojumu Rīgas dedzināšanā, pēc diviem gadiem viņš (Reiters) dodas uz Ingriju, kur paliek līdz mūža beigām (ap 1695. g.)."

Errare humanum est!

Velta Ozola Amerikā

ZIEMSVĒTKU KARTITES

Pērngad DV Ziemsvētku kartītes mums pienāca ļoti vēlu, bet šogad tās saņēmām jau novembŗa beigās. Šā gada kartītēm būsu bijis vēlams vairāk tematu — tās ir vienmuļas, tāpat krāsu ziņā. Latvijā Amerikā bieži lasām par gleznu izstādēm un māksliniekiem. Sevišķi liela rosība mākslas dzīvē vērojama Toronto. Vai Ziemsvētku kartītes turpmāk nevarētu iespiest mākslinieciskā apdarē?

Tautiete, Linkolnā, Nebraskā

EDMONTONAS DRAUDZE

Atreferējumā par latviešu draudžu stāvokli Kanadā (L. A. 2. nov. n-rā) par Edmontonas Sv. Jāņa draudzi jāpaskaidro, ka šī draudze pagājušā gadā noturējusi trīs dievkalpojumus — divos viesojās māc. A. Kiršfelds no Sietlas un vienā, iesvētīšanas dievkalpojumā, māc. E. Caune no Losandželosas. Notikuši arī Pļaujas svētki, apmeklēti slimie mājās un slimnīcās, doti ziedojumi Minsteres ģimnazijai un Baltiešu savienībai. Draudze pieder pie Rietumu sinodes, kuŗā to ievirzījuši prāv. A. Skrodelis un māc. E. Caune. Sinodes statūtos teikts, ka draudzē jābūt vismaz 25 locekļiem; atreferējumā pareizi minēts, ka 1973. gadā bija 34 locekļi. Edmontonas tuvumā, mazā vietējo draudzē, strādāja māc. K. Avotiņš, kas pēc mācītāja E. Caunes aiziešanas (1961. gadā) apņēmās noturēt 7 līdz 8 dievkalpojumus gadā, kristīja, laulāja un izvadīja aizgājējus. Pēc māc. K. Avotiņa pārcelšanās uz Britu Kolumbiju, dievkalpojuma izdevumi tagad paaugstinājušies no 40 dol. uz 150 līdz 200 dol., mācītājam braucot no Sietlas. Draudzes nodeva jau kopš gadiem strādājošiem ir 12, nestrādājošiem — 6 dol. Pieminami arī divi māc. E. Bērziņa vadītie dievkalpojumi. Daudz sekmju draudžu darbā jaunievēlētam LELDAA Kanadas apgabala vadītājam mācītājam A. Voitkum.

A. Štāls, Edmontonas Sv. Jāņa draudzes priekšnieka vietnieks

SVĒTKU APSVEIKUMI IEPRIECINA

Tagad kļuvusi paraža „atpirkties" no svētku kartīšu sūtīšanas ar ziedojumiem labdarīgiem mērķiem. Dzīvojot izkaisītiem pa visiem pasaules kontinentiem, tomēr gribas, kaut reizi gadā, sazināties ar radiem, draugiem un paziņām tuvumā un tālumā. Tam kalpo svētku apsveikumu kartītes, kas saņēmēju iepriecina, liekot atcerēties rakstītāju. Bez gaišajiem dvēseles pārdzīvojumiem, ko šādā veidā sagādā apsveikumi, dzīve būtu vienmuļāka.

Valentīna Auguste Čikagā

VAI LUGU IESTUDĒJOT VAJADZĪGA TIKAI „LAIME" . . .

Pēc kritikas, kas bija lasāma šī laikraksta 23. novembŗa numurā par Gunāre Griezes komēdiju Te runā Stariņš, spriežams, ka lugu iestudējot nav vajadzīgs ne laba režisora, ne labu aktieŗu — pietiek ar „lielu laimi" un luga gatava! Zinot, cik daudz darba un pūļu pielikts šīs lugas sagatavošanā, kā arī apzinoties, ka bez laba režisora tik saliedētu un labu izrādi neredzētu, jāsaka, ka šīs izrādes skatītājiem tiešām laimējies redzēt ko vērtīgu. Nav „laimējies" tikai ar kritiku.

A. F. Toronto

UZJAUTRINOŠA KRITIKA

Ir lasītas dažādas kritikas, bet vēl nebija lasīta tik uzjautrinoša, kādu Latvija Amerikā 9. novembŗa numurā bija uzrakstīta par Čikagas teātrinieku viesizrādi Klīvlandē — Donžuāna ,pēdējā mulestība. Žēl, ka kritikas rakstītājs nenoskatījās izrādi līdz galam, bet atstājis zāli jau pirmajā cēlienā; viņš neredzēja ļoti labo spēli, tā zaudējot daudz! Viņš, protams, arī neredzēja, ka Donžuāns par saviem mīlas objektiem nebija izvēlējies „pensionāru gadu dāmas", kā to apgalvo. Publika uzņēma izrādi ar lielu atsaucību.

Anna Kalniņa, Middleville, Mich.

KĀ AR ĶINIEŠIEM?

Vai tiešām jau tik tālu, ka jaunie mācītāji noturēs latviešu baznīcā dievvārdus angļu valodā? Mana kaimiņa meita apprecēja ķīnieti. Kā būs ar spredikļi ķīniešu valodā?

A. L. Toronto

SAVĀDA DOMA

Kārlis Zenaitis (Skarboro, Ont.) sūdzas Latvija Amerikā 7. dec. vēstulē, ka 18. novembŗa aktā Toronto visi neesot dziedājuši Kanadas himnu, jo 25 gadus dzīvojot Kanadā latviešiem bijis laiks to iemācīties. Tā nu ir savāda doma. Vai kāds kanadietis mūsu sanāksmēs dzied Latvijas himnu? **Inž. J. Radziņš** Detroitā

MODERNISMA EPIDĒMIJA

Jau rakstīts, kā izsargāties no modernās mākslas, lai tā nepiesārņotu mūsu kultūras pūru. Modernā māksla tagad plosās kā epidēmija. Kontrastā tai stāv pasaules senā kultūra — gleznieciba, skulptūra, architektūra, ko aizsargā šolaiku labākie mākslas eksperti. Ja abstraktās mākslas aizstāvji atsakās no senās mākslas, tad tas ir uzskatāms par garīgu nespēku kļūt mākslinieka. Mākslai ir tikai viens ceļš —reālisms , kas ietverts gara skaistumā, kā tas vērojams mākslas ģeniju darbos pagātnē.

Valdis Šteinmillers Toronto

VIENS DIEVS

„Ir tikai viens Dievs", un Albertam Kalniņam varētu pievienoties (L. A. 7. dec. numurā), bet sajukums rodas ar to, ka Dieva vārdu piedēvējam dažādām debesu būtēm, tā maldīgi kalpojot Dieva vidiniekiem, pat citiem dieviem. Žēl, ka mūsu baznīca šim jautājumam nepiegriež nopietnu vērību.

Paulis Krasts, Sinsinati, Ohaio

Vērtigs sniegums

OĻĢERTS LIEPIŅŠ, SIGISMUNDS VIDBERGS — MONOGRAFIJA, 186 LP., APGĀDS LATVJU GRĀMATA

Īsā laikā Oļģerts Liepiņš kļuvis īsti ražīgs: pēc divu diždarbu — romānu (Stirnas pār kalniem un Gustavs Vāza trimdā) publicēšanas „uz karstām pēdām" tas nāk klajā ar trešo grāmatu — Vidberga monografiju.

Šī liela formāta grāmata, kas pēc 32 gadu starplaika tagad izmāk otrā izdevumā, ir paplašināta ar mākslinieka mūža otrā pusē paveikto darbu attēliem un autora paskaidrojumiem. Nemaz neuzsvērot, ka esam trimdā, tas ir vērtīgs izdevums jebkuros apstākļos un jāuzskata par zināmu notikumu mūsu trimdas kultūras dzīvē.

O. Liepiņš jau savā laikā Latvijā uzrakstīja monografiju (Olivers Kromvels), par kuru bija ļoti labvēlīgas atsauksmes (prof. A. Tentelis u. c. 1934. gadā), bet tas bija apcerējums par valstsvīru un politiķi. Rakstīt monografiju par mākslinieku, šinī gadījumā — grafiķi, ir cita stila uzdevums. Autoram pašam ir jāiedzīvojas mākslinieka pasaulē, jāzina šī melni un baltā līniju un laukumu tehnika un jāprot to attiecīgi analizēt un izsekot, ko zīmētājs īsti gribējis attēlot. Oļģerts Liepiņš to arī godam paveic, gan aplūkojot mākslinieka dažādos novadus (gleznas, grāmatu vāku zīmējumus un illustrācijas, viņetes, grāmatu zīmes, ģīmetnes, biedrību zīmogus, firmas zīmes, reklāmas, grāmatu un žurnālu nodaļu virsrakstus), gan izsekojot Vidberga māksliniecisko tapšanai un augšanai, kā arī sniedzot viņa biografiskās ziņas un pasaules uzskatu.

Grafika dažam liekas kā „vienvirziena iela", kur viss skatāms, tikai braucot vienā virzienā, nekad neredzot pretējo perspektīvu — allaž viss melnā (tušā) uz balta. Bet tā tas nav: jo arī te mākslinieks, izmantodams gaismas un ēnu rotaļas, prot savā līniju, svītru un punktu kompozicijā uzburt gleznu, kas, līdzīgi krāsu laukumu attēlojumam, sniedz skatītājam aistētisku pārdzīvojumu.

Tā šī paplašinātā Vidberga mape, kas bagātīgi illustrēta (teksts aizņem tikai kādu ceturto daļu), blakus jau agrāk pazīstamiem zīmējumu cikliem (Ainavas, Melluži, Balets u. c.), rāda tagad svešuma gaitās jaunradušos darbus, no kuriem jāmin — cikls Sāpju ceļš, kas radās četrdesmitos gados, cikls Aiz dzelzs priekškara, skatu mape Rīga un citi darbi.

Tajos mākslinieks dzīvo līdz savas tautas bēdām un ciešanām un attēlo šīs izjūtas un pārdzīvojumus mākslas darbos, kas kļūst par laikmeta dokumentu. Tie runā skaidru valodu bez kādiem paskaidrojumiem, un ir katram skatītājam saprotami.

Jāpiebilst, ka mākslinieks līdzīgi rakstniekam ir ne tikai sava laikmeta dokumentētājs — dzīves un notikumu attēlotājs, bet viņam jāmet arī laipa uz nākotni, t. i. jābūt ideālistam ar „mūžības pieskārienu", citādi viņš kļūs par sausu protokolistu vai fotografu, nogrimdams naturālismā.

Sigismundam Vidbergam bija šis mūžības pieskāriens. O. Liepiņš savā apcerējumā uzsver: „Vidbergs mūsu mākslinieku pasaulē ir ļoti savdabīga parādība. Viņa spalva rada aistētiskas vērtības no priekšmetiem, kam tas pieskaras . . . Vidbergs nav daudzrunīgs stāstītājs, bet gan skops raksturīgāko īpašību izcēlējs. Šī pamatprasība viņam liek sīki izmeklēt katras lietas īpatnības . . . Viņš noteikts formas mākslinieks ar raksturīgu tēlnieka izjūtu . . . Viņa līnijām ir jauka saskaņa . . ." (44. lp.)

Mākslā, būdams pretinieks ikdienībai, tās nejaušībām, un „apbrīnodams radības daili, Vidbergs to liek tulkot grafiskajā valodā savai runīgai un paklausīgai līnijai" (42. lp.). Pēc viņa māksliniecisķās pārliecības labs zīmējums ir tikai tāds, kam nevar ne atņemt, ne pielikt neviena punkta.

Arī pats vārds — Vidbergs — šodien mums liecina par mākslinieku kā zīmētāju — „per exellentu". Bet ne tā tas bija viņa darbības sākuma gados, kad, beidzis Štiglica mākslas skolu Pēterburgā (1915. gadā) un pēc revolūcijas (1921. g.) atgriezies Latvijā, viņam nācās izcīnīt savu vietu mākslinieku pasaulē. Toreiz viņa māksliniecisķie paņēmieni, uzskati un pieeja tika dažādi iztulkoti, pat apstrīdēti. Bet paejot gadiem, šī pretruna pazuda. Un vēlāk trimdā, Vācijā DP laikos, Eslingenā 1946. gadā latviešu mākslinieku darbu skatē kritiķa prof. J. Siliņa viens pats teikums raksturo Vidberga māksliniecisko gatavību: „Elegance un gaume sacerē ir viņa būtiskās īpašības."

Šī mākslinieka „būtiskās īpašības" tagad mums labi redzamas jaunpublicētajā Vidberga monografijā — mapē, kuŗā katram mākslas mīļotājam būs patīkami ieskatīties.

Glītās grāmatas apvāku rotā Vidberga pašportrets un antīkas vāzes attēls. Visi attēli paša mākslinieka izraudzīti un sakārtoti, ko viņš paspējis izdarīt pirms aiziešanas mūžībā.

Arnolds Rasa

Indra Gubiņa

SKUMJĀ BRĪDĪ

Es rokos pagātnē caur sīku lietu klāstu.
Lūk, tava vēstule un kreņģelītes zieds;
tā roze kaltusī ar savu skumjo stāstu,
rūgts dzejolis, ar rudens lapām atlaidies.

Nu gribu apgalvot: es jūrām pāri lēktu,
ja spētu bijušo kāds atpakaļ vēl griezt!
Ne vairs no tevis, ne no sevis tagad bēgtu,
kā toreiz, brīnoties, kas sirdij pieskāries.

Kliedz pašlaik ārā vējš kā izsmieklu, kā lāstu,
drūp roze kaltusī; vairs plaukstā nav nekā.
Bet rokos pagātnē caur sīku lietu klāstu,
tik ziedi nesmaržo un papīrs nerunā.

Koncerts universitātē

ĒRĢELNIECE A. RUNDĀNE UN BRAČISTS A. JANSONS KOPĪGĀ KONCERTĀ

Toronto latviešu koncertapvienības izkārtojumā 5. decembrī dzirdējām pazīstamo ērģelnieci Anitu Rudāni kopējā koncertā ar bračistu Arturu Jansonu Toronto universitātes „Convocation Hall" telpās. Tā samērā liela, plaša zāle vairākām nišām, augstiem velvētiem griestiem, kas akustiski ne visai izdevīgi — bieži klausītājiem radās illūzija, ka skaņas it kā pazustu dīvainajos zāles gaiteņos. Līdz ar to saprotams, ka, īpaši bračistam, reizēm radās grūtības nepazaudēt toņa mūzikālo pavedienu.

Anitas Rundānes spēlētais Turnemines Te Deum ļoti spēcīgiem sākuma akordiem, zīmīgu nelielu temu, bet darbā gribējās just mazliet vairāk kustības; tāpat J. S. Bacha La-minora Koncertā nemanījām krāsaināku kontrastu, kaut arī drudžaina zemstrāva nobeiguma Allegro bija skaisti pārdzīvota. Koncerta pirmās daļas nobeigumā ērģelniece spēlēja Cēzara Franka Korāli Nr. 3, kas pēc briljanta ievada pāriet mistiskā, iejutīgā stāstījumā. Te Rundānes mūzikālā izdoma un tehniskā veiksme līdzsvarojās. Patika krāsainā mianšu spēle, frazējums un trauksmainais pieaugums. Mazāk iezīmīga padevās Adolfa Ābeles Fūga Do-minorā, turpretī Duprē Variācijās par Ziemsvētku temu māksliniece parādīja ievērojamu tehnisku kontroli, sevišķi zīmīgi izceļot komponista impresionistiskās nojautas.

Jau stipri laikmetīgs atskaņēja koncerta nobeiguma darbs — Mecciaena — Dievs ir ar mums (Dieu parmi nous) — rakstīts interesantās harmonijās un toņu kombinācijās. Gan tehniskā veiksmē, gan emocionālā līdzdalībā tieši šajā kompozicijā parādījās Rundānes māksliniecisķais pulss.

Koncerta pirmajā daļā bračists A. Jansons atskaņoja Handoškina Canzonu no Do-mažora vijoļkoncerta. Sākumā bija manāma neliela ērģeļu un bračas niansu nesaskaņa, taču citādi Jansons pierādīja izdomātu frazējumu un spēlēja ar vijīgu toni. H. Eccles Sonāta techniski sagatavota, bet mūzikāli īsti neatplauka. Dzidrākas, noteiktākas ātrās pasāžas un pilnskanīgākus kāpinājumus gribējās dzirdēt arī Vitali Chaconnē, tomēr, šķiet, jaunais bračists ar dabisko mūzikālitāti šo vēlmi piepildīs.

Programmas izvēle šoreiz nelikās stilistiski pārdomāta, viengabalaina, kaut arī koncertā bija daudz interesantu darbu.

Ilze Štrāle-Didrichsone

Mākslinieku grupas izstāde Ņujorkā

Ņujorkas latviešu mākslinieku grupas izstāde notika no 23. novembŗa līdz 1. decembrim DV jaunajā mītnē Bronksā, un tajā piedalījās J. Audriņš, A. Balode, K. Černoks, E. Drupa-Foršū, M. Krauze, A. Krūkliņš, M. Krūmiņš, E. Magons, O. Markēvics, M. Mitrēvics un J. Siliņš. Izstādīti bija 25 darbi, vairāki no tiem kapitāldarbi.

Pēc grupas priekšnieka K. Černoka uzrunas prof. J. Siliņš, izstādi atklājot, īsi pakavējās pie mūsu mākslas problēmām, minot, ka mēs esam kā maza saliņa, iespiesta dzīves kustībā un paklauta visām tās norisēm. Šodien kultūra grib būt dināmiska ,tā meklē pārmaiņas, tāpēc jājautā: kas ir maiņas, uz ko mainās? Maiņas var būt arī sairums, nekārtība, chaoss, bet — mainīties nozīmē arī augt. Vai maināmies uz labo? Daba nemainās. Arī mums ir jādomā par to, kam mūsu kultūras dzīvē ir paliekama, kam pārejoša vērtība. Mākslinieks kā individuālitāte ir nemainīgs, bet ar savām izjūtām, ar savu pārdzīvojumu viņš savos darbos var mainīties. Vai jaunais arvien ir produktīvs, vai maiņa ir tikai „modes lieta" — ir jautājums, kas nosaka jaunā vērtību. Tā prasība pēc kaut kā jauna — moderno mākslu ir padarījusi par pārmaiņu kaleidoskopu.

Kaut mūsu paaudze iekļauta pārmaiņās — Ņujorkas latviešu mākslinieku grupas kodols ir tradicijām bagāts, tas veido tā dēvēto „Rīgas skolu", kam pamatā ir Latvijas mākslas akadēmija. Arī tradicijā ir iespēja augt, jo kas tradicijā sastingst — kļūst sterils. Tikai mainoties — izaug jauntradicionālisms. Par jauntradicionālistiem apzīmējami arī šīs grupas dalībnieki; viņu darbi uztverē reālistiski, ar novirzi uz skspresīvo, dekorātīvo, kas izaudzis no tieksmes mainoties augt.

Runātājs arī piezīmēja, ka Ņujorkas latviešu mākslinieku grupa ir viena no vecākām latviešu mākslinieku vienībām ārpus dzimtenes, dibināta pirms vairāk nekā 20 gadiem, un tās paspārnē ir izauguši arī vairāki jaunie mākslinieki, kas māksliniecisko izglītību ir ieguvuši svešumā.

Izstādi apmeklēja pāri par 100 skatītāju.

A. B—de

Jau vairāk nekā 1000 dziedātāju

6. Latviešu dziesmu svētku Kanadā rīcības komiteja, kas jau pulcējusies 17 darba sēdēs, izraudzījusi plašāko sarīkojumu datumus un laikus. Svētku atklāšana notiks 27. jūnija pēcpusdienā, bet 30. jūnija vakarā paredzēts simfoniskais koncerts. 1. jūlijs Kanadā ir svinamdiena; tās pēcpusdienā paredzēta teātŗa izrāde, jaundeju sarīkojums un vakarā instrumentālo jaundarbu koncerts un iepazīšanās balle. 2. jūlijā risināsies tautas deju sacensības, kuŗām sekos jauno mākslinieku koncerts, bet vakarā garīgais koncerts. 3. jūlija rītā paredzēti kopkoŗa un tautas deju lieluzveduma mēģinājumi, dienā otra teātŗa izrāde, pēcpusdienā tautas deju lieluzvedums, bet vakarā lielā svētku balle. 4. jūlija rīta posmā kopkoŗa mēģinājums, rakstnieku cēliens un bērnu koncerts. Pēcpusdienā lielais koŗu kopkoncerts noslēgs sarīkojumiem bagāto nedēļu.

Mūzikai un dziesmai programmā veltīta sevišķa ievērība. Bez pieciem koncertiem būs arī atklāts jauno atskaņotāju mākslinieku konkurss; sekmīgākie piedalīsies jauno mākslinieku koncertā.

Kopkoŗa koncertam jau pieteiktas 28 vienības ar 1033 dziedātājiem, bet garīgajam koncertam 9 vienības ar 268 dalībniekiem. Pēdējie koŗu pieteikumi saņemti no Sv. Pēterburgas Floridā un apkārtnes Latviešu biedrības (diriģ. A. Priednieks-Kavarra) un Filadelfijas latviešu ev. lut. Sv. Jāņa draudzes (dir. A. Cepure) koŗiem, kas piedalīsies kā garīgajā, tā arī kopkoncertā.

Dziesmu svētku pagaidu budžetā paredzēti 171.350 d., kas ir dziesmu svētku financiālais rekords. Šīs summas „lauvas tiesā" ielēsti ieņēmumi un izdevumi koŗu kopkoncertā (53.500 un 49.700 dol.) un tautas deju lieluzvedumā (46.000 un 35.000 dol.). Bez šiem abiem sarīkojumiem neliels atlikums paredzēts no teātŗa izrādēm, rakstnieku cēliena, tautas deju sacensībām un izstādēm — tirdziņa, kamēr svētku balles atlikumam būs jāsedz piemaksas simfoniskajam un pārējiem koncertiem.

Ieejas biļešu cenas kalkulētas iespējami lētākās izdevumu nosegšanai, taču 7 sarīkojumu apmeklētājam ieejas karšu iegādei būs jāizdod ap 40 dolaru.

G. G.

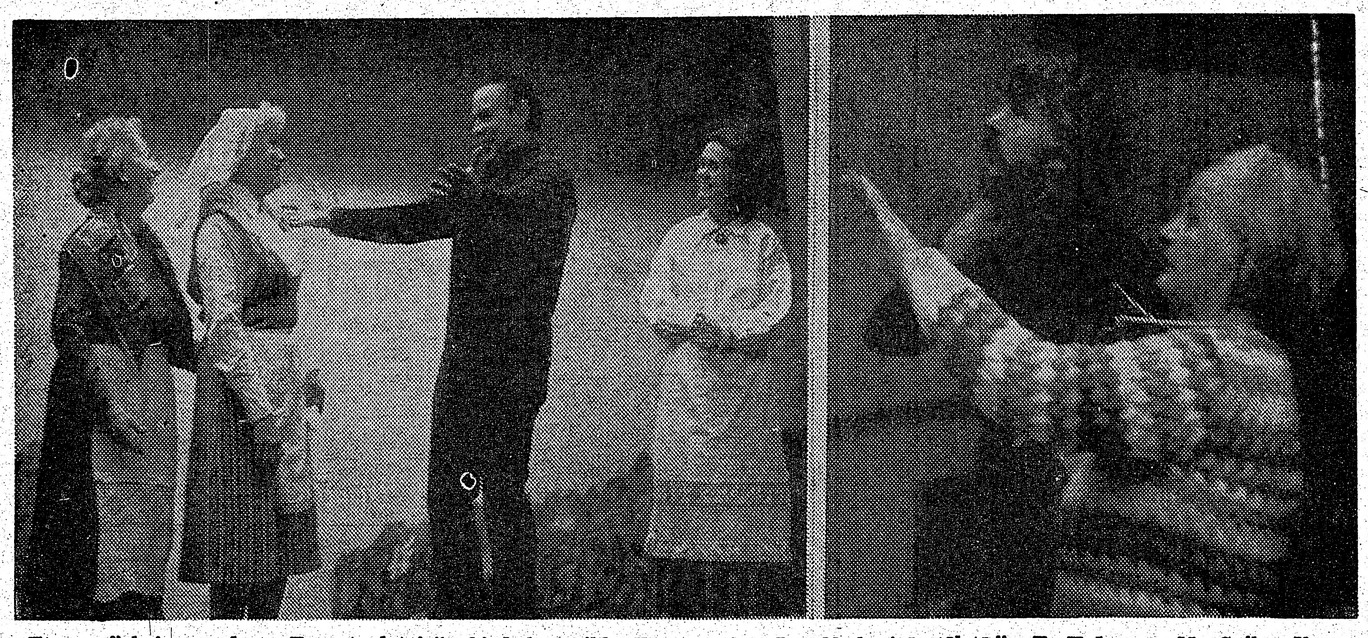

Etnografiskais uzvedums Toronto latviešu biedrības ciklā Tā zeme ir mūsu. No kreisās tēlotāji: E. Krēmane, M. Gaiķe, V. Gulbis un M. Ķuze; pa labi — Diždanča vadītājs Z. Miezītis un uzveduma režijas vadītāja L. Vasariņa.
Foto: Juris Sauemagi

Rudzu talka Jumja zīmē

Etnografiskais uzvedums par Jumja tematu ietelp Toronto latviešu biedrības biedru rīkotajā ciklā Tā zeme ir mūsu. Ar lielākām vai mazākām laika atstarpēm parādās īsāki vai garāki uzvedumi par temām, saistītām ar latviešu seniem ticējumiem; arī par vietām dzimtenē un notikumiem, kas ar tiem sakarā. Lielu rosību šai darbā ielikusi etnografe Biruta Senkēviča, neatlaidīgi atgādināma senās tautas paražas un ticējumus. Ar šiem ticējumiem saistās zināma simbolika, kas jūtama tautas mentālitātē.

Citu tautu paražas skatot un piesavinoties šā kontinenta trauksmaino garu, jaunākai paaudzei zemnieku tautas senie paradumi ir sveši. Cikla Tā zeme ir mūsu nodoms ir atgādināt kā jauniem, tā veciem, ka zemnieku atvases nēsā sevī asnus, dažreiz tikai dīgļus, kas viņiem nāk līdz no senču vecās dzīves vietas Baltijas jūras krastā.

Dažām tautas paražām pievienojas māņticība; tā savukārt ierosina fantaziju. Monumentāli un nemirstīgi mūzejos uz mums raugās sengrieķu leģendu un tautas ticējumu attēli skulptūrās un gleznieciībā. Arī sengrieķu teātris ar saviem tautas ticējumiem un teiku motīvu iedzīvinājumiem skatuves tēlos vēl redzams mūsu modernajos laikos, pat modernizētos inscenējumos.

Uzvedums Apkūlības Jumja zīmē ir tautasdziesmu savirknējums par Jumi — reto labības stiebru ar divām vārpām, kas atradējam nes dažādu svētību. Tautasdziesma mainās ar prozā rakstītu tekstu par notikumiem labības laika talkā zemnieku sētā. Autorei izdevies veikli savīt tautasdziesmu ar prozu. Uzveduma tēlotājiem ar to dota iespēja radīt skatuvē dzīvus tēlus, ne tikai tautasdziesmu skaitītājus un dziedātājus. Te nopelns arī režisorei Lonijai Vasariņai un dažiem skatuvē rūdījumu guvušiem tēlotājiem. Ja L. Vasariņai būtu izdevies dziedātāju pulkā atrast dzīvu un drastisku barvedes tēlotāju, tāpat izraisīt saimnieku pārī lielāku dzīvību un rosību talciniekus saņemot un cienājot, iespējams, ka šis sacerējums varētu kļūt par atkārtojamu īslugu. Dzīvākie tēlotāji bija Ērika Krēmane un Alberts Šterns vectēva un vecmāmiņa lomās ar savu atmiņu stāstu par abu savienotāju — brīnumaino Jumi.

Maija Gaiķe ar māju meitas — Jumja slēpējas lomu saviem nākotnes precību nolūkiem bija uzspēlēti komiska. Tā nebija raksturotājas atraisītā komika, bet piepūlēta, ne brīva spēle. Viņas iecerēto tēloja Valdis Gulbis. Tas apgalvo, ka viņam nekādas darīšanas ar teātra spēli neesot bijis un ka viņš esot tikai izbijis „jūras vilks". Klausoties viņa skanīgo balsi un brīvo valšķību spēlē, gribot negribot jādomā, ka V. Gulbis varētu būt pavisam iederīgs tādās raksturlomās vairākos Toronto ansambļos, jo taisni tādu vīru tur trūkst. Protams, režisora rokai būtu jābūt nesaudzīgai, liekot temperamentīgo vīru „grožos".

Barvedes lomā ir Anete Bencone, kas interpretēta cienīgā un rāmā stājā un runā. Prasīt prasījās barvedi tādu, kādu tēloja kāda talciniece — Elza Avota. Viņa uznāca ar lielu jaudu, klupdama, krizdama, dziedot un kustot, reizi pa reizei atmeta galvu nevaldāmā joku priekā, zobus rādīdama. Lasot par senajām talkām, zinām, ka tajās laudis savā Jumja zīmes gaisotnē dažkārt pārspējuši negantībās un traka prieka izpausmē pat Līgo svētkus ar visām nakts burvībām. Tāda gara šai uzvedumā nebija.

„Atdzīvināja skanīgie dziedājumi (Olgas Upenieces iestudējumā), tāpat etnografisko deju iestarpinājumi. Dejotājurespektējami tīrais un vieglais pēdu pieskāriens grīdai bez iepriekšējas zināšanas liecināja, ka tepat kaut kur tuvumā ir Diždanča vadītājs Zigurds Miezītis. Viņš maz vairiējamai latviešu tautas dejai devis daudz un arī ņēmis daudz atzinības par savu garo gadu darbu.

Kā autorei, tā režisorei ar šo iestudējumu ir veicies. Varbūt ka dažu gutoru teiksmainais Jumis ierosina ar kādu citu interpretējumu skatuves darbā. Jumim ir arī cita seja. Tāda redzama Viļa Plūdoņa balādē Jumis atriebējs.

Emma Znotiņa-Kalniņa

1975. gadā ieejot

(Turpinājums no 2. lp.)

jā kongresā vienprātīgi apstiprināto rezolūciju, ka visu etnisko grupu pienākums ir cīnīties par brīvību un demokratiju un ka tikai tad tā saucamā detante iegūs kādu nozīmi, ja brīvi vēlētas valdības aizstās diktatūras un tiranniju; tikai šādā atmosfairā var cerēt uz paliekamu mieru pasaulē.

Nākošajā gadā mūsu politiskais darbs vēl vairāk pastiprināms, izmantojot arī visus pieejamos komūnikācijas līdzekļus, iesaistoties arī visām mūsu centrālajām organizācijām. Atcerēsimies PBLA priekšsēža Ulža Gravas mudi publicējumā Latvietis Latvietim: ja mēs visi neatlaidīgi strādāsim kopējā mērķa labā, apzinādamies, ka latviešu tautai ir tiesības dzīvot brīvi savā zemē, runāt savu valodu un uzturēt savu kultūru, tad šāda darba un apziņas pārliecībā neviena koloniālā vara nespēs mūs iznīcināt.

Lai atgādinām vēl kādu no Sibirijas saņemtu mudi, kas parādījās šajā laikrakstā jau priekš apmēram desmit gadiem šī raksta autora citējumā: „Kliedziet, jūs brīvībā esošie, mēs to nespējam, un neviens mūs arī nedzird."

Tā bijusi patiesība jau kopš pirmās Latvijas okupācijas dienas un ir patiesība vēl tagad! Mēs visi esam parādnieki Mātei Latvijai. Mūsu pienākums ir neatlaidīgi strādāt, lai mēs šo parādu varētu atlīdzināt. Mēs vieni paši savas tēvzemes likteni negrozīsim, bet mūsu stājai un darbam ir liela nozīme mūsu tautas nākotnes un brīvības atgūšanai.

Ir vārdi un deklarācijas, kuru nozīme iet pāri laikam. Viena no tādām ir Latviešu centrālās padomes 1947. g. publicētais uzsaukums: „... ikviena pirmais pienākums svešumā ir cīnīties par latviešu tautas brīvību un Latvijas nākotni, kur un kā vien iespējams, apzinoties savu atbildību neskaitāmu aizgājušo un nākošo paaudžu priekšā!"

Drīzumā iznāks lielā kristieša L. TOLSTOJA

mūža darbs —

Evanģelijs patiesā gaismā

Cena $7.00

Kristīgā mājā tam goda vieta un skaistākā dāvana visos gadījumos.

Iepriekš pasūtinot $6.00

JĀŅA ŠĶIRMANTA apg.,
8013 Craig Dr., Wonder Lake,
Ill. 60097.

Ziemsvētki dažādās tautās

Ziemsvētki Kanadā, ceļojot no vienas laika zonas otrā, vispirms iesākas Ņufaundlendā, bet pēc piecām stundām tie sasniedz Jukonu. Pirmie Ziemsvētki Kanadā atzīmēti 1535. gadā, cietoksnī uz Sv. Čarla upes krasta. Svētku cienastā bijusi sālīta gaļa un sakaltušas saknes. Pirmo Ziemsvētku korāli indiāņu valodā Kanadā sarakstījis jezuītu priesteris, kas ienesa krusta zīmi Kanadas mežu biezokņos, tagadējā Midlandē, Ontario provincē.

Par svētku svinēšanu 1847. gadā Edmontonā raksta tā laika mākslinieks Pauls Kēne: „... uz svētku galda bija bifeļa kumpis, vārīts bifeļa teliņš, kas izņemts no bifeļa govs, žāvēts aļņa šņukurs, bebru cepetis, baltā zivs ar kaudzi kartupeļu, kāļiem un maizi, katram pa rokai ..."

Vācijas princis Alberts ienesa pirmo Ziemsvētku eglīti pilī, bet vācu emigrants ģenerālis fon Rīdsels aizdedzināja pirmo svētku eglīti Kvebekā, savā mājā Sorelā. Katoliskajā Kvebekas provincē Ziemsvētki ir dziļi reliģiozi svētki, kur mielasts sākas pl. 2 naktī, pēc pusnakts meses baznīcā.

Kanadiešu tradicionālais svētku ēdiens — tītara cepetis. Šejienes ukraiņi svin Ziemsvētkus 2 nedēļas vēlāk — pēc vecā stila. Ģimenēs, kuru senči nāk no Čechoslovakijas vai Austrijas, tradicionālais ēdiens ir cepta karpa. Skandinaviešiem svētku mielastā ir zoss cepetis, mencas un īpašs rīsa pudiņš. Igauņu svētku ēdiens ir sivēna cepetis un kāposti.

(C. Sc.)

★ Toronto iemītnieks 45 g. v. E. Džeordžinades piedāvājis nopirkt Olimpic Airways, pēc tam kad Aristokls Onasis un grieķu valdība nav varējuši vienoties. E. Džeordžinades ieradies Kandaā laikā, kā vairums no mums — 1951. gadā.

★ Kā Kanadas karaliskā jātnieku policija ziņo, tad vīzu iecelošanai Kanadā krievu spiegam A. Greško garantējusi ārlietu ministrija, nevērojot ziņojumus par viņa agrāko darbību.

★ Kalgarijas distrikta tiesnesis attaisnojis indiāni Snow (Snegu) nelegālā medīšanā, paskaidrojot, ka pēc vecajiem noligumiem indiāņi var medīt visu gadu.

Toronto latviešu biedrības jaunāko klašu skolēni saņem liecības. Pa kreisi — skolas pārzine A. Martinsone uzrunā audzēkņus.
Foto: Verners Cinis

„Jeder nette Lette"

RĪGAS MĀKSLINIEKU CEĻŠ NO LATVIJAS UZ MINCHENI

Rietumvācijas radiofonos tagad bieži dzirdama rīdziniece Larisa Mondrusa dziedot vieglās mūzikas dziesmas, kuras komponējis viņas vīrs Egils Švarcs. Nesen Rietumvācijā iznāca Larisas Mondrusas pirmā skaņu plate. Lielu piekrišanu paredz arī Egila Švarca komponētai dziesmai „Jeder nette Lette" (Katrs jauks latvietis). Abi mākslinieki tikai pagājušā gadā ieradās Vācijā no Rīgas, kur dzimuši, auguši un ieguvuši mūzikālo izglītību. Viņus Minchenē apmeklēja Latvija Amerikā līdzstrādnieks I. Blaževičs, kas par šo apciemojumu raksta:

Pēc sazvanīšanās pa tālruni devos uz personiskām pārrunām. Pie namdurvīm mani sagaidīja jaunais tumšmatainais Egils Švarcs. Viņa elastīgajā kustībā jau uzreiz bija manāms orķestra diriģenta vingrums. Viņš iepazīstināja ar savu dzīvesbiedri Larisu Mondrusu — skaisto gaišmataini ar meitenīgo ķermeņa vijīgumu un dzidrām, romantiskām acīm. Pataſonā caur stereo skaļruņiem skanēja kāda Larisas iedziedātā dziesma. Sarunās noskaidrojās, ka abi jaunie mākslinieki dzimuši un uzauguši Rīgā, ko liecina arī viņu nevainojamā latviešu valoda.

Grāvēju dziedātāja Larisa nāk no vecas Rīgas krievu ģimenes, bet komponists — diriģents Egils no baltvācu ģimenes.

Dziedātājas gaitas Larisa uzsāka tūliņ pēc ģimnazijas beigšanas, kad viņa bija pieņemta Latvijas filharmonijas Rīgas estrādes orķestrī par vokālo solisti. Orķestra diriģents un mākslinieciskais vadītājs toreiz bija Egils Švarcs — Rīgas konservātorijas absolvents. Drīz jaunā soliste Larisa ne tikai pilnīgi pakļāvās populāri kļuvušā diriģenta Egila taktsizjūtai, bet arī deva viņam savu „ja" vārdu dzimtsarakstu nodaļā. Ar to sākās abu mākslinieku kopējais darbs, veltīts mūzikai un dziesmām. Jau 1964. gadā Rīgā iznāca pirmā latviešu dziesmu skaņu plate — Larisas dziesmas, Egila mūzika.

Sākās arī koncertu turnejas Latvijas un Krievijas lielākās pilsētās. Drīz viņus aicināja uz Maskavu kāda kino filma. Līdz ar to viņiem pavērās arī ceļš uz Maskavas televīziju, kas savu programmu pārraida visā Pad. savienībā. Abi mākslinieki drīz vien ieguva plašas publikas simpatijas. Arvien biežāk viņus aicināja programmā Maskavas televīzijā, bet radiofons katru dienu pārraidīja viņu mūziku un dziesmas. Mākslinieku popularitāte strauji aug, un drīz viņi bija visur aicināti un gaidīti.

Viņi pat koncertēja lielajā kongresu zālē Kremlī, bet 1967. gadu sagaidīja kosma lidojumu centrā kopā ar astronautiem Gagarinu, Beļajevu, Leonovu un Tereškovu. Turnejā viņi devās cauri visai Pad. savienībai. Viņi dziedāja ievērojamāko mākslinieku sabiedrībai Sevastopolē, bet kara jūrniekiem zemūdenēs un uz kreiseļu klāja.

Turnejās viņi apceļojuši Poliju, Austrumvāciju, Bulgāriju, Čechoslovakiju, Rumāniju. Austrumberlīnē 1972. gadā grāvēju sacensībā Larisa ieguva pirmo vietu. Tā bija arī kronēšana viņas pēdējai debijai ārzemēs.

Viņas turneju maršruts kļuva arvien plašāks; tas gāja no Latvijas, cauri daudzām valstīm un pilsētām līdz pat Petropavlovskai (Kamčatkā) un no Odesas līdz Alma-Ata un Novosibirskai, kā arī daudzās pilsētās Pad. savienībā, kuŗu atrašanās vietas un nosaukumi nav pat atzīmēti ne uz vienas ģeografiskas kartes.

Biezais albums ar izgriezumiem no avīžu rakstiem par viņu koncertiem liecina par abu mākslinieku lielo popularitāti. Egils Švarcs bija viens no pazīstamākiem diriģentiem, un Larisa iemīļotākā soliste Latvijā un visā Pad. savienībā. Publikas simpatijas Larisa ieguva ar savas balss savdabīgo tembru. Viņa bija eirospiskākā māksliniece Pad. savienībā un dziedāja latviešu, krievu, vācu, angļu un italiešu valodā. Ar kādreizējās rīdzinietes — Larises interpretāciju, latviešu komponista Raimonda Paula dziesmas „Zilie lini" u. c., skanēja tālu aiz dzimtenes Latvijas robežām.

„Klausītājiem dziesmu teksti nebija jātulko," rakstīts avīzēs par viņas koncertu latviešu valodā „Daugavas melodijas" 1964. gada decembrī Sverdlovskā. Rakstā teikts, ka „publika uzņēma dziesmas ar sirdi, jo viņas sniegums bija ļoti emocionāls un bagāts ar savu mūzikālo krāšņumu un liriku."

Sarunās māksliniece uzsvēra, ka viņas repertuārā nekad neesot ideoloģiska rakstura dziesmas, bet tikai speciāli viņai komponētas melodijas, kas publikai patīk daudz labāk par apnikušām sociālisma slavināšanas dziesmām. Tas nepatika kultūras lietu ministrei Furcevai, kas mākslu uzskatīja par vienu no ideoloģiskās cīņas līdzekļiem. Mākslinieki arvien vairāk sāka izjust spiedienu, sevišķi, kad ministrija arvien biežāk sāka iejaukties turneju maršruta un repertuāra sastādīšanā. Beidzot viņi nolēma visu ar centību sasniegto un iegūto mainīt pret brīvību Rietumos un pieteicās izceļošanai uz Vāciju. 1973. gadā viņi nokļuva Itālijā un vēlāk Minchenē. Pēc viņu izceļošanas padomju iestādes, lai izdzēstu visas sabiedrībā palikušās atmiņas par māksliniekiem, deva rīkojumu Larisas iedziedātās skaņu plates, ko agrāk izpirka miljoniem, izņemt no apgrozības. Sabiedrība tomēr nevarēja viņus tik ātri aizmirst, un melnajā tirgū par Larisas skaņu platēm maksāja arvien augstākas cenas.

Laikraksts Izvestija 1974. gada 17. jūnijā publicēja rakstu, kuŗā bija teikts, ka „pazīstamā dziedātāja Larisa Mondrusa izceļoja uz Vāciju un tagad ar spiesta pelnīt sev maizi lētos krodziņos un ir pastāvīgās bailēs, ka saimnieks to nepadzen."

Tas atkal reiz liecina par padomju melu propagandu pret tiem, kas viņu sociālistiskai paradīzei pagriež muguru.

Tik slikti Larisai un viņas vīram Minchenē neklājas. Viņi jau iejutušies rietumu apstākļos un paspējuši uzņemt sakarus ar vācu mūzikas aprindām. Mūzikas veikalos Vācijā nesen parādījās pirmā rietumos iedziedātā ilgspēlējoša skaņu plate „Larisa — Polidor 231519", kuŗā nav aizmirsta arī — Dzintarjūŗas zeme — Egila Švarca lokano melodiju pavadījumā. Arī intervijā, ko pārraidīja Bavarijas raidītājs, Larisa pieminēja dzimto pilsētu Rīgu.

Vācu grāvēju mūzikas speciālisti paredz plašas publikas piekrišanu Egila Švarca komponētai dziesmai „Jeder nette Lette".

Janvāŗa sākumā 28 gadus vecā šarmantā Larisa pirmo reizi uzstāsies vācu televīzijā.

Uz manu jautājumu, vai viņi domā izlaist arī latviešu dziesmu skaņu plati, paskaidroja, ka par to ir jau domāts, bet tas vēl jāatliek financiālo apstākļu dēļ.

Var cerēt, ka jaunie mākslinieki kādreiz sarīkojumā iepriecinās arī latviešu publiku.

I. Blaževičs

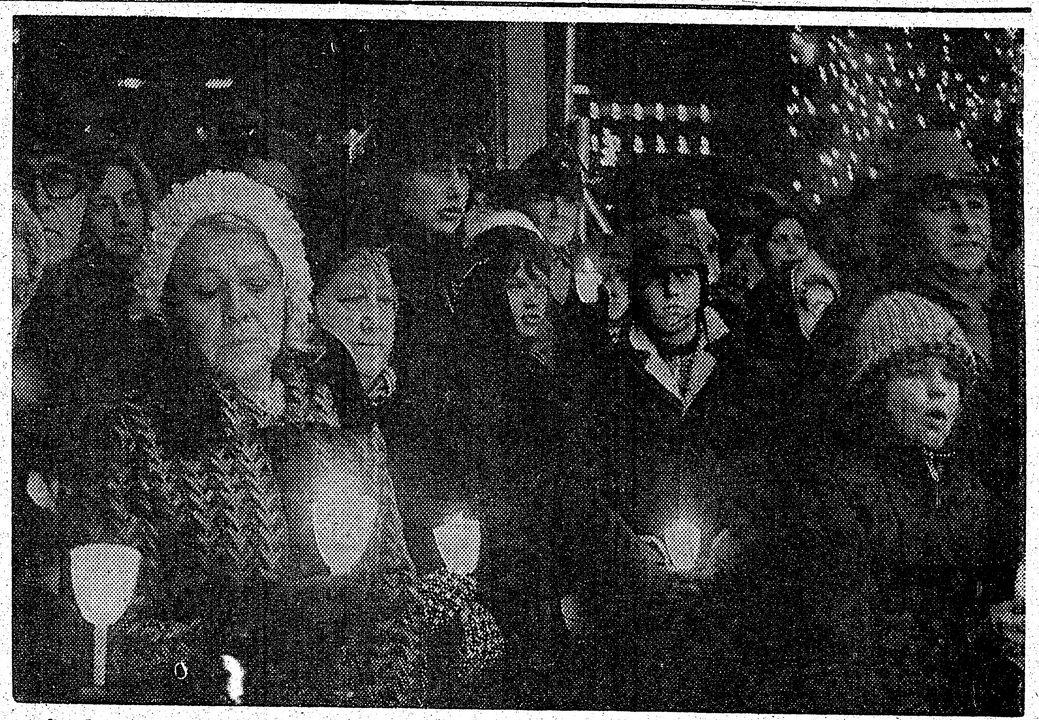

Ar drūmām sejām eglītes gaismā ... Tie bija 3000 Toronto un tās tuvākās apkārtnes trimdinieki, to vidū arī vairāki simti latviešu, kas pulcējās pilsētas valdes nama laukumā, lai pieminētu Sibirijas vc. gu darbu nometnēs mirušos un vēl tūkstošiem tur ieslodzīto savas tautas piederīgo, protestējot pret cilvēku tiesību apspiešanu Pad. savienībā. Foto: J. Liģers

Tālivaldis Ķiķauka

Glezniecīskais skatījums

Runājot par gleznieciško skatījumu, attālinoties no gleznieciības kā no procesa, varam pietuvoties mākslas darbam, kas it kā atspoguļo zināmu rezultātu, kuŗā izpaužas gleznotāja skatījums.

Iesākot der minēt reālismu kā saprotamu redzamības tēlojumu, kas balstīsies uz foto kameras konvencijām un tādu perspektīvu, ko mums rāda kameras lēca. Viena, divu vai pat vairāku punktu novietojumi plāksnē precīzi atzīmēs vietas, kur kopā saplūst parallēlu līniju kūļi. Pēc šādas schēmas vadoties, architekti un gleznotāji var traktēt formas telpā, radot pilnīgu telpas illūziju. Te būs priekšplāns, vidusplāns, fons — visvairāk detaļas priekšplānā rodot tur fokālu pieturas vietu, tad attālinoties formas atkusīs, detaļas izzudīs un bieži atradīsim, ka telpas illūzijai palīdzēs atmosfairiski efekti — gaismas kūļi, ēnas vai arī varēta miglainība. Protams, perspektīva ir tikai viens veids, kā attēlot telpu. Japānā to jau pirms daudziem gadu simtiem veica citādi, rādot tālus kalnu siluetus precīzi detaļētus, bet radot starptelpu joslas.

Šodien Kanadā ir radušies jauni reālisma uzplūdi, kas seko periodam, kur daudz slavināja abstrakto mākslu, un daži mākslinieki, kā, piem. Džeks Čeimbers (Chamber), atklāti pasludina, ka viņi vispirms savu gleznas subjektu nofotografē ar visām detaļām, tad precīzi veido gleznu, sekojot rūpīgi visām fotografiskām detaļām. Bet ne jau kameras „acs" ir vienmēr nemaldīga, arī te ir pārspīlējumi, atkarā no lēcas leņķa platuma vai šauruma. Šis apstāklis dara komplicētu foto kameras nemaldīgumu, un ja mēs apskatīsim mūsu vecmāmiņu jaunības foto attēlus, tie dažkārt liksies vairāk zīmējumi nekā fotografijas. Tāpēc varam saprast, ka technoloģija mums var sniegt tikai tādu vizuālu konvenciju, kas atbilst tās pašreizējām spējām, un tādēļ arī akla fotografijas dievināšana var gleznotāju ievest strupceļā. Tas, ka mākslas fotografija aizvien vairāk vēlas novērsties no parastām metodēm un koncentrējas uz faktūrām, abstraktismu, kustību tēlojumu, norāda, ka tā grib pietuvoties gleznieciībai, ņemot par paraugiem dažādus glezniecīskus skatījumus. Tajā pašā laikā „superreālisti" grib pietuvoties tai fotografijas konvencijai, kas ir tās izejas punkts.

Impresionisti Francijā izgāja no savu darbnīcu telpām un izsoļoja saules un gaismas apspīdētā laukumā: viņi ieraudzīja, kā dabu, pilsētas ielas, var uzlūkot par krāsainu gaismu, kas liek citām formām izkust šās gaismas ietekmē. Ja fizikā māca, ka priekšmeti zināmu gaismas spektru uzsūc un kādu krāsu atspoguļo, tad varam iedomāties, kā impresionisti sajūsmā ievēroja, ka varam priekšmetu gleznot tā, ka tas vairāk gaismu atspoguļo un mazāk uzsūc. Te ieradās vēl neredzēta krāsainība un jukstapozicijās novietoti atsevišķi krāsu uzlicieni radīja jaunu vizuļojošu iekšējas gaismas illūziju. Krāsa vairs nelikās radīta no necaurspīdīgiem pigmentiem, bet gan tā ieradās kā krāsaina gaisma, kas varēja sintezēt, akcentēt un centrālizēt gleznoto temu. Daži krāsu pētnieki vēl šodien domā, ka te paveras vēl tik daudzas neizpētītas iespējas gleznieciībā, it sevišķi, ja rīkojoties ar ļoti rūpīgi izmeklētām un saskaņotām krāsu gammām, ievēro dažādus principus, kā, piem., iridescenci, resp. krāsu blāvojumu, kur var varēt visneparastākos atmosfairiskos strāvojumus. Tas norāda, ka impresionistu atklātās mācības vēl ir pavisam neizsmeltas un ka pie tām agri vai vēlu atgriezīsies nopietni gleznotāji.

Dzīvojot skarbā laikmetā, kur visur ielaužas avīžu reportiera acs un auss, kur foto kamerai viss atļauts, glezniecīskais skatījums šodien ir sadrumstalojies tik daudzos stilos, paņēmienos, ka tiek lietots viss, lai skatītāju apstādinātu gleznas priekšā.

Pēdējā laikā šad tad parādās t.s. konceptuālie gleznotāji, kas no „minimālās" mākslas ir pārgājuši sava veida ideju kultā. Te apstājas glezniecīskais skatījums, kā mēs esam paraduši saskatīt, un šie „antiaistētiķi" runā par darbiem, kas patiesībā neeksistē, bet kuŗu „it kā" redzamību illustrē gleznotāja paša paskaidrojumi, teorētiski, dienas grāmatai līdzīgi teksti. Viens nolūks šiem „šķietamajiem" mākslas darbiem esot to iedarbība ārpus mākslas mūzeju un galeriju sienām, jo lūk, runāt par kādu „it kā" esošu darbu var reizē daudzās vietās un valstīs. Šo agresīvo anti — virzienu illustrē anti — gleznotāja Bīrija (Beery) izstāde Ņujorkā, kur uz audekliem bija sastopami šādi uzraksti: „Ļoti žēl, bet šī glezna vairs neatbilst stilam; tā ir slēgta, lai to uzlabotu; uzmaniet jaunu aistētisku atvēršanu", un „šī glezna ir līdz turpmākam slēgta". Ja jau tašisma resp. abstrāktās ekspresijas ziedu laikos bija nepieciešami „izskaidrot" gleznu, tad šie konceptuālisti pieņem, ka ar izskaidrojumu pilnīgi pietiek, un ka viss pārējais „it kā" pārvietojas ne vairs skatītāja, bet lasītāja — klausītāja prātā.

Tāpēc arī „konceptuālās mākslas antoloģijas" kļūst par diagrammām, schēmām, kur ļoti liela nozīme tekstam, mākslinieka paskaidrojumiem, bieži palīgā ņemot foto kameru, kā dokumentāru pierādījumu.

Daudzi no mums šādu pieeju mākslai vairs neuzskatīs par pieejamu mākslu, bet gan par idejisku skatījumu iespēju eksperimentu. Nelaime nu gan tā, ka daudzi no argumentiem ir irracionāli, tiem trūkst mērķa, un to rašanās iemesli ir galvenokārt negātīvi, it kā oponējot kādai konvencijai. Kaut gan jau iepriekš konstatēju, ka striktas konvencijas jau sen vairs nepastāv mākslā, šis jaunais konceptuālisms pat veicina vēl pilnīgāku mākslas anarchiju. Var pat zīlēt, ka šīs izpausmes nekā jauna nerod, bet varbūt palīdzēs noskaidrot šāsdienas glezniecībā „saduļkotos ūdeņus".

Kurp ies Anglija?

Jaunajā gadā ieejot, šāds jautājums nodarbina daudzus angļus. To izraisīja karalienes troņa runā svinīgajā ceremonijā parlamenta rudens sesijas atklāšanā. Runu sastāda valdība, bet to jānolasa karalienei. Tajā bija pieteikta strādnieku partijas kreisā spārna politika ar galveno tematu — nacionālizāciju, tas, par ko vēlēšanu laikā strādnieku partija daudz runāja, bet tagad tika izvirzīta pirmā vietā: pieteikta kuģu būvētavu un lidmašīnu rūpnīcu nacionālizācija, apbūves zemes pārņemšana valsts īpašumā, Nacionālo pasākumu padomes izveidošana, kas sekotu rūpniecības uzņēmumu darbībai ar tiesībām to pārbaudīt un dot tai norādījumus; Ziemeļjūras naftas izmantošanai tiks dibināts valsts uzņēmums. Valdība solās taupīt, tā samazinot aizsardzības budžetu, tomēr pildot britu militārās starptautiskās saistības un NATO līgumus.

Izglītības laukā pirmie upuri būs angļu īpatnējās „grammar" skolas, kam ir augsts izglītības un arī disciplīnas līmenis, bet ko strādnieku partija cenšas ar steigu aizstāt ar t. s. „komprehensīvām" skolām, ar vairākiem tūkstošiem skolēnu un modernām „brīvībām". Gada laikā britiem būšot iespēja tautas nobalsošanas veidā izteikties, vai tie vēlas palikt Eiropas koptirgū vai ne. Te jāpiezīmē, ka pēcvēlēšanu nedēļās valdība lēnām sāk atzīt Eiropas koptirgus „labās puses" un piemin visus tos labumus, kas britiem sagaidāmi no piederības Eiropai.

Atkal tāds kā mazs kūlenis no strādnieku partijas puses! Briti turpināšot aktīvi piedalīties Eiropas drošības un sadarbības konferencē. Protams, sava tiesa solīta arī pensionāriem, darbam nespējīgiem un dzīvokļu gaidītājiem. Tikai skotiem un velsiešiem solītie „pašu parlamenti" palikuši kaut kur „karājamies tālā nākotnē", par ko ne vieni, ne otri nav apmierināti. Visu šo nodomu īstenošanai valdībai jāpanāk 26 likumu pieņemšana parlamentā, kas vienā sesijā praktiski neesot iespējams. Valdības absolūtais vairākums ir tikai 2, jo trešais „vairākums" bija jāziedo zinotāja vietnieka amatam. Tā kā pieteiktā valdības politika ir tieši pretēja konservātīvo politikai, lielā mērā nesaskaņā ar liberāļu uzskatiem un nokaitinājusi skotu un velsiešu nacionālistus, tad ik likumprojektam paredzama ilga un grūta cīņa cauri parlamenta balsošanām, pārbalsošanām un citām formālitātēm. Konservātīvie jau deklarējuši stingru opoziciju pret nacionālizācijas nodomiem, valsts aizsardzības budžeta apcirpšanai, un jo sevišķi t. s. Simontaunas līguma anullēšanai, kas aizsardzības nolūkos nolīgts ar Dienvidafrikas valdību.

Konservātīvo vadītājs Hīts atbildes runā premjēram Vilsonam atbildēja, ka, pretēji katēgoriskai nepieciešamībai izveidot kopīgu saskanīgu darbību, tajā iesaistot visas partijas, strādnieku valdības nākotnes plāni ir panākuši gluži pretējo: tie pilnīgi atklāti deklarē šķiru cīņu, sašķeļot tautu divās grupās. Parlamentā pieteikto likumprojektu reālizēšanu atbalstot formāli tikai apm. 40 proc. britu pilsoņu, bet sakarā ar vēlēšanu rezultātiem šie 40 proc. centīšoties uzspiest savu politiku pārējiem 60 proc. pilsoņu. Opozicija nevarēšot nevienu no pieteiktajiem projektiem atbalstīt, kas nozīmēs dedzīgu runu un karstu debašu sesiju jaunajā parlamentā.

Viens fakts tomēr ir izvirzījies ļoti skaidri jau tagad: strādnieku kreisais spārns, pat komūnistu „dzeguzēni" izvirzījušies valdības noteicējās rindās. To apzinās arī premjērs Vilsons, kas bija spiests saukt pie kārtības trīs savus ministrus, kas iedrošinājušies kritizēt valdības un atsevišķu ministru darbību, tā norādot uz politisko uzskatu nesaskaņām pašā valdībā. Viens no vainīgiem esot Vedžvuds Bens ar izteikti kreisu noslieci — teorētiskā plāksnē, bet ļoti kapitālistisku — dzīves reālitātēs. Viņa ģimene nupat mantoja ļoti ievērojamu kapitālu, kas to iecel britu bagātnieku „klasē".

Lielu ievērību radīja paziņojums, ka mistiskā kārtā pazuduši premjēra Vilsona privātie dokumenti, ieskaitot viņa ienākumu nodokļa deklarācijas par pēdējiem gadiem. Kaut arī dokumenti esot pazuduši jau apm. pirms 10 mēnešiem, tikai oktobŗa sākumā par šo faktu informēta policija. Tieši pirmsvēlēšanu nedēļās Vilsons vairākkārt norādīja, ka prese mēģinot uzsākt „nomelnošanas akciju" pret viņu, publicējot kompromitējošus dokumentus. Nekas līdzīgs presē neparādījās, bet secināms, ka Vilsons turējis presi aizdomās par attiecīgo dokumentu izlietošanu pret viņu. Dokumenti varētu attiekties uz datiem par honorāru ,ko Vilsons esot saņēmis par savu memuāru publicēšanu 1970. gadā, apm. 250.000 angļu mārciņu, un par ko viņš pats atsakās izteikties. Pagaidām neesot nekādu noteiktu norādījumu, kas dokumentus paņēmis, bet policija liek saprast, ka tas esot kāds no „pašu māju ļaudīm" („inside job").

Zināmu uzjautrinājumu politiskās aprindās izraisīja ziņa par biroja darbinieku pieteikto streiku „paša lielā" arodbiedrību vīra Skenlona mechanikas strādnieku apvienotās unijas birojā. Streikotāji prasa t. s. „Londonas piemaksu", kas solīta, bet neesot piešķirta, „cilvēcīgākus darba apstākļus un „saprotošāku pieeju" darbinieku problēmām. Tieši tas, ko pats Skenlons prasa no kapitālistu darba devējiem! Britu prese komentē, ka kārtība, kas valdot Skenlonam padotajos birojos, esot līdzīga tai, kas valdot Pad. savienībā. Tā nu jāsakot paldies Skenlonam par darbinieku iepazīstināšanu ar padomju nostāju pret darbiniekiem, kas pamazām atvēršot acis komūnistu līdzskrējējiem. Vienīgā starpība esot tā, ka Skenlons saviem dumpniekiem varot pateikt — ja jums te nepatīk, ejiet strādāt citur! Bet padomju paradīzē tādas iespējas strādniekiem nedodot: ja negribi strādāt, kā liek, ceļš vaļā uz cietumu vai brīvbiļete uz Sibirijas nometnēm.

Ar bažām briti gaida financu kanclera Hīlija pieteikto jauno budžetu, ko viņš cēla parlamentam priekšā 12. novembrī. Neuzmanīgs solis vienā virzienā var izraisīt inflācijas palielināšanos, bet otrā — valsts saimniecisko sabrukumu. Arodbiedrības neuzrāda gaidīto sadarbības noskaņu, jo sevišķi ogļrači vēl vienmēr prasa algu pielikumu 42 märc. nedēļā. Par cik un cik spēcīgi parlamentā opozicijas vadītājs Hīts spēs valdības pieteikto politikas īstenošanu aizkavēt, lielā mērā izšķirs viņa paša likteni konservātīvo partijā: vai viņam uzticēs arī turpmāk vadīt partiju vai ne. Opozicija pret viņu diezgan liela, bet līdz šim vēl nav izvirzījies neviens cits, kam partija vienprātīgi uzticētu vadītāja pienākumus. Hīts pats nolēmis, ka viņš no vadītāja posteņa neaiziešot. Tā nu abās lielajās partijās ir savas iekšējās grūtības un problēmas, kas valsts stāvokļa uzlabošanai par labu nenāk. **A. L.**

Latviešu ev. lut. draudžu apvienības ASV vidienes apgabala dāmu komiteju prezidijs apgabala draudžu mācītāju un draudžu darbinieku konferencē Klīvlandē. Attēlā no kreisās: sekretāre I. Rungule, priekšniece E. Zinteniece un kasiere Lagzdiņa, aizmugurē apgabala vadītājs prāveses J. Turks.

LAIKS,

TELPA,

ĻAUDIS

Vēsturisks apraksts

DV organizācija 25 gados

PASŪTINĀJUMA KUPONS

Čeki vai naudas pārvedumi adresējami:

Mr. K. Bencons,
223 High Park Ave.,
Toronto, Ontario, Canada M6P 2S5

Grāmatas cena 14 Kanadas dol. Pasūtinot vismaz 3 vai vairāk eks, iemaksājot naudu, 20% atlaide.

Eksemplāru skaits .....

Vārds un uzvārds .....

Adrese .....

.....

.....

Paraksts .....

PIRMO REIZI TRĪSDESMIT TRIMDAS GADU LAIKĀ
AR DIEVA PALĪGU NOTIKS

Latviešu draudžu dienas 75

NO 1975. GADA 17. — 24. AUGUSTAM GAŖEZERA

Paredziet sev, savai ģimenei, savai draudzei un tautai lielu ieguvumu, uz ko vērts jau TAGAD gatavoties, iekārtojot atvaļinājumu šajā laikā.

Dienu virstemats:
DIEVA AICINĀJUMS MŪSU TAUTAI — PAGĀTNĒ UN TAGAD.

Īpašas programmas un notikumi —

bērniem, jauniešiem un vecākiem,
draudžu darbiniekiem,
koriem un mūziķiem,
skolotājiem un teologiem u. c.

Bībeles studijas (vēstule efeziešiem)
Izcilu lektoru lekcijas
Paneļdiskusijas, semināri
Reliģiskas lugas
Skates
Sadraudzība, atpūta.

L.D.D. 75 Rīcības komiteja

Toronto latviešu kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.,
L8R 2T3

MAKSĀ

9% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. **Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.**

10% par 1 gada termiņa noguldījumiem ne mazāk par $5,000.00 (bez dzīvības apdrošinājuma). Noguldījumu var izņemt tikai pēc gada.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00, māju obligācijas līdz $50.000.-.

Toronto birojs pirmdienās slēgts.

Tas atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakarā, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. Sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS
Tel. 922-2551

Hamiltonas birojs
atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.
Tālrunis 529-7939

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

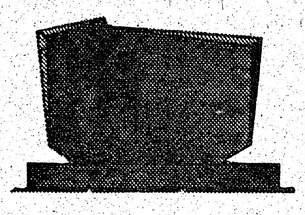

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

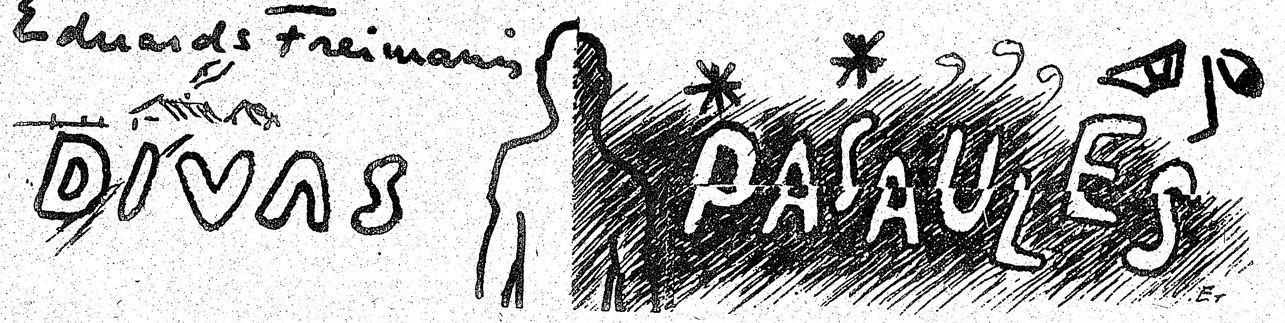

romāns

(66. turpinājums)

„Jā — darbs ir labākais psihologs."

Smejos: „Čigāns saka, ka viegls darbs grūtāks par vissmagāko slinkošanu."

„Čigāns nav normāls — ja vēl ir, tad drīz vairs nebūs."

„Jādara tāds darbs, ar ko var sadzīvot — citādi esi vergs."

„Īsts ir darbs, kas nepieciešams. Telpu apkopšana ir vienkāršākā nodarbība, bet tā tikpat svarīga, varbūt pat svarīgāka, nekā psihologu padomi."

„Ja dvēseļnieki pieteiktu streiku, daudzi tikpat izārstētos — mierā dzīvojot, viens otram laiku kavējot."

„Ja streikotu apkopējas, netīrība nomāktu visus; gara slimībām naktu klāt lipīgās."

„Derīguma apziņa ir dzīvošanas vitamīns."

„Esmu veselāka nekā pirms divdesmit gadiem, kad izniekoju dienas kafijas tenkās. Jābrīnās, kā ar kafiju var aizskalot prātu, kā ar pļāpāšanu sevi izpļāpāt tukšu. Vēl muļķīgāka ir klaiņošana pa veikaliem, kad nevari izdomāt, ko vajadzētu nopirkt —."

„Amerikāniskais dzīves veids — dzenulis, kas uzcēla šī kontinenta fabrikas — bet padarījis ļaudis par tērēšanas maniakiem. Pērc, pērc, līdz nosmoc mantās!"

„Bet rītos galva gruzdēja — ķēru jebkādu muļķību, lai varētu strīdēties ar vīru."

„Vairāk jēgas runāt ar vājprātīgu nekā ar kafijas veceni?"

„Ir dažādas pļāpāšanas — tādas, kas dzen dziļāk dīkdienībā un tādas, kas velk atpakaļ dzīvē."

„Daudz ar slimniekiem runājaties?"

„Vairāk klausos. Spodrinu kādu rokturi — dzirdu visu, ko kāds žūpa vai klaidonis melš."

„Šejieniešiem interesantāki stāstīt nekā pilsoņiem ārpusē."

„Dzīvojuši raibi — citādi traki nekļūtu!"

„Arī gudrības būtu iznācis tā pamazāk."

„Nelaimes gudrība, ko veselais un laimīgais nekad neiegūst."

„Dažs vājprātīgais kā nospundēta muca: ja izrauj tapu, ārā tiecas nevaldāma šalts. Ir ko klausīties un brīnīties!"

„Tik ilgi, kamēr runātājs neiekrīt tai mūklī, kur slēpjas viņa prāta izmežģījums. Kad tas notiek, labāk meklēt citu tematu."

„Katrs cilvēks reizēm aplams. Jautājums par aplamības pakāpi un biežumu."

„Dažreiz nav šaubu, ka slimnieki gudrāki ar mani."

„Ar mani tāpat. Bet savas vājprātības apzināšanās esot pierādījums, ka esi normāls."

Nīlsena kundze iesmejas. Arī es jūtos līksms. Pēkšņi aizķeru citu pavedienu:

„Vai Viktors savu prātu apzinās?"

Nīlsena kundze meklē ko sacīt.

„Viņš ir dzejnieks — grib iet universitātē," es vēl pavedinu. „Esat lasījusi viņa darbus?"

„Lasījusi vai nelasījusi — vienalga. Saprast nevaru."

„Viņš sirreālists. To darbi nav prātam — tikai aizprātam."

„Varbūt. Man dzeja grūtāka par bībeli. Bet Viktora dzejošanas un studēšanas untumi ir augoņi, ko radījusi slimība. Viņš jums stāstījis par savām dēkām?"

„Drusku."

„Zināt, ka viņš iedomu galējībā? Brīvībā darīs visu, kas ienāks prātā. Šai ziņā līdzīgs gadu vecam bērnam, kaut gan citādā ziņā cilvēks kā cilvēks. Savi untumi katram — dzejošanas untums gaužam parasts."

„Vērtīgs atradums kollekcionāram."

„Drusku mācījies — tad kļuvis grāmatu rīļa."

„Var ar viņu ilgi runāt; pat nemanot, ka kaut kas nav kārtībā."

„Daudzi mēnešiem nepamana, ka viņš schizofrenikis. Vecāki divdesmit gadu nav apjautuši, ka Viktors ik dienas pasaulē skata kādu Vāgnera operu. Saukuši viņu pārgalvīgu, izlaidušos. Pūlējušies ar sodiem savaldīt. Bet pēc otra lielā negadījuma tiesnesis kļuvis aizdomīgs; sūtījis šurp, lai ārsti ieskatās pakausī."

„Divi negadījumi? Man viņš stāstīja par vienu."

„Bijis kāds pusducis, bet tikai pēdējos divos cilvēki nogalināti. Par priekšpēdējo viņš nosēdējis pusgadu, bet nu atzīts par neārstējamu."

„Viktors cer, ka pavasarī viņu izlaidīs."

„Neticu. Labi, ka atļauj svētdienās iet uz pilsētu. Tad arī viņu uzrauga. Baidās: nozags kādus spēkratus un sāks trakot. Tā viņa īpatnība: zaudē jēgu, kad dabū rokā braucamo."

„Vai viņu arī ārstē?"

„Ar nervu terapiju: piespiež mierīgi dzīvot, ļauj priecāties par superfantazijām, māna ar ticību, ka viņš vesels."

„Mānīt nevajadzētu."

„Vai Viktoram smadzenēs atrasta kāda vaina?"

„Esot ievainojums — laikam no pirmās klizmas. Bet nenormāls viņš acīm redzot bijis pirms tās."

„Man arī galvā kaut ko meklēja. Pus stundu turēja zem rentgena."

„Vai ko atrada?"

„Nezinu vēl. Gaidu ziņojumu."

„Būs labi! Izskatāties tikpat noēvelēts kā citi normālie."

„Vājprātību rentgens ne vienmēr parāda?"

„Nezinu. Laikam ne."

„Kā tad cilvēks var uzzināt, vai viņš normāls vai ne? Rentgens nerāda, ārsti un māsas nesaka; pat draugi slēpj."

„Vis atkarīgs no tā, kā citi tevi izvērtē — ko saka ārsti un psihologi."

„Es vēl neesmu izvērtēts! Varbūt runājat man pa prātam, jo esmu līdzīgs Viktoram? Dievišķīgā mānīšana? Hā! Hā! Hā! Neviens neredz, kurā vietā viņa trakums duras prātam cauri! Vai es arī ne?"

Nīlsena kundze ir nobijusies: „Neperiniet nelaimi! Kāpēc nesalīdziniet sevi ar veselajiem? Esat šeit par sīkumiem, nevis cilvēku nosīšanu vai banku aplaupīšanu."

„Kas jums stāstīja?"

„Neviens. Bet to var redzēt un dzirdēt jūsos tik skaidri, ka jāšaubās nav nemaz."

Nevaru savaldīt smaidu — kā vientiesis. Cinisms sprakšķ smieklos — kā klabata.

Nīlsena kundze atmiņas paraudzīties pulkstenī:

„Rau', kā laiks aizskrējis! Bet man vēl šī telpa jāizvasko!"

Palīdzēšu!"

„Labi — jums izkustēšanās derēs."

Telpu gandrīz nobeidzu, kad jāiet pusdienās. Nīlsena kundze mani atbrīvo un aizsteidzas ar vaskojamo mašīnu tik vingri, ka grūti uzminēt viņas vecumu.

32.

Pēcpusdienā lasu par Steinbeka cilvēkiem, kam dzīvošana tik grūta, ka nav iespējams savaldīties. Katrā lappusē man jāapstājas un jādomā. Beidzot nolieku grāmatu sāņus un atgriežos tai tālajā pavasarī, kad meklēju ceļu uz tevi. Bet ceļi bija pārplūduši ar kūstošā sniega straumēm; mums neizdevās rokām sadoties.

Katra diena bija saitē velkama kaza, kas jāved ganīties Pāžu purvājā. Bet es jau nezināju, kas ir īstas nedienas! Ja tās būtu gadījušās, būtu radusies izturība izbrist palus un tevi sastapt.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Pazīstamais Toronto latviešu jaunās paaudzes sabiedriskais darbinieks Valdis Liepiņš šajās dienās iecelts par viceprezidentu Kanadas pirmā un lielākā tirgus publiskās domas pētīšanas sabiedrībā The Canadian Facts. Bez tam V. Liepiņš vada vienu no šīs sabiedrības aģentu grupām, kas plāno publiskās aptaujas, izdara intervijas, kuŗas analizē uz skaitļotājiem un vēlāk nosūta klientiem ziņojumus un sniedz padomus. The Canadian Facts Co. Ltd. klienti ir bankas, valdības iestādes, lielie laikraksti un dažādas firmas. Valdis Liepiņš beidzis Oksfordas universitāti Anglijā ar mastera gradu tautsaimniecībā. Viņam ir 8 gadu pieredze Kanadas un 5 gadus Anglijas tirgus pētīšanas laukā. Canadian Facts sabiedrībai ir biroji arī Montrealā, Otavā un Vankuverā. V. Liepiņa iecelšanu jaunajā amatā bija paziņojis arī Toronto laikraksts The Globe and Mail, ievietojot rakstu un jaunā viceprezidenta ģimetni.

● Toronto latviešu tautas augstskolas piektdienas ģimnazijas saimes eglītes vakarā 20. decembrī Latviešu namā bija pulcējušies 180 apmeklētāju. Sarīkojumu ar svētbrīdi ievadīja māc. Ā. Čops, apskatot kristīgās pasaules attieksmes pret Kristus piedzimšanas svētkiem, kuŗos slēpjas lielas garīgas bagātības, kas ietvertas dzejā un mūzikā, saskatot Kristus lielumu un svētumu. Krievu rakstnieks Aleksandrs Solžeņicins rakstījis padomju patriarcham Maskavā, ka viņš apzog krievu bērnus, noslēpdams tiem dvēseles dziļumu un skaistumu, kas saistās ar pareizticību un Kristus piedzimšanas dienu. Kopīgas Ziemsvētku dziesmas dziedāja Pēteŗa Zariņa klavieŗpavadījumā. Priekšnesumos dzejoļus skandēja ģimnazijas audzēkņi Teika Zilāne, Jūlija Pakalna, Ingrīda Nāgele, Anita Gregore, Sandra Bādere, Ilze Kraujiņa, Astrīda Kalna, Astra Maksiņa, Pamela Melnbārde, Rita Ozoliņa un Valda Mackare, bet Aida Putniņa tēloja mazu meiteni Ziemsvētku gaidās. Programmas atbildīgā vadītāja bija 4. klases audzēkne Rita Ozoliņa, bet pieteicēja — Pamela Melnbārde. Ziemsvētku vecītim (E. Pētersons no Gvelfas) dāvanas palīdzēja izdalīt pieci rūķīši — Edgars Goba, Jānis Ozoliņš, Aina Tīlupe, Rita Treigute un Daina Pauzere. Pēc tam bija cienasts. Dziesmas, rotaļas un dejas notika Pēteŗa Kusmaņa vadībā.

● Eglītes sarīkojumā Toronto latviešu pensionāru apvienības biedriem 19. decembrī Latviešu namā piedalījās pāri par 200 personu, ievadot to ar kopīgi nodziedāto Daugav's abas malas, kam sekoja apvienības koŗa Ziemsvētku dziesmas, klavieŗpavadījumu spēlējot Olgai Upeniecei. Lonija Vasariņa lasīja fragmentus no Emīļa Skujiņa — Bēthovena Ziemsvētki, bet Biruta Senkēviča divus savus dzejoļus. Apvienības valdes priekšsēdis A. Retigs uzrunā pateicās Ziemsvētku rotājumu rūpnīcas Astralite Ltd. īpašniekam Jānim Bērziņam par vakaram dāvāto eglīti ar visiem rotājumiem. Priekšsēdis ziņoja, ka Kanadas federālās valdības un labklājības ministrs Marks Lalonde atsūtījis rakstveida apsveikumu, bet Ontario sociālo lietu ministrs Renē Brunelle savam apsveikumam bija pievienojis čeku par 400 dol., novēlot apvienībai tikpat sekmīgi darboties arī nākamgad. Valdes priekšsēdis pateicās K. Nordštrandam par valdes vajadzībām dāvāto kokā griezto svečturi, bet par loterijai ziedotām mantām — M. Fenkovskim, M. Nordštrandai, A. Zvaigznem un L. Dargēvicai. Apvienības dāmu komiteja ar priekšnieci Editi Retigu bija klājusi cienasta galdu. Pie svētku galda risinājās kopdziesmas, bet J. Ozoliņš uz apvienības skaņu lenšu un plašu atskaņotāja gādāja par piemērotu Ziemsvētku mūziku. Pensionāriem liela interese par projektēto jauno lēto dzīvokļu māju Toronto. Interesenti, kas pēc latviešu centra izbūves vēlētos tajā pārcelties, vēl var pieteikties pie pensionāru apvienības priekšnieka A. Retiga.

● Auto negadījumā 15. decembrī nogalināto 54 g. veco Arvīdu Raitumu pēdējā gaitā uz Jorkas kapiem 19. decembrī izvadīja mācītājs I. Gaide. A. Raitums strādāja Imperial Life Insurance sabiedrībā par inženieri technisko darbu nodaļā un bija savā darbā guvis atzinību. Nelaikis atstāj Toronto dzīvesbiedri Austru, kas ievainota tai pašā nelaimes gadījumā un ārstējas Sanibrūkas slimnīcā, kā arī svaini Mildu Matīsu. Pie draugiem Raitumiem ciemos atbraukušo un 15. decembŗa katastrofā nogalināto 71 g. veco Liliju Ābeltiņu 19. decembrī izvadīja mācītājs Ā. Čops. Nelaiķi pārpelnoja. Urnu paredzēts nosūtīt uz Klīvlandi, ASV, kur dzīvo nelaiķes brāļa sieva Zenta Ābeltiņa ar ģimeni. Aizgājēja brālis Edvarts Ābeltiņš miris pirms 4 gadiem Klīvlandē. Viņš ilgus gadus bijis māc. Ā. Čopa aprūpētajā Jaungulbenes draudzē Latvijā par draudzes priekšnieku. Nelaikes otrs brālis miris Austrālijā, bet māsa — Latvijā.

● Toronto latviešu filatelistu kluba eglītes vakarā 14. decembrī kluba biedra Ž. Grundmaņa mājā Islingtonā bija pulcējušies 15 dalībnieku. Daži biedri slimības dēļ nebija ieradušies, bet atsūtījuši ziedus un saldumus sabiedriskajam grozīņu vakaram. Pirmā filatelistu sanāksme jaunajā gadā paredzēta 19. janvārī pl. 2 pēcp. kluba sekretāra P. Rudlapas mājā, 117 Westrose Ave.

● Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba zaķu balle 18. janvārī pl. 7. vak. Latviešu namā. Izlozē medījumi un zivis. Spēlēs Runči trimdā.

● Arī šogad jautras mūzikas cienītājiem būs izdevība viesoties Daugavas vanadžu rīkotajā „Romas pagrabiņā" DV namā, kas būs atvērts divas dienas — 11. un 12. janvārī. Sestdien, 11. janvārī, pl. 8 vak. notiks saviesīgais vakars ar Runči trimdā mūziku, kad viesosies arī flamenko ģitarists Andris Kārkliņš — Andrē el Leton ar spāņu dziesmu un mūzikas atskaņojumiem. Piedevām šogad būs arī „spāniskas" uzkodas un „oriģinālatspirdzinājumi". Svētdien, 12. janvārī, pl. 4.30 pēcp. notiks A. Kārkliņa koncerts.

● Latviešu sporta apvienības Kanadā gadskārtējais sportistu un sporta darbinieku kongress notiks 12. janvārī pl. 10 no rīta DV namā, 125 Broadview Ave. Aicināti piedalīties visi latviešu sportisti, sporta darbinieki un interesenti. Ar 350 reģistrētiem sportistiem LSAK izaugusi par vienu no nozīmīgākajām sastāvdaļām latviešu trimdas sportā, īpašu vērību veltījot jauniešu iesaistīšanā, kā arī plaši izvēršot sporta nozares, kas agrāk nebija populāras — peldēšanu, golfu un šaušanas sacensības.

● TLB inženieŗu un techniķu kopas valde rīko 9. janvārī pl. 7.30 vak. Latviešu namā kopas sanāksmi ar paneļdiskusiju: Vai Kanadai draud enerģijas krize? Panelī piedalās: H. Jeckalējs, A. Černavskis, A. Arājs un G. Upatnieks. Paneli vadīs Dr. E. Žubeckis. Pēc tam pārrunas.

● DV Ziemsvētku tirdziņa rīcības komiteja pēc loterijai ziedoto laimestu kopsavilkuma konstatējusi, ka loterijā bijuši 1149 laimesti.

● DV Toronto nodaļas valde kopā ar nodaļas vanadžu kopu piešķīrusi Ziemsvētku veltes 8 kaŗa invalidiem, katram 50 dol., bet atsevišķi vēl vienu velti par 30 dol., kopā pavisam 430 dol.

● TLTA sestdienas ģimnazijas drāmatiskais pulciņš režisoša Hugo Miķelsona vadībā iestudē Mārtiņa Zīverta Kīnas vāzi. To izrādīs 25. un 26. janvārī Latviešu namā, Draudzīgā aicinājuma sarīkojumā. Lugā piedalās 7 tēlotāji: Juris Brammanis, Jānis Liepiņš, Aida Putniņa, Edgars Liepiņš, Inese Briede, Sarma Eglīte un Zinta Briede.

● Jānis Lejiņš lūdz aizrādīt, ka Biskapa Jāzepa Rancāna piemiņas fonda sarīkojumā Latviešu namā viņš savā referātā starp izcilajiem Latvijas valstsvīriem minējis arī pēdējā neatkarīgās Latvijas valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa vārdu alfabēta kārtībā.

DV Toronto nodaļas šacha ātrspēles turnīrā uzvarēja J. Ondrichs, otrā vietā atstājot J. Erdmani (abi attēla pirmajā rindā no kreisās). Tālāk ar balvām: A. Jaunzemis, J. Atkaukis, A. Vāgners un E. Treijs. Aizmugurē no kreisās: sekcijas vadītājs N. Brasliņš, U. Bendiņš, A. Perro, J. Melnbārdis, A. Dzilna un balvu pasniedzējs DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis V. Plūdons.
Foto: Verners Cinis

Šacha ātrspēles turnīrs

DV Toronto nodaļas šacha kluba ātrspēles turnīrā 15. decembrī DV namā noteicot spēles laiku katram dalībniekam 5 minūtes, piedalījās pieci jaunieši un tikpat veco šachisti, katram dalībniekam ar katru veicot divas spēles. Tādā kārtā turnīrā varēja gūt 18 punktus, uzvarot spēles visās kārtās. Ātrspēlē 16 punktus ieguva Jēkabs Ertmanis un no jaunajiem spēlētājiem Jānis Ondrichs. Vietu sadalījums pēc iegūto punktu skaita ir šāds: 1. v. Jānis Ondrichs (16 p.), 2. Jēkabs Ertmanis (16), 3. Arvils Perro (13½), 4. Arnolds Dzilna (11), 5. Ivars Melnbārdis (10), 6. Konstantīns Kārkliņš (9½), 7. Andrejs Jaunzemis (6½), 8. Aldis Vāgners (4), 9. Uldis Bendiņš (2) un 10. Edmunds Treijs (1½). Balvas izdalīja DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis V. Plūdons. Bez šacha ātrspēles balvām izsniedza balvas arī jauniešu sacensības uzvarētājiem 1973./74. g.: Aldim Vāgneram, Edmundam Viskam un Edmundam Treijam. Vecmeistaru klasē šajā sezonā balvas bija ieguvuši Jānis Rītiņš, Konstantīns Kārkliņš un Andrejs Jaunzemis, bet vecmeistaru klasē 1972./73. gadā tās ieguva — Jūlijs Atkaukis, Dzintars Melnbārdis un Kārlis Verovs. Šacha spēles jau ilgus gadus ar lielu enerģiju vada N. Brasliņš. 1975. g. šacha spēles DV namā sāksies 8. janvārī, katru trešdienu pl. 7.30 vakarā. —s

T. Ķeniņa darbi televīzijā

Televīzijas 8. janvāŗa raidījumā (raidīt. 5, kabelis 6) no pl. 9.30 līdz 10.30 vak. būs dzirdamas komponista Tālivalža Ķeniņa kompozicijas ar paša komponista komentāriem. Koncerts ieskaņots šī gada maijā Hamiltonā, Kanadas simfonisko orķestru konferences laikā. Hamiltonas Filharmoniskais orķestris Laslo Gati vadībā atskaņo Tālivalža Ķeniņa 4. Simfonijas beigu daļu. T. Ķeniņš turpat būs redzams mūzikālās pārrunās un vērtējumos ar diriģentiem V. Feldbriltu, B. Brotu, mūzikas kritiķiem K. Vinteru, V. Litleru un citiem. Bez komponista T. Ķeniņa programmā vēl piedalās divi citi Kanadas komponisti — Andrē Prevo no Kvebekas un Barbara Pentlande no Vankuveras. Šis vispār ir pirmais CBC televīzijas raidījums, kuŗā komponisti aicināti izteikt savas domas par mūziku un raksturot savus skaņdarbus. Nākošā gadā CBC sagatavos komp. T. Ķeniņa divu skaņdarbu ieskaņojumus skaņu platēs, un tos iespēlēs Vankuveras CBC simfoniskais orķestris Džona Evisona vadībā. Ieskaņos T. Ķeniņa 4. Simfoniju, kas piedzīvoja pirmatskaņojumu jau Ķelnes dziesmu svētkos pagājušā gadā un kopš tā laika jau daudzkārt atskaņota šeit un Eiropā un Koncertu vijolei un orķestrim (ar solistu Stīvenu Stariku), kas CBC pasūtināts, pirmatskaņojumu piedzīvoja augustā, Vankuveras vasaras festivāla ietvaros.

—ls—

HAMILTONA

● Šinīs dienās Kanadas federālās valdības daudzkultūru programmas ietvaros Jāņa Jaunsudrabiņa prozas balvas fondam piešķirti 1370 dol. Fonda priekšsēdis ir Dr. Pāvils Vasariņš; valdē darbojas vēl J. Klīdzējs un M. Štauvers. J. Jaunsudrabiņa fonds pastāv pie Jaunās Gaitas. Balvas lielums 250 dol., ko piešķir ik pa diviem gadiem reizi. Valdība šo pabalstu piešķīrusi literāru vakaru rīkošanai Hamiltonā, Toronto un Montrealā. Literārā sarīkojumā Latviešu namā Toronto 9. janvārī atzīmēs Jaunās Gaitas 100. numuru, kas iznāca šogad. Piešķīrums domāts arī latviešu grāmatu apzināšanai bibliotēkās un privātā sektorā katalogu sastādīšanai, kā arī latviešu autoru literāro darbu apzināšanai Kanadā no 1949. līdz 1974. gadam.

● Hamiltonas daudzkultūru centrā 7. decembrī notika internacionālais Ziemsvētku festivāls, kuŗā katra etniskā grupa bija klājusi galdu ar saviem nacionālajiem ēdieniem Ziemsvētku laikam. Bagāti galdi bija poļiem un ukraiņiem. Hamiltonas Daugavas vanadzes bija izkārtojušas savu galdu ar Ziemsvētku cepumiem un latviskiem dekorējumiem. Pie latviešu galda darbojās Ilga Breikša un Emīlija Sniķere. Bija arī dažādo tautību priekšnesumi.

● Hamiltonas vanadzes 7. decembrī Latviešu namā bija rīkojušas Ziemassvētku eglīti vecajiem latviešu strēlniekiem. Vakaru ar svētbrīdi ievadīja māc. E. Pavasars. Dziesmām klavieŗu pavadījumus spēlēja Māra Alliksne. Eglīti ar priekšnesumiem kuplināja Ventas gaidu vienības lielgaidas Maija Šuškova, Anda Dābola, Valda Skrinda un Inese Bite, dziedot un deklamējot. Vakara dalībnieki ar klusuma brīdi pieminēja aizsaulē aizgājušo veco strēlnieku Osvaldu Berku.

● No Hamiltonas uz Austrāliju 15. decembrī devās Kanadas latviešu gaidu jendas priekšniece Gundega Dāvidsone ar vadītājām Dzidru un Intu Majoriņu un Elzu Šteinu, V. Lazdiņu un V. Loju, lai piedalītos Austrālijas skautu un gaidu nometnē Radu cilts pie Melburnas. Uz Austrāliju ar citu grupu devušās arī Sv. Katrīnu vanadzes I. Andersona un E. Konrāde. No Kanadas šinī nometnē piedalās pavisam 11 dalībnieki, bet no ASV 20. Lidmašīna izlidoja no Toronto uz Čikagu un Sanfrancisko, ar gala mērķi Sidnejā. G. Dāvidsone 16. decembrī pa tālruni ziņojusi no Sidnejas, ka ceļojums laimīgi veicies. Hamiltonieši atgriezīsies 11. janvārī. Lidmašīnas biļete maksājusi 906 dol. no personas. J. G.

Par pārmaiņām augstākā vadībā

KAS BŪS NĀKAMAIS ALAs PRIEKŠSĒDIS?

Amerikas latviešu apvienības valdē nākamā gadā vadībā paredzamas lielas pārmaiņas, kaut arī ne tik krasas kā pēc divām Katskilu sanāksmēm dažus gadus iepriekš. Tā kā ALA valdi izvēl kongress nākamā gada maijā, tad daudz kas atkarīgs no delegātu sastāva un viņu vēlēšanu paražām. Līdz ar pārmaiņām ALA valdē iespējamas pārmaiņas PBLA valdē, kur ietelp ALA valdes locekļi un ko izšķir valde.

Jau pirms 1974. gada kongresa Kalamazū ALA priekšsēdis Ilgvars Spilners norādīja, ka uz šo amatu kandidē pēdējo gadu. Kopš ievēlēšanas nav dzirdēti citi norādījumi vai pat minējumi, un jāpieņem, ka nākamajā ALA kongresā Ņujorkā vēlēs jaunu priekšnieku.

PBLA priekšsēdis Uldis Grava ir ievēlēts līdz 1975. gada beigām. Šis amats Gravam ir prasījis daudz laika un līdzekļu, bet samērā maz laika viņš varējis atlicināt savai ģimenei. Iespējams, ka šo iemeslu dēļ Grava nākamajās vēlēšanās vairs nekandidēs un būs jāmeklē jauns kandidāts. Latviešu sabiedriskie darbinieki ASV sprież, ka Spilners varētu būt šī amata kandidāts, bet viena gada starplaikā viņš mazliet atpūstos.

Jaunajam ALA priekšsēža amatam min divus kandidātus. Viens no tiem ir pašreizējais iekšējās informācijas biroja vadītājs Daumants Hāzners. Jau kongresā Kalamazū viņš kandidēja uz priekšnieka vietnieka amatu, bet ar mazu balsu starpību to zaudēja pret Jāni Riekstiņu. Šīs vasaras aktīvitātes ar ALA un Celsmes aptaujām tikai apstiprina šādas iespējas. Aptauja bija izziņota ar ALA samaksātiem sludinājumiem ASV latviešu presē gan pirms, gan pēc aptaujas rezultātu savākšanas. Pie viņa nopelniem jāpieskaita arī ASV latviešu republikāņu vadības maiņa, kad viņš pārņēma vadību no V. Korsta. Hāzners ir universitātes mācībspēks un līdz ar to viņam samērā daudz brīva laika, ko viņš varētu veltīt ne vien amerikāņu politikas pētīšanai, bet arī ALA darbam.

Otrs kandidāts varētu būt Ādolfs Lejiņš, kas 1973. gadā bija ALA priekšnieka vietnieks, bet šogad vairs nekandidēja. Arī te bija jāsaprot, ka Lejiņam šis ir tikai viena gada „atvaļinājums" no ALA darba, bet viņš varētu būt atpakaļ pēc gada, lai pārņemtu vadību pēc Spilnera. Lejiņš vēl ir Baltiešu pasaules apvienības loceklis. Viņa kandidatūra tomēr atkarīga no veselstāvokļa, kas pēdējos mēnešos nav bijusi visai laba.

Ja Ņujorkas kongresā būtu šie abi kandidāti, būtu samērā grūti pateikt, kuru ievēlēs par priekšnieku. Vēlēšanu rezultāts atkarīgs no delegātu sastāva. Parasti kongresā visvairāk delegātu ir no tās apkārtnes, kur kongress notiek, bet šoreiz abi kandidāti ir no tās pašas apkārtnes. Lejiņš dzīvo Ņujorkas pilsētā, Hāzners Īstbransvikā, Ņudžersijā, ap 50 jūdžu no Ņujorkas. Tā kā kongresā parasti ir ap 100 delegātu, tad apmēram 50 cilvēku varētu izšķirt jauno ALA priekšnieku. Tā kā Hāzneram lielāka pieredze politiskā darbā un arī vēlēšanu kampaņās, jāpieņem, ka svaru kausi varētu nosvērties uz viņa pusi. Ja delegātu skaitā būtu daudz draudžu darbinieku, priekšnieka amatā varētu izraudzīt Lejiņu.

Domājams, ka no abiem kandidātiem par priekšsēža vietnieku izraudzītu to, kas saņēmis mazāk balsu, tomēr analizējot apstākļus, jautājums varētu izkārtoties arī citādi. Daži pašreizējie ALA valdes locekļi domā, ka Hāzners varētu būt priekšnieka vietnieks, lai iegūtu vairāk pieredzi ALA darbā. Viņš ALA strādā krietni īsāku laiku nekā Lejiņš. Ja viņu ievēlētu par priekšsēdi, jāpieņem, ka priekšsēža vietnieks būs kāds no kongresa dalībniekiem ar līdzīgiem uzskatiem. Pēdējos gados šim amatam vairs nav bijusi tik liela nozīme kā Pēteŗa Lejiņa laikā, kad priekšsēža vietnieka amats bija uzticēts Alfrēdam Bērziņam, bet pēc pirmās Katskilu sanāksmes viņu vairs Filadelfijas kongresā šinī amatā neievēlēja. Gadu vēlāk Indianapolē savu amatu zaudēja arī P. Lejiņš. Pašreiz priekšsēža vietnieks ir Jānis Riekstiņš, kas reizē veic arī ALA apgāda vadītāja pienākumus. Ja viņu ievēlētu ALA valdē, apgāda vadību viņš paturētu. Vērojot lielos darba pienākumus, nav šaubu, ka viņu atkal ievēlēs.

Iespējams, ka nākamā gada februāŗa pilnsapulcē viņu ievēl par Ņujorkas draudzes priekšnieku, kaut viņš pats norāda, ka par šādu iespēju viņam nekas neesot zināms. Šinī amatā viņš jau bija pirms ievēlēšanas ALA valdē. Ievērojot Kalamazū kongresa līdzīgo balsu sadalīšanos, Riekstiņš varētu uz priekšnieka vietnieku amatu arī nekandidēt.

Uz valdes amatu varētu nekandidēt ilggadējais sekretārs Arvīds Bļodnieks. Viņam ir daudz pienākumu Ņujorkas draudzē. Bez novada vecākā amata viņš vēl darbojas skolu padomē un Ņudžersijas novada īpašuma iegādes komisijā, kas pa ziemu nodomājusi savākt līdzekļus novada iegādei.

Kasieris Kaspars Krēsliņš ALA sēdēs ir mazāk redzams nekā viņa priekšgājējs V. Kārklis. Arī kases pārskati neparādās tik bieži kā iepriekšējā kasieŗa laikā. Tas radījis spekulāciju, ka nākamajā kongresā varētu ievēlēt jaunu kasieri. Bet ja par priekšnieku ievēlēs D. Hāzneru, iespējams, ka arī kasieris paliks līdzšinējais.

Iespējams, ka valdes sastāvā varētu būt arī citas pārmaiņas, kaut četrus mēnešus pirms kongresa tās nav manāmas.

Kongresā ievēl (vai pārvēl) Kultūras fonda priekšsēdi. Par godalgu sadali un paziņojumiem, kā arī par līdzekļu piešķiršanu ASV latviešos radušās pārrunas. Daudzās vietās sarīkojumos paziņots tikai Tautas balvas ieguvējs, citur arī daži Kultūras fonda godalgotie autori un tikai nedaudz vietās nolasīts viss apbalvoto saraksts. Neparasti lielais apbalvoto skaits arī izraisījis pārrunas. Nav saprotams arī kāds apbalvojums ar Krišjāņa Barona prēmiju, kas par darbu piešķirta pēc diviem gadiem, bet nezin kādēļ darbs nav apskatīts pagājušo gadu. Dažādu zemju latviešu laikraksti balvas paziņoja dažādos datumos, bet viena balva ASV bija paziņota jau divas nedēļas iepriekš. Daži domā, ka līdzekļu sadalē pārāk daudz ievēroti jaunā Latviešu institūta pieprasījumi, bet mazāk piešķirts latviešu mācību grāmatām. Vērojams arī, ka par godalgām un piešķīrumiem tautiešiem vairs nav tās intereses kā agrākos gados, kad sadalījumus paziņoja ALA kongresā. Viss tas varētu ietekmēt nākamā Kultūras fonda priekšsēža vēlēšanas.

Pārdomas radušās pēc novērojumiem, ko varēja saskatīt gandrīz piecus mēnešus pirms ALA kongresa, kad pat delegātu sastāvu nav iespējams minēt. Ziņas balstītas uz atsevišķu ALA valdes locekļu izteicieniem un novērojumiem. Protams, nākamajos mēnešos daži apstākļi vēl var mainīties.

V. Irbe

Kapteinim T. Miezītim 75 gadi

Viņš dzimis 1899. gada 26. decembrī Rīgā. Kaŗavīra gaitas uzsācis pēc Ziemeļnieku ienākšanas Vidzemē, iestājoties 4. Valmieras kājnieku pulkā. Kaŗa skola bija tikko noorganizēta, kad sākās Bermonta uzbrukums. Abas kadetu rotas, kuŗu vidū bija arī T. Miezītis, piedalījās kaujās pie Rīgas un Jelgavas, zaudējot 16 kritušus kadetus. Latgales atbrīvošanas cīņās Miezītis bija 7. Siguldas kājnieku pulka sastāvā, paliekot tā virsnieku kadrā arī miera laikā, nokalpojot 20. gadus. Apbalvots ar Atbrīvošanas kaŗa piemiņas zīmi, Triju zvaigžņu ordeni, Viestura ordeni ar šķēpiem un

Kapteinis T. Miezītis

Jauniegūtais kaŗa invalidu nams Rietumvācijā.

Ar jauno gadu paši savā namā

Vēl pirms dažiem gadiem domu par latviešu kaŗa invalidu nama iegādi Retumvācijā uzskatīja par neīstenojamu. Pateicoties LKIA centrālās valdes, organizācijas daudzo biedru aktīvitātei un tautiešu plašajam atbalstam, iecere īstenojās. No piedāvātiem pāri par 70 objektiem izvēlējās divstāvu namu ar garāžu, koka šķūni un 2600 kv. metru lielu zemes gabalu Au ciemā, 17 km no Ulmas, parakstot līgumu par 150.000 vācu markām. Nākošā kaŗa invalidu apvienības delegātu sapulce maijā jau varēs notikt paŝu namā.

Nama fonda valde konstruējās jau 1969. gadā Memingenā ar priekšsēdi P. Sevaļjevu, sekretāru G. Fromholdu un kasieri J. Lielbārdi. Nama fonda kasē bija jau ienācis 1260 vācu marku, kam pievienojās jaumi zedojumi no Eiropas, ASV, Kanadas un Austrālijas tautiešiem. Uz šī gada 31. jūliju fonda kasē jau bija vairāk nekā 140.000 vācu marku. Parakstot īpašuma pirkšanas līgumu samaksāts 120.000 marku, bet atlikums nomaksājams trijos gados, sākot ar nākošā gada 31. decembri — 10.000 marku gadā.

Nopirktā ēka būvēta 1903. gadā. Pirms gada atjaunots jumts. Nama apakšējā stāvā ir liela virtuve, ēdnīca un veikala telpas. Lietošanas kārtībā atrodas 8 istabas un sarīkojumu zāle. Sētā esošo koka šķūni ar garāžu varētu nojaukt un uzcelt sarīkojumu zāli ar dzīvojamām istabām augšas stāvā. Zemes gabals piemērots ogulāju, saknu un augļu dārzam. Aiz nama, kur aug kastaņkoki, varētu ierīkot vietu atpūtai un spēļu laukumu.

Pašreiz organizācijas rīcībā ir viena istaba un sarīkojumu zāle. Nama pilnīga pārņemšana notiks šī gada 31. decembrī. Septembŗa sākumā tajā jau notiks LKIA centrālās valdes un Eiropas latviešu jaunatnes apvienības kopēja sēde.

Nams domāts latviešu kultūrāliem sarīkojumiem, sanāksmēm, atpūtai un arī pajumtei invalidiem. Ģeografiskie un dabas apstākļi prasībām piemēroti. Tuvumā plūst Illeras upe, sagādājot prieku arī makšķerniekiem. Apkārt ciemam, kuŗā dzīvo 1700 iemītnieku, izplešas pļavas un lauki. Ciemā ir veikali ar visām nepieciešamajām precēm. Gaŗām iet šoseja; drīzumā satiksmei atklās arī jauno Ulmas un Kemptenes autoceļu. 2 km attālumā atrodas Bellenbergas dzelzceļa piestātne un 3 km — Illertisenas apriņķa pilsēta.

LKIA, kas darbojās jau Latvijas patstāvības laikā, savu darbību trimdā sāka 1955. gadā, izkārtojot invalidu pensijas, ko maksā Rietumvācijas valdība, arī daudziem latviešiem aizjūras zemēs. LKIA centrālā valdē darbojas priekšsēdis L. Gūtbergs un valdes locekļi G. Fromholds, J. Lielbārdis, P. Saveljevs un J. Grauduņš. Organizācija pašreiz apvieno pāri par 600 aktīvo biedru visā brīvajā pasaulē.

I. Blažēvics

Angļu parlaments ar 369 pret 217 nobalsojis pret nāves sodu teroristiem.

★

Paredzama cukura cenas paaugstināšanās, un 1976. g. martā cukurs maksāšot 35 centi mārciņā, izteicies Nīls Šovs, lielākās cukura rafinerijas prezidents Kanadā.

★

Saudi Arabijas karalis Feisals, noskaities uz angļu sociālistu vadoni premjēru Vilsonu un viņa draudzību ar Meiru Goldi, atsakās pieņemt angļu mārciņas samaksai par eļļu.

★

Kad Austrālijas ministru prezidents nesen atkal devās savā 45 dienu ilgajā pasaules apceļojumā, viņu lidlaukā izvedīja demonstranti ar saucieniem: „Nebrauc vairs atpakaļ!"

DV Toronto nodaļas gadskārtējā bērnu eglītes vakarā DV namā bija pulcējušies arī 34 bērni līdz 12 gadiem. Pēc priekšnesumiem ieradās Ziemsvētku vecītis (A. Šterns) ar dāvanu maisu. Augšējā attēlā viņš redzams bērnu vidū. Foto: Verners Cinis

Velta Ozola

Vai latviešu valodai ir pilnas tiesības pašas zemē?

Modernajā pasaulē arvien vairāk ieviešas daudzvalodu vai vismaz divvalodu sistēma. Šo parādību veicina modernie komūnikācijas līdzekļi, starptautiskie sakari tirdzniecībā, technikā, zinātnē un arī politiskie apstākļi. Daudzvalodu vai divvalodu sistēma, protams, eksistējusi arī agrākos laikos, taču agrāk tā bija ierobežota ar noteiktām iedzīvotāju grupām, piem., tirgotājiem. Tagad vairāku valodu prašana kļūst par masu parādību. Līdz ar to arvien aktūtāks kļūst jautājums par atsevišķo valodu tiesībām un attīstības iespējām, vismaz šo valodu vēsturiskajās robežās.

Mūs, protams, konkrēti interesē latviešu valodas statuss latviešu tautas apdzīvotajā territorijā. Lai šo problēmu varētu pārrunāt, nepieciešams īsumā pieskarties dažiem dalījumiem, kādus lieto modernajā lingvistikā, lai noteiktu kādas valodas „vērtību", attīstības iespējas un prestižu vai stāvokli sabiedrībā.

Lai kādu valodu modernajā pasaulē varētu pieskaitīt tā dēvētajam standartvalodas tipam, tad sociolingvisti no šādas valodas prasa: 1. lai valoda būtu saistīta ar kādu nacionālu vai etnisku tradiciju resp. lai tā būtu vēsturiska attīstības procesa rezultāts, valodu pastāvīgi lietojot; 2. lai valodai būtu kodificētas gramatikas un leksikas normas, ko akceptējuši un mācās valodas runātāji; 3. lai valodu tagad runātu noteikta cilvēku grupa savā zemē; 4. lai valodas gramatiskā struktūra un pamatvārdu krājums nāktu no viena un tā paša avota.

Nav šaubu, ka latviešu valodu Latvijā drīkstam pieskaitīt standartvalodas tipam. Papildus varētu minēt vēl kādu citu dalījumu, kas noteic valodas attīstības pakāpi modernajā pasaulē. Šādām vajadzībām valodas mēdz vērtēt pēc tā, vai: 1. tās tikai runā, bet ne lieto rakstos, t. i., tām nav izveidotas rakstu valodas; 2. tās lieto rakstos privātas sarakstes, preses un oriģinālliterātūras novados; 3. tās lieto oriģinālpētījumu publicēšanai zinātnēs; 4. tās lieto, rezumējot zinātniskus rakstus, kas publicēti kādā citā valodā.

Jāpiebilst, ka valodas attīstības pakāpi, sevišķi totālitārās valstīs, kāda ir Pad. savienība, kuŗā iekļauta Latvija, iespējams rēgulēt ne vien ar valodas spēju sasniegt vienu vai otru attīstības pakāpi, bet arī ar valsts varas noteikumiem un sagādātajām iespējām valodu veidot un attīstīt. Līdz ar to rodas jautājums par valodas tiesībām savā territorijā.

Kādiem sadzīves novadiem būtu jāpievēršas, lai noteiktu attīstības spējīgas standartvalodas tiesību pakāpi savā territorijā bilingvālā vidē, ja pie tam bilingvālisms eventuāli neveidojas brīvprātīgi? Šis būtu plašs un nepieciešams pētīšanas objekts mūsu sociolingvistiem. Šeit iespējams pavirši pieskarties tikai dažām galvenām problēmām, kas skaŗ latviešu valodas tiesības vai tiesību ierobežojumus Latvijas territorijā mūsu dienās.

Te nozīmīgi visi nacionālās dzīves aspekti.

VAI LATVIEŠU VALODA IR VALSTS PĀRVALDES VALODA?

Pad. savienības vai arī okupētās Latvijas konstitūcija vai kādi citi likumi, liekas, nekur nenoteic krievu valodu par oficiālo valsts iestāžu valodu. Taču nekur laikam arī nav noteikts, ka latviešu valoda būtu vienīgā Latvijā lietojamā valdības valoda. Praksē vērojams, ka augstākie okupētās Latvijas ierādņi, kā piem., komūnistu partijas pirmais sekretārs, Pad. savienības augstākās padomes vai LPSR ministru padomes priekšsēdis oficiālas runas teic krievu valodā, ASV akreditētā Pad. savienības sūtniecība gan ziņo, ka oficiāli dokumentus vai iesniegumus iespējams rakstīt tās „savienotās republikas" valodā, uz kuŗu dokumenti sūtāmi. Taču kad dokumenti nonāk galā, piem. Rīgā, tad šāds latviski rakstīts dokuments vispirms nesams pie notāra tulkošanai krieviski. Līdz ar to illūzori kļūst kādi likumu noteikumi par valodu, pat ja tādi eksistētu. Latviešu valodai Latvijā praksē nav pilnu tiesību valsts pārvaldes aparātā.

VAI LATVIEŠU VALODA IR SAIMNIECISKĀS DZIVES VALODA?

Liela daļa Latvijas saimniecības ir tieši pakārtota Pad. savienības centrālajai pārvaldei Maskavā. Līdz ar to šī saimniecības daļa, tāpat kā eventuālā starptautiskā tirdzniecība, kas arī iespējama vienīgi ar Maskavas starpniecību, automatiski noraida latviešu valodu kā komūnikācijas valodu. Latviešu valoda saimniecībā tiek atspiesta visai lo-

(Turpinājums 12. lp.)

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

31. decembrī pl. 8 vak. DV namā Jaungada sagaidīšana. Galdiņi rezervējami pie A. Selgas, tālr. 759-0460.

31. decembrī pl. 8 vak. Jaungada sagaidīšanas balle Latviešu namā.

Toronto koncertapvienības koncerti

1. februārī pl. 8 vak. Town Hall — Norma Auziņa (vijole) un Ronalds Leonards (čells).

12. aprīlī pl. 8 vak. Town Hall — Ileāna Pētersone, Stokholmas operas soliste (mecosoprāns).

TORONTO

1975. gada

2. janvārī pl. 2 pēcp. Latviešu namā pensionāru apvienības sanāksme ar mācītāja Ā. Čopa piedalīšanos.

4. janv. pl. 7 vak. — Latviešu nama augšējā zālē — Latviešu veterānu — strēlnieku biedrība rīko Ziemsvētku kauju atceri un 60 gadu latviešu strēlnieku bataljonu dibināšanu. Programmā — svētbrīdis, priekšnesumi, kopmielasts, izloze un saviesīga dzīve. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

5. janvārī pl. 3 pēcp. Lietuviešu namā 1021 College St., TLB sestdienas skolas eglītes sarīkojums.

9. janvārī pl. 2 pēcp. Latviešu namā pensionāru rēgulārā sanāksme. Filma par ādas izstrādājumiem ar paskaidrojumiem, kā to praktiski veikt.

11. janvārī pl. 6 vak. Saulainē pie krītušo karavīru pieminekļa Kurzemes Ziemsvētku kauju 30 gadu atceres svētbrīdis.

11. janvārī — 1975. g. Romas pagrabiņš, DV namā. Viesosies flamenko ģitarists Andris Kārkliņš (André el Leton).

12. jānvārī pl. 3.30 pēcp., Latviešu nama apakšējā zālē, Toronto korporāciju kopas paplašinātais literārais vakars. Temats: Pasaules politika un mēs. Referēs J. Grodnis (Lacuania). Ieeja brīva.

12. janvārī — svētdien, Andŗa Kārkliņa koncerts. Tuvāka informācija sekos.

18. janvārī pl. 7 vak. Latviešu namā Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba zaķu balle ar medījumu un zivju izlozi. Runču deju mūzika.

19. janvārī, svētdien, pl. 5.30 pēcp. Toronto teātris izrāda Vai pazīstat piena ceļu? V. Pukata režijā Brockton High School, 4 Awde St.

25. janvārī pl. 8 vak. DV namā — DV Toronto nodaļas masku balle. Spēlēs „Runči trimdā.

25. un 26. janvārī Latviešu namā M. Zīverta „Ķīnas vāze". TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma sarīkojumi.

1. febr. DV Toronto tautas deju grupas Daugaviņa lieluzvedums.

1. febr. pl. 7.30 vak. DV Toronto tautas deju kopas Daugaviņa sarīkojums — „Baltic Night" ar lietuviešu, igauņu un cittautu viesu piedalīšanos Minklera auditorijā, Senekas kolledžā.

8. febr. — 7 vak. Lietuviešu namā 1573 Bloor St. West vīru koŗu — Junda, Kalamazū un Viestura koncerts ar sekojošu saviesīgu dzīvi.

9. februārī, svētdien, pl. 4 pēcpusd. Latviešu namā Jaunās Gaitas 100. numura jubilejas sarīkojums — Kokteilis ar vakardienas balsīm un skatiem, šāsdienas un rītdienas dzeju.

15. februārī Daugavas vanagu teātŗa izrāde Te runā Stariņs (atkārtojums).

16. februārī Daugavas vanagu teātŗa izrāde Zaļā pļava.

1. martā pl. 7.30 Lietuviešu zālē 1573 Bloor St. W. Zīles koŗa koncerts diriģenta A. Purva vadībā.

15. martā Dainas koŗa koncerts un saviesīgs vakars.

8. — 11. maijam — DV organizācijas Kanadā 25 gadu darbības atcere.

HAMILTONA

18. janvārī pl. 7 vak. Dalewood skolā DV Teātŗa Kanadā izrāde. G. Griezes komēdija Te runā Stariņš.

Sacensības jaunatnei

SACENSĪBU NOTEIKUMI DV KONKURSĀ ANSAMBĻIEM un SOLISTIEM

Lai veicinātu latviešu jaunatnes interesi vokālajā un instrumentālajā mūzikā, DV dienu Kanadā rīcības komiteja sakarā ar DV Kanadā 25 gadu atceri izsludina sacensības ansambļiem: vokāliem, vokāliem-instrumentāliem, instrumentāliem un solo dziedātājiem.

Ansambļu lielums — sākot ar 3 dalībniekiem; ansambļu sacensībās var piedalīties visi 1950. gadā dzimušie un jaunāki; ansambļa vadītāja vecums atskaņojuma stils un saturs nav ierobežoti.

Dziedāšanas sacensībās var piedalīties 1945. gadā dzimušie un jaunāki, atskaņojot vismaz 50% latviešu komponistu darbus; vēlami tikai latviešu autoru darbi latviešu valodā. Dziedātājiem jāpiedalās ar saviem pavadītājiem. Atskaņojuma ilgums: minims 5, maksims 15 min.

Žūrijas komisijā darbojas: komp. prof. Tālivaldis Ķeniņš, komponists Arvids Purvs un komponists Imants Sakss.

Godalgu kopsumma 1000 dol. Žūrijas komisijai tiesības piešķirt godalgu lielumu pēc saviem ieskatiem, bet ne mazāk par 100 dol. katrai godalgai. Komisijai tiesības godalgas arī nepiešķirt, bet piešķirt atzinības balvas.

Sacensības notiks sestdien, 1975. g. 10. maijā, no pl. 10 — 2 pēcpusd.

Ansambļi pieteicami DV KV kultūras daļas vadītājam Jānim Gailītim ne vēlāk kā līdz 1975. gada 10. aprīlim: 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont. L8T 3J2. Telefons: 383-7717.

Turpat pieprasāma arī tuvāka informācija.

WHOLESALE DIAMONDS AS A HEDGE AGAINST INFLATION. INVEST FIVE DOLLARS

AND OUR BROCHURE WILL BE SENT TO YOU OUTLINING THIS INVESTMENT OFFERING A GUARANTEE CLAUSE. WRITE TO

FIFTY-EIGHT FACET DIAMOND CORPORATION
1111 FINCH AVENUE WEST, SUITE 158, DOWNSVIEW, ONT. CANADA M3J 2E6

Alberts Eglītis

Zeme pacēlās, pazuda gaisma...

ZIEMSVĒTKI 1944. GADĀ KURZEMĒ

Mūsu vecākās paaudzes mūžā netrūkst notikumu, kuŗi nav aizmirstami. Lai atceramies slavenās Ziemsvētku kaujas, kas risinājās pirms 30 gadiem Kurzemes cietoksnī. 19. divīzijas pulki atradās grāvjos. Krievi, pēc neveiksmīgajām novembŗa kaujām pie Apšeniekiem, klusēja. Fronte atdzīvojās vienīgi naktīs, kad pāri starplaukam uz ienaidnieka pusi devās izlūki, bet dienas pagāja mierīgi. Tikai pret Noriņu un Lutiku sektoru, kas atradās Laumaņa bataljona un 6. grenadieŗu pulka rokās, decembŗa vidū, netālā ienaidnieka aizmugurē, jau dienām bija jūtama sarkanarmiešu gatavošanās, lai gan parastie izlūgājieni nedeva nekādu skaidrību.

Laumanieši no pirmās rotas plānoja pēkšņu iebrukumu pretinieka bunkuŗos, lai dabūtu „mēli" — kādu gūstekni. Beidzot komandieris nodomu tomēr atmeta. Patiesība atklājās nedēļu vēlāk, kad sniegs kusa vīru asinīs un 18 km platumā Kurzemes frontes josla sāka degt granātu ugunīs.

„Svētki būs labi," pirms tam sprieda kaŗavīri un rakstīja vēstules draugiem, piederīgiem, meitenēm. Minēja, kas katram būs sūtītās svētku paciņās, kuŗas jau atradās noliktavās. Viens gaidīja raibus cimdus, otrs siltu vilnas kreklu, cits tikai pāris sirsnīgu vārdu, bet visi kaut ko gaidīja... No uzturziņiem centās izviļināt: ar ko mielos, vai būs kāds „siltāks padzēriens"? Taču, virsseržantu nozvērināti, trosinieki klusēja, izlikās grāvju vīru jautājumus nedzirdam. Brīvās stundās vīri lēja patronu čaulās „plošku" dzeltenos taukus, pušķoja eglītes, skuva bārdas. Daudzi, atcerēdamies svētkus ģimenēs, klusi dūca kādu Ziemsvētku melodiju.

Tā tomēr nebija tikai gremdēšanās romantikā. Jo tuvāk nāca svētki, jo biežāk virsnieki atradās pie saviem vīriem ieroču lizdās. Daži no tiem jau vairākas naktis pavadīja ienaidnieka poziciju tuvumā un starplaukā, kuŗā abos virzienos krustojās spīdošo ložu strūklas.

Neparasti klusi paiet 22. decembŗa nakts, gausi, ar svina krāsas gaismu, aust rīts. Pēdējie nakts posteņi, pārsaluši, nervozi gaida maiņu, atbīdījuši bruņu cepures pinkainos pakausos. Pulkstenis 8.30. Tad pēkšņi viņā pusē nolīgojas visa pamale. Sviežot gaisā dzeltenīgas liesmu svītras, ierēcas neskaitāmi smago kalibru lielgabali, aizgūtnēm sprauslo minumetēju baterijas, gaudo Staļina ērģeles — lielā, biedējošā klusuma vairs nav, ir tikai sprādzienu vaimanas, dzelzs šķembu un lidojošu zemes piku svilpieni. Bunkuŗos izdziest gaisma. Zemnieku sētās akas aizbirst, bērzi birzīs saplaisā, dreb zeme. No Krūmiešiem līdz Dirbām, no Dobeles līdz jūrai diena kļūst krēslaina, kad latviešu pulki kopā ar saniknotajiem laumanieši aizsprosto krieviem un velnam ceļu Kurzemē. Kad vīri, ieplakuši dūmu un putekļu dobēs, gaida viesuļuguns pārstāšanos, neviens vairs nedomā par eglīti bunkurā.

Viesuļugums apdziest tikai ap pulksten vieniem pēc pusdienas, bet tanī pašā brīdī klāt arī sarkanarmieši un tanki. Krievu masām izdodas iebrukums 21. vācu divīzijā Pečuri un Pienava. Pārrāvumu pārcilvēciskā mierā, kad priekšā nav vairs neviena mūsu kājnieka, Bērzes — Šūnu rajonā apstādina mūsu artilerijas divizioni, ar tiešo tēmēšanu īsā laikā sašaujot 14 krievu tankus un sajaucot asiņainā masā aiz tiem sekojāšās, poļitruku dzītās sarkanarmiešu rotas. Ienaidniekam pirmajā trieciena izdevies iebrukums arī 7. pulkā, bet 1. pulka 2. btl. iecirknī aplencot Starus un ieņemot Audzes, Priežsargus, Vanagus, Krimūnas. Bet arī šo izrāvienu Pienavas pauguros, kuŗos aizstāvas daļa 7. pulka kaŗavīru, latvieši aptur un sāk krievus dzīt atpakaļ. Gaisā nepārtraukti darbojas ap 500 kaujas lidmašīnu, galvenokārt cenšoties paralizēt mūsu artileriju, Irlavas centru, Lesteni un katru iespēju piegādāt cilvēku un kaŗa materiālu rezerves.

24. decembrī, gaismai austot, ienaidnieks sāk 2 stundu fosfora bumbu viesuli 6. pulka 2. btl. iecirknī, kuŗā labi izbūvētas pozicijas atrodas mežainā Bērzes upes labajā krastā. Pulksten 10 vairākās rindās nāk krievu kājnieki, bet tuvāk par 70 m metiek; arī vēl trīs sekojošie uzbrukumi negūst sekmes. Todien viņiem vienīgi laimējas neliels iebrukums Laumaņa izlūku bataljona kreisajā spārnā, bet līdz vakaram saniknotie, nāves laukos piedzīvojušie tuvcīņnieki nodara sarkanarmiešiem smagus zaudējumus un iebrukumu likvidē.

25. decembrī kauju smagumpunkti ir Rumbas, Zvejnieki un jo sevišķi Lestenes virzienā, kuŗā mitinās divizijas stābs. Taču panākumu vietā ienaidnieka masai ir tikai zaudējumi. Naktī notiek latviešu spēku pārgrupējumi.

26. decembrī neiedomājami grūta diena ir Rumbu aizstāvjiem un 1. pulkam Zvejnieku augstienē. Rumbas iet no rokas rokā, līdz kamēr vakarā vienai laumaniešu rotai izdodas drupās nostiprināties, kaut arī naktī paliekot ielenkumā. Zvejnieku augstieni turpretim zaudē un deviņpadsmitās vīri to neatgūst arī turpmākajās dienās, jo augstienē apmetas pats 100. krievu korpusa komandieris ģenerālmajors Dimitrovs ar savu štābu. 2. un 6. pulkā notiek niknas naktscīņas. Beidzot fronte vēlā rīta stundā nostabilizējas starp Annenieki em un Cīruļiem.

28. decembrī Laumaņa bataljonu, pirms tas kopā ar 6. pulku pārņem stipri cietušā 2. pulka iecirkni, jaunajās izejas pozicijās Jāņukroga silā apciemo dzejniece Ilze Kalnāre, kas šos Ziemsvētkus pavada pie divīzijas, bieži pat pirmajās līnijās. Laumaņa vilkos viņa ciemojās jau svētvakarā. Sakarnieki tikko paspēj pavadīt dzejnieci uz aizmuguri, kad visapkārt satumst diena un zeme paceļas.

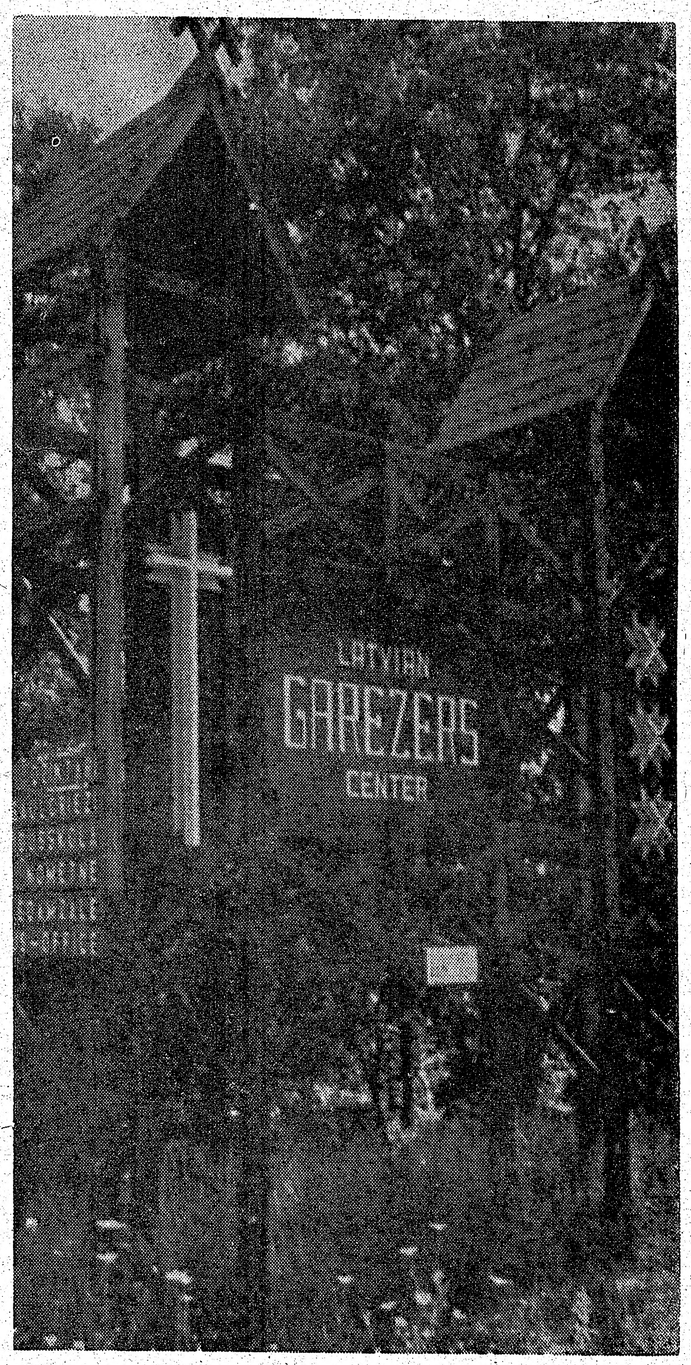

Tādi izskatījās Gaŗezera vārti pirms nopostīšanas.

Gaŗezers bez vārtiem

Policija šinīs dienās apcietināja divus 24. un 27. g. vecus amerikāņus no Three Rivers pilsētas, turot aizdomās, ka viņi piedalījušies Gaŗezera vārtu nopostīšanā. Pēc nopratināšanas un 500 dol. drošības iemaksas, gaidāma tiesas diena.

Gaŗezera vārti tika nopostīti naktī no 10. uz 11. novembri. Pazīmes rādīja, ka pie nopostīšanas lietota smagā automašīna, pie kuŗas piesieti vārtu stabi un tie aizvilkti. Gaŗezera pārvalde vainīgo atrašanai bija izsludinājusi 250 dol. atlīdzību. Padomes viceprieksšēdis A. Tīdemanis saņēmis anonimu telefonisku ziņojumu, kuŗā piedāvāts vārtus uzcelt no jauna, ja atsauc apsūdzību. Vārti bija apdrošināti par 500 dol.

Nopostītos vārtus 1967. gada augusta mēnesī uzcēla latviešu skauti savai 50 gadu jubilejas nometnei Tēvija, kuŗa risinājās Gaŗezerā. Tos projektēja architekts, skautu vad. v. Indulis Liepiņš. Pēc lielās nometnes skautu pārvalde vārtus atstāja Gaŗezeram.

V. Boķis

Andrē el Leton Toronto

Izcilais flamenko ģitarists Andris Kārkliņš — Andrē el Leton viesosies Kanadas vanadžu un DV jaunatnes rīkotajā Romas pagrabiņā, sestdien, 11. janvārī, DV namā Toronto. Šajā vakarā Andrē el Leton uzjautrinās Romas pagrabiņa viesus ar spāņu dziesmām un mūziku. Svētdien, 12. janvārī, pl. 4.30 pēcp. turpat DV namā notiks Andrē el Leton koncerts. Programmā paredzētas dienvidspāņu un čigānu flamenko, kā arī starptautiskā mūzika, kopā 10 dziesmas. To vidū būs arī divas A. Kārkliņa kompozicijas — „Lidojošā polka" un „ Desolē".

A. Kārkliņš sācis spēlēt ģitaru 12 gadu vecumā, arvien vairāk ieinteresējoties flamenko stilā. Lielāko daļu no pēdējiem 10 gadiem A. Kārkliņš pavadījis Moron de la Frontera, kas atrodas ap 70 km no Seviļas, Spānijā. Tur viņš pavadīja laiku ar vietējiem flamenko ģitaristiem, un iepazinās ar tādiem flamenko ekspertiem kā Diego del Gastors, Pace del Gastors, Diegito, Juan El Africano u. c. Arī šie izcilie ģitaristi izprot Andŗa Kārkliņa talantu un dotumus, uzņemot viņu — cittautieti — kā sev līdzīgu mūziķi.

A. Kārkliņš šavā sniegumā pauž dziļu flamenko izpratni, ko vienīgi var izjust īsts čigānu flamenko ģitarists. Viņa paskaidrojumi par savu mūziku, turienes cilvēkiem un dzīves veidu liek klausītājiem labāk izprast vidi, kuŗā šī mūzika radusies, labāk izprast arī pašu flamenko stilu. Andŗa Kārkliņa sniegums ir vienmēr kvalitātīvs, vienalga, vai publikā sēdētu viņa iecienītais skolotājs Diego el Gastors, vai klausītāji tikai pirmo reizi dzird šāda veida mūziku. Viņš spēj ne tikvien atdarināt citu flamenko ģitaristu stilu un darbus, bet izveidojis arī pats savu, komponējot vairākas dziesmas.

Andris Kārkliņš koncertējis Anglijā, Kanadā, Vācijā, Francijā un ASV, kā arī piedalījies vairākos spāņu festivālos. Ikvienam būs interese noklausīties arī Andŗa Kārkliņa pirmo koncertu Toronto! BŠK

Andris Kārkliņš

29. decembrī sākas uzbrukums 2 km platā joslā t.s. Jāņkroga šaurumā, kuŗu aizsāv 6. pulks. Ja šinī uzbrukumā krieviem būtu laimējies, tad sekas būtu bijušas nepārskatāmas visai Kurzemei, kā to bija izplānojis Dimitrovs Zvejnieku bunkurī. Bet arī mūsu vadība, drošsirdīgo izlūku informēta, bija skaidrībā, kas notiks tad, ja sīkstos vīrus pēkšņi pārvarētu, un rūpējas, lai mūsu 19. divīzija sistu pirmā. Veselu stundu ienaidnieka puse pazūd dūmos un šausmās. Kauja turpinās līdz pulksten 11 naktī un ienaidnieks cauri netiek.

30. decembrī viss smaguma punkts ir Vanagi, kuŗi atrodas šauruma ziemeļos. Ienaidnieks tos cenšas iegūt par katru cenu, bet Kurzemes aizstāvji nav salaužami. 31. decembrī kauja par Vanagiem atjaunojas. Krievi domā pēc to iegūšanas ieņemt arī Jāņukroga šaurumu. Kādreiz bagātās zemnieku mājas, tagad melna spokaina vieta, vairākkārt maina īpašnieku. Nepiedzīvoti nikni pievakarē uzbrūk vesels krievu pulks, bet tas, mērķi nesasniedzis, sajūk jau Zvejnieku — Vanagu ceļmalā. Vakarā vēlreiz ienaidniekam izdodas ietriekties drupās, taču tūlīt sekojošā pretuzbrukumā gūstā paliek kāda pretinieka rota ar rotas komandieri. Vanagos atkal nostiprinās 6. pulka vīri. Šis ir pēdējais latviešu uzbrukums vecā gada naktī.

Trešā lielkauja Kurzemē beigusies. Viena latviešu divīzija savā sektorā bija atsitusi Ziemsvētku uzbrukumam speciāli sagatavotas 10 kājnieku divīzijas, 1 tanku korpusu un izturējusi arī diendienā nepārtrauktos ienaidnieka lidmašīnu uzbrukumus.

Veidojas 3. DV globālās dienas Anglijā

DVF valdes un 3. DV globālo dienu rīcības komitejas divu dienu sēdē DVF namā Londonā decembŗa sākumā DVF valdes priekšsēža vietnieka G. Rītiņa vadībā pārrunāja arī 3. Globālo dienu programmu. G. Rītiņš ziņoja, ka Latvijas lietvedis T. V. Ozoliņš, kas ir arī DVF goda priekšsēdis, apsveikts ar visas latviešu saimes kopēju dāvanu 75 gadu dzimšanas dienā 20. novembrī. Minsteres ģimnazijas direktors A. Vītens izteicis pateicību par DVF ziedojumu — 325 mārc. stipendiju fondam. Plkv. V. Januma balvas ceturto daļu — 250 dol. šogad piešķīra tautas deju kopai Sakta; balvu pasniegs Saktas sarīkojumā janvāŗa sākumā. Latvijas brīvības fondā — 500 dol. DVF iemaksās vēl vecajā gadā.

Sakarā ar biedru skaita pieaugumu Silsdenes kopa atzīstama tagad par nodaļu. Aprūdaļa piešķīra vairākus slimības pabalstus un izmaksās Ziemsvētku dāvinājumu veco ļaužu mītnēm Almelijā, Rovfantē, Koventrijas Mūsmājās un „Agnew House" Londonā, kopsummā 85 mārc.

Par neseno DVF kultūras darbinieku sanāksmi Notinghamā ziņoja Kultūras un sporta daļas vadītājs A. Freimanis. Plkv. O. Kalpaka un Latviešu leģiona atceres sarīkojums notiks nākošā gada 8. martā Londonā. Gada sākumā paredzēts sasaukt sporta darbinieku sanāksmi, kuŗā apspriedīs arī 3. DV globālo dienu sporta sacensību izkārtošanu. Iekšējās informācijas daļas vadītāja A. Liepiņa ziņoja par pārmaiņām DV Mēnešraksta redakcijā un skaņu lenšu sagatavošanu neredzīgo kopas vajadzībām.

Jau ilgāku laiku DVF saime interesējas par lauku īpašuma iegādi veco ļaužu un atpūtas mītnes vajadzībām. Īpašuma iegādes komisija iepazinusies ar piemērotu objektu.

DVF valdes sēdei pievienojās 3. DV globālo dienu rīcības komitejas sēde, ko vadīja komitejas priekšsēdis I. Pālītis. Pieņēma DV dienu nozīmes projektu, ko izgatavojis K. Buševics. Saskaņojot rīc. komitejas locekļu iesniegtos DV dienu programmas projektus, apskatīja DV dienu norisi no 1976. gada 27. augusta līdz 1. septembrim. 27. augustā notiks izstāžu atklāšana, dievkalpojums, vakarā teātŗa izrāde; 28. augustā — svinīgais akts, koncerts un balle; 29. aug. — literārs sarīkojums. Latviešu karavīriem veltītais vakars paredzēts 30. augustā.

Nākošā sēde janvāŗa beigās.

A. L.

Starptautiskās cilvēku tiesību dienas lielo sanāksmi Toronto otrā dienā bija atzīmējis arī Toronto laikraksts The Daily Star, ievietojot augšējo attēlu, kuŗā dalībnieku vidū redzams arī Toronto latvietis, pazīstamais bišu dravas „Ērgļu līzda" īpašnieks Staņislavs Vasarājs (uzņēmuma centrā).

Par pašiem, starp citiem dzīvojot

ALBERTA EGLĪŠA VĒSTULE NO RIETUMVĀCIJAS

Laika straumē trimdas tautieši Rietumvācijā dzīvo savu dzīvi. Citam tā laimīga, citam pelēka, citu moka kompleksi, bet citādi vēl vienmēr visi turamies kopā. Tiesa, mums netrūkst arī aizbēgušo svešiniekos, netrūkst kaunīgo un vienaldzīgo, taču viņu iespaids nav tomēr trimdas tautas nacionālajai eksistencei ar lielāku vēsturisku nozīmi.

Ilgajos gados neesam pratuši tikt pie nekustama īpašuma kādā Vācijas centrā. Pagājušā gada oktobrī par 300.000 vācu markām Bilefeldas tuvumā pārdeva Marienfeldas pili ar 40 istabām un 10.000 kv. metru parku. Objektu apskatīja prāvests M. Lizdiks, pulkvedis V. Janums, bet abi tomēr neuzdrošinājās izšķirīgo soli spert, un šodien pils jau sen pieder citiem. Mēs vēl vienmēr mokāmies tālāk īrētās telpās.

Šovasar no okupētās Latvijas mūs apciemoja kupls skaits tuvinieku, un vairāki pazīstami režīma funkcionāri. Arī uz turieni devās daudzi mūsu puses tautieši satikties ar saviem mīļajiem.

Bekhofas-Bilefeldas apvienotajā draudzē ir apm. 200 locekļu, ko pagaidām aprūpē mācītājs Ring. Bērziņš. Draudzes valdes vadītājs F. Neimanis jaunākajā apkārtrakstā lūdz katru draudzes locekli, kam savs auto, dodoties uz dievkalpojumu, padomāt, vai nevarētu paņemt līdz arī tuvāko kaimiņu. Un tomēr šinī nostūrī, kuŗā vēl strādā tik kupls skaits mūsējo, kā arī neviens nedzīvo trūkumā, ir kāda cita smaga bēda: organizāciju valdes locekļus, tāpat priekšsēžus, jau gadiem nav iespējams pārvēlēt, jo Bilefeldā visas biedru pilnsapulces tāpēc vien, lai tikai neievēlētu kādā goda amatā, paliek tukšas. Tautieši todien labāk paliek istabā vai arī aizbrauc ciemos pie sievas radiem, un — ja bilefeldiešiem nebūtu smagnējā R. Klausa, kas godīgi samierinās ar likteni palikt ilgus gadus savā amatā DV nodaļā, tad sabiedriski kultūrālās rosmes nebūtu pavisam.

Lejasreinas novadā mums nav nekā pārāk spoža, taču šad tad DV vai Latviešu biedrība Reinzemē — Menchengladbachā, Firsenē, Brachtā — kaut ko arī sarīko — vienīgi pat kvalitātīviem sarīkojumiem trūkst vairāk apmeklētāju un tur redzamas vienas un tās pašas sejas jau mazākais 25 gadus.

Nepieskaitot ģimenes locekļus, novadā mājo apm. 400 tautiešu. Cik tālu daudzi no mums aizklīduši, rāda spilgts piemērs: Dilkenē, Valdnīlē, Loberichā, Kaldenkirchenē, Šagā kopā ap 50 latviešu, dažiem pat telefoni dzīvokļos, tomēr mūsu sanāksmēs neviens no tiem vairs neparādās kādus 15 gadus. Arī citur ir tautieši, kas jau sen nepiedalās aktīvi šejienes dzīvē, nelasa trimdas laikrakstus, grāmatas, žurnālus un pa stūŗiem milzum gudri runā, bet tanī pašā laikā ļoti aktīvi vācu organizācijās.

Rietumvācijā palikušajiem latviešiem nacionālā pastāvēšana kļūst vienmēr nopietnāka. Kur paliek latviešu bērni Rietumvācijā, ja jaunajam mācību gadam šogad Minsteres ģimnazijā pieteicās tikai 6, bet no tālajām aizjūŗas zemēm ieradās 16? Te tūliņ jāpiezīmē, ja šo mūsu vienīgo skolu Minsterē bērnu trūkuma (nevis naudas) dēļ reiz vācieši iedomāsies slēgt, tad par to vēsturē galveno atbildību nesīs visi bērnu vecāki — un neviens cits, arī neviena centrālā organizācija trimdā. Mūsu uzdevums arī ģimenē ir no bērniem izaudzināt latviešus, jo vāciešiem pašiem pietiek savu bērnu.

Alberts Eglītis

Vai latviešu ...

(Pārnesums no 10. lp.)

kālā līmenī. Pie tam pat šai novadā tai nav pilnu tiesību, jo, piem., gluži sīku fabriku direktori Latvijā bieži ir krievi, kas latviski nedz prot, nedz mācās runāt. Tāpat kāds lokāls Rīgas uzņēmuma ierēdnis, jautāts, kādā valodā notiek viņa uzņēmuma oficiālā sarakste, atbildēja: krievu; pie tam viņš paskaidroja, ka varot rakstīt arī latviski, bet tad esot līdzās jāsniedz krievu tulkojums.

VAI LATVIEŠU VALODA IR TECHNIKAS UN ZINĀTNES VALODA?

Kā iepriekš minēts, šis ir svarīgs modernās dzīves novads, ja runā par valodas attīstības pakāpi un nozīmi modernajā dzīvē. Par indikātoriem latviešu valodas vietai šeit būtu lietojami Pad. savienības zinātņu akadēmijas rakstu krājumi, doktora darbi un lekciju valoda augstākajās mācību iestādēs. Pārskirstot Z. A. Vēstis un lasot laikrakstos disertāciju tematu publicējumus, konstatējams, ka arvien mazāk zinātnieku rakstu tiek rakstīts latviešu valodā. Tāpat augstākajās mācību iestādēs ir daļa priekšmetu, ko lasa tikai krieviski. Varētu iebilst, ka latviešu valodā publicēti zinātniski darbi neatrastu plašas auditorijas. Taču tas nebūtu nepārvarams šķērslis. Katram zinātniskam rakstam modernajos laikos mēdz publicēt nobeigumā kopsavilkumu kādā no pasaules dominantajām valodām, parasti angļu, franču, vācu vai spāņu. Krievu valoda starptautiskajā lietošanā nav ieviesusies, domājams, sava atšķirīgā alfabēta dēļ. Ja krievi vēlētos savu valodu redzēt kā starptautisku zinātnes valodu, tad viņiem vispirms būtu jāķeŗas pie sava alfabēta reformas, jo modernajā dzīvē uzņemamās informācijas daudzums kavē zinātniekus pievērsties nevajadzīgām grūtībām, kā dīvainam alfabētam, ja citur informācija pieejama ērtāk.

Ko latviešu valodai nozīmē tas, ka tā tiek izslēgta no publicēšanās zinātnē? Tas kavē valodas pilnīgu attīstību un piemērošanu modernajai dzīvei. Ja pirms 100 vai 150 gadiem vācieši Latvijā argumentēja, ka latviešu valoda ir „bauru" valoda un neder runāšanai par „gudrām lietām", tad tagad loks noslēdzies. Pamazām nonākam atpakaļ, kur bijām. Rezultāts tas pats, vienīgi pamatojums mazliet atšķirīgs. Ja toreiz teica, ka latviešu valoda ir nespējīga, tad tagad teic, ka krievu valoda ir spējīgāka. Gandrīz nav laikraksta vai žurnāla, kur atklātāk vai apslēptāk nebūtu aizrādīts uz „lielās, bagātās, daiļās" krievu valodas labestību, visspēcību un teicamo attīstītāju ietekmi uz latviešu valodu.

VAI LATVIEŠU VALODA IR IZGLĪTĪBAS VALODA?

Nenoliedzami — Latvijā ir skolas ar latviešu mācību valodu. Tikpat nenoliedzami — Latvijā ir skolas ar krievu mācību valodu un tā dēvētās divplūsmu skolas, ar krievu un latviešu mācību valodu. Nav turpretī ārpus Latvijas robežām citur Pad. savienības territorijā reģistrēta neviena skola ar latviešu mācību valodu. Ja būtu iespējams savākt datus par maiņām Latvijā šo dažādo skolu skaitā vairāku gadu periodā, tāpat par šo skolu skolēnu un skolotāju skaitu un sastāvu, par grāmatām skolu bibliotēkās, tad būtu iespējams noteikt, cik liela vai maza vieta latviešu valodai ir Latvijas izglītības sistēmā un kādā virzienā to mājina vadīt pārvaldes aparāts.

(Nobeigums seko)

Mūsu mīļā

Austra Munson

dzim. Miķelsons

dzimusi 1920. g. 11. februārī Zaubē,

pēkšņi aizmiga mūžīgā mierā 1974. g. 8. decembrī Otavā

Nu pāri nāves plūdiem
Tev dvēsle spārnus ceļ,
Kur prom aiz debess kalniem
Mums paradīze zeļ.

Mīļā piemiņā paturēs

Charis un Dafne Lūks

Valdības nostāja sarunās ar Ontario valsts ierēdņu arodbiebribu

ONTARIO VALDĪBA IR PIEDĀVĀJUSI ONTARIO VALSTS IERĒDŅU ARODBIEDRĪBAI (CSAO) CAURMĒRĀ 20% ALGAS PIELIKUMU VIENA GADA LAIKĀ UN IR AR MIERU IET ŠĶĪRĒJTIESĀ. CSAO VADIBA IR ŠO PRIEKŠLIKUMU NORAIDĪJUSI, KĀ ARĪ ATSAKĀS IET ŠĶĪRĒJTIESĀ. MĒS, KĀ JŪSU VALDIBA, DOMĀJAM, KA ESAM PIEDĀVĀJUŠI GODIGU UN PIEŅEMAMU LĪGUMU.

Ontario valdība jau gandrīz trīs mēnešus ir mēģinājusi panākt kopēju vienošanos ar Ontario valsts ierēdņu arodbiedrību, kas pārstāv apmēram 19000 valsts ierēdņus technisko darbu katēgorijā.

Ir atlicis nepilnu divu nedēļu laiks sarunām, pirms izbeidzas pašreizējais līgums. CSAO draud ar nelegālu streiku 1. janvārī, ja līdz tam laikam nav panākta vienošanās. Mēs domājam, ka ir lietderīgi jums kā nodokļu maksātājiem Ontario provincē tieši paskaidrot, kādā stadijā lieta atrodas.

Kā nekā tas ir jūsu nodokļu dolars, kas tiks izlietots, maksājot algas pēc mūsu vienošanās ar šiem darbiniekiem. Un tie būsit jūs, kas cietīs, ja darbība tiks pārtraukta kā brīdināts un CSAO īsteno savu draudu, pēkšņi uzsākot nelegālu streiku.

Valdība ir mēģinājusi panākt kopēju vienošanos labā ticībā

Kopš septembŗa valdības un CSAO sarunu vedējiem ir bijis daudz sēžu. Tomēr mūsu pārstāvji vienmēr ir nopietni un labā ticībā mēģinājuši vienoties. Mēs savā situācijā esam parādījuši pietiekamu pretimnācību. Kad šī pieeja neatrada pietiekamu atbalsi otrā pusē, valdības pārstāvji 3. decembrī sarunās izlietoja visas savas pilnvaras.

Gluži pretēji, CSAO sarunu vedēji septembrī pieprasīja 61½ proc. algas paaugstinājumu viena gada laikā par 1975. gadu, paaugstinājumu, kas jums, Ontario provinces nodokļu maksātājiem, izmaksātu algās gandrīz 100 miljonu dolaru vairāk nākošā gadā. CSAO atteicās grozīt savu piedāvājumu līdz 13. decembrim, kad viņi nāca ar tikpat neīstenojamu un nepiemērotu prasību par 41 proc. paaugstinājumu vienā gadā.

Valdība ir nākusi ar taisnīgu un piemērotu algu piedāvājumu.

Valdība, izstrādājot pēdējo piedāvājumā, centās būt taisnīga un izprotoša pret saviem darbiniekiem, bet tanī pašā laikā tā apzinājās lielo atbildību pret nodokļu maksātājiem un mūsu provinces saimniecisko stāvokli.

Ievērojot pašreizējo tieksmi uz inflāciju Kanadā, mēs proponējām viena gada līgumu, tā ka abas puses varētu atgriezties pie sarunu galda 12 mēnešu laikā un par jaunu pārspriest situāciju saskaņā ar tā laika ekonomiskiem apstākļiem.

1975. gadam mēs piedāvājām caurmērā 20% algas paaugstinājumu minētiem 19000 darbiniekiem. Šis algas paaugstinājums nākamā gadā izmaksātu papildus 32,7 milj. dol.

Valdība vēlas vienošanos, bet tai jābūt sagatavotai nelegāla streika gadījumā

Valdība vēl arvien ir ar mieru nopietni turpināt sarunas labā ticībā pašreizējā priekšlikuma ietvaros. Mēs esam jau piedāvājuši nodot šo lietu šķīrējtiesai. Pie tam šķīrējtiesa, mēs gribētu pieminēt, lai būtu tā sastādīta, ka apmierina CSAO prasību pēc vienlīdzīgas reprezentācijas šajā tiesā.

Starplaikā, tā kā 1. janvāris nav vairs tālu, valdībai bijis jāizstrādā īpaši plāni gadījumam, ja CSAO vadība pastāvētu uz nelegālu streiku.

Mēs ceram, ka tas nenotiks. Bet ja nu tas notiktu, mēs apzināmies savu atbildību un esam apņēmušies gādāt par nepieciešamām valdības funkcijām, ko jūs esat tiesīgi sagaidīt no valdības.

Mēs ticam, ka mēs pret saviem darbiniekiem esam bijuši taisnīgi un izprotoši, kā arī atbildīgi pret jums kā nodokļu maksātājiem un pret mūsu provinces saimniecību.

Ontario

Government of Ontario

Management Board

(63. turpinājums)

No mūsu klases uz lopkopības nodaļu pāriet Jūlijs Celmiņš, Marta Mince un Elza Jansone.

Celmiņu Jūlijs paskaidro:

„Mans tēva brālis solīja atdot man māju, ja es beigšu Smiltenes skolu. Tagad, kad vienu gadu esmu nogājis, viņš sakās, ka māju atdos tikai pēc nāves. Vai tad lai es dzīvotu pie onkuļa un gaidītu viņa nāvi?"

Jansone saka, ka lopkopība viņai kā sievietei dodot vairāk izredžu nākotnē.

„Tu esi viena no tām, kas cer apprecēt bagātu lauksaimnieku," smejas Kārlis Palmbachs.

„Jā, arī tas. Un ne vien bagātu lauksaimnieku. Ābels teica, ka smukai pārraudzei esot iespēja apprecēt arī rajona inženieri, ārstu, aptiekaru un vēl citus ievērojamus vīrus rajonā," smejas pretī Elza.

„Tur jau ir zināma taisnība, bet ne visām tas sapnis piepildās," saka Pēteris Ortmanis.

„Ceru, ka es būšu viena no tām laimīgām," aizejot saka Elza.

Marta, jautāta par precēšanos, saka:

„Esmu jaunākā māsa. Mājas jau paliks Elzai. Zināt, ka tagad jau visi tauri pūš, lai mājas nedalot. Ja nu tā, ko tad es. Nekad neesmu uzvarējusi skaistuma karalienes vēlēšanās. Domāju, ka arī nākamībā tas nenotiks. Pievienošos visam tam lielajam pārraudžu baram, kas sapņo par karjēru precību laukā."

Kālītis šogad skolu vairs neturpina. Jau pagājušā pavasarī tēvs teicis, ka viņš tādām trakām mācībām naudu vairs nedošot. Tēvs īsi pirms Jāņiem miris. Kālītis tagad paliek par saimnieku.

„Viens kam visvairāk vajadzēja pabeigt skolu," saka Jānis Tirzītis, dzirdot, ka Kālītis vairs skolā nenāks.

Uz izlaiduma aktu, kas notiek nākošā svētdienā, Kālītis tomēr ierodas.

„Nu, kā klājas jaunajam saimniekam? Tagad visas tās zināšanas, ko mēs pagājušā gadā ieguvām, tu varēsi izmantot. Tev vairs nav tēva, kas tevi sauc par traku," saka Lazdiņu Jānis, sasveicinoties ar Kālīti.

„Nav tik viegli būt saimniekam. Sevišķi tad, kad tīrumos vār peldēties. Jāskatās tikai, kā galus savilkt kopā. Kur nu par kādiem jauninājumiem, nav ko domāt. Biju gan iecerējis šogad nopirkt kartupeļu rokamo mašīnu un sējammašīnu. Ko tagad ar tām darīs? Pirkšu nākamgad. Šogad ar mašīnām uz tīruma nevarēs rādīties tik un tā. Rudzus es šogad sēju kā vecos laikos, ar roku," stāsta Kālītis.

„Ceru, ka tu, Kālīt, šovakar uzstāsies. Tev kā saimniekam maks pilns. Vai iesim uz Jāņa parka traktieri? Tev jau kā saimniekam jāviesojas pirmā šķirā. Mums nabaga skolniekiem jau vienalga. Mums tik un tā naudas nav," mēļo Kārlis Palmbachs.

Svētdien kā pirmajiem diplomus izdala piensaimniekiem. Kā pirmais skolu ar vislabākajām sekmēm beidzis Osvalds Ādamsons. Viņš saņem Latviešu piensaimnieku savienības balvu. No piensaimniekiem vienpadsmit nav spējuši iegūt vajadzīgo punktu skaitu. Tie saņem diplomus, kas ļauj strādāt vienīgi par palīgiem pienotavā. Pēc divu gadu nostrādāšanas viņi var lūgt Zemkopības ministriju piešķirt vadītāja tiesības.

Jānis Ķincis, kas sēž man blakus solā akta laikā, arī saņem tikai palīga tiesības. Viņš atgriežas ar diplomu. Viņam acīs asaras:

„Ko lai iesāku ar šo papīru? Iet par strādnieku pienotavā ir drausmīgi. Tos astoņdesmit piecus latus, ko maksā vadītāja palīgam, varu arī nopelnīt citur. Tad nebija jānāk un jākvern vesels gads šeit skolā."

„Pēc diviem gadiem tu dabūsi vadītāja tiesības. Ko tu uztraucies!" saku Ķincim.

„Tu nezini patiesību. Paies divi gadi un nedabūšu neko. Tu šogad ieguvi krejošanas punkta vadītāja tiesības. Ja tu vēlēsies, varēsi dabūt punktā darbu. Citādi ar mums, kas ieguvuši palīga tiesības. Pirmkārt, krejošanas punktos mūs negrib pieņemt, jo esam gājuši piena skolā. Divus gadus nostrādāt par palīgu pienotavā nav gandrīz iespējams. Tas nozīmē, ka man jādara visi vadītāja darbi un arī strādnieka darbi. Dubults darbs un mazāka alga nekā krejošanas punkta vadītājam, kas saņem no 90 — 120 latu mēnesī. Otrkārt, ja es nedancošu kā mērkaķis vadītāja priekšā, tad vadītāja tiesības neredzēt arī pēc diviem gadiem. Redzi, tagad es būšu, kā vācieši saka: „Mädchen für alles".

„Jā, ko lai dara. Ne visi cilvēki var būt vienādi," iebilstu.

„Visiem nav jābūt vienādiem. Skolā nevajadzēja uzņemt tos, kas beiguši ģimnaziju. Tie visi paņem pirmās vietas," sirdījas Ķincis.

„Liekas, tas nav iespējams. Kā var ierobežot izglītību? Pēc mana saprāta, jo vairāk izglītības pienotavas vadītājam, jo labāk viņam pašam un sabiedrībai. Izglītības nevienā darbā nevar būt par daudz," saku Ķincim.

„Tu runā kā visi lauķi. Kas tev vainas? Tev dzīve nodrošināta. Citādi ir man. Nezinu, ko lai iesāku," sašutis saka Ķincis.

No lopkopības klases kā pirmais beidz Jānis Ķimelītis. Viņš ir maza auguma vīrs. Direktors viņam pasniedz pārraudzības biedrību Centrālās savienības balvu:

„Tikai nesāciet ar saimniekiem spēlēt šachu uz naudu."

Visa zāle smejas. Ķimelītim bijušas nepatikšanas. Smiltenes šacha klubā. Daži spēlējuši šachu uz naudu. Kad viņam piešķīra tiesības spēlēt šacha klubā, viņš bija sācis uzvarēt tos, kas spēlē uz naudu.

Pirmo naudu — piecus latus — Ķimelītis aizņēmās no Jāņa Cāļa. Ķimelītis tik daudz esot laimējis naudu, ka beidzot vairs nav uzdrīkstējies klubā rādīties. Mēs jau agrāk brīnījāmies, kāpēc Ķimelītis, tik labs šachists, vairs nerādās Smiltenes šacha klubā. Nu tikai uzzinājām patiesību.

„Ak tu, rakari, kāpēc tu mums to neteici agrāk?" saka blakus sēdošais Jānis Rūsis.

„Kāpēc man teikt? No direktora gan dabūju drāzienu," nosarcis saka Ķimelītis.

„Cik naudas tad tu laimēji?" lietišķīgi prasa Kārlis Palmbachs.

„Tev atļauts trīs reizes minēt. Lai labāk paliek noslēpums," nosaka Ķimelītis.

No lauksaimniekiem pirmais beidz Kārlis Blūmentāls.

Akmentiņu Kārlis, kas arī šoreiz beidz klasi un gaida uz diplomu, saka:

„Te nav karalauks. Tā nu gan no skolotāju puses nav pareiza izdarība. Liekas, ka kapteinis tika apbalvots par cīņām Ložmetēju kalnā, ne par zināšanām klasē."

„Ko tu uztraucies? Diploms nav galvenā lieta. Galvenais ir zināšanas. Ne katrs, kas beidz pirmais, arī dzīvē spēlē pirmo vijoli. Dzīvē ir jāprot cīnīties, tāpat kā kaujas laukā," prāto Celmiņu Jūlijs.

Kad diplomi izdoti, runātāju trībīnē kāpj agronoms Kārlis Ulmanis, pirmais Latvijas valsts ministru prezidents. Savu runu viņš nobedz ar vārdiem:

„Lai zeltītā vārpa pie zaļās cepures būtu simbols jūsu dzīvē. Ja jūs spēsit uzaudzēt zeltītas vārpas mūsu Latvijas laukos, tad Latvijas valsts dzīve būs vienmēr apspīdēta ar zeltītiem saules stariem."

Skolai un skolotājiem absolventu vārdā pateicas LKOK kapteinis Kārlis Blūmentāls.

(Turpinājums sekos)

Pie Betlēmes silītes

Kāds seno laiku domātājs teicis, ka cilvēkam ir dota spēja pašam sevi veidot, izvēloties draugus, grāmatas, nodarbošanos un — izklaidēšanos. Šajā sakarībā likās, ka klausītāji, kas bija ieradušies Toronto Sv. Jāņa draudzes garīgajā koncertā, arī visi bija tādi meklētāji pēc kaut kā labāka un sev tuva. Koncerts bija domāts Ziemsvētku ieskaņai. To sarīkoja draudzes dāmu komiteja, aicinot dziedātāju Ritu Dzilnu-Zaprausku un ērģeļu mākslinieci Anitu Grigali-Rundāni.

Programmā, izņemot Bacha-Gounod Ave Mara un Adama Ziemas svētki — visas tikai latviešu autoru dziesmas: Jāzeps Vītols, Voldemārs Ozoliņš, V. Dobrovoļskis, V. Krūms, kā arī mūsu laikmetīgie komponisti — V. Baštiks un A. Purvs. Nav zināms, kādai paaudzei pieder Krūms, bet — kaut viņa dziesmas otra puse bija melodiska, tās sākums atgādināja „šlāgeri", tāpēc koncerta programmā labi neiederējās. Tas arī dziesmu izvēlē būtu vienīgais iebildums. Ja divas pirmās — Vītola dziesmas palīdzēja klausītājiem iejusties svētku noskaņā, tad Ozoliņa šūpļa dziesma īsti aizkustināja, atgādinādama, gan ne kā plagiāts, bet ar savu meistarīgo vienkāršību, tā paša nosaukuma Brāmsa iemīļoto kompoziciju. Dziedātāja labi izcēla šīs dziesmas intimo noskaņu. Dzīvi izskanēja Baštika Darba vīra Ziemsvētku vakars; tāpat A. Purva Ziemas svētku vēstījums. Lieku reizi jāpiemin, ka Dzilnas-Zaprauskas balss ir patiesi daiļskanīga. Baznīcas izdevīgā akustika deva vajadzīgo rezonanci, tā ļaujot balsij izvērsties savā krāšņumā un pilnībā. Klausītāji programmās varēja sekot Breikša, Ērmaņa, Ķezberes un Poruka dziesmu tekstiem, kas bija baudījums pats par sevi.

Anita Grigale-Rundāne koncerta ievadam bija izvēlējusies Bacha In dolci jubilo; pēc tam Bacha-Vivaldi Koncertu Sol mažorā, Buxtehudes Korāļa prelūdiju, un D'Aquina Noels. Pateicoties izkoptajai tehnikai un savai mākslinieciskajai varēšanai, Rundāne viegli tika galā ar ērģeļu ne visai pretimnācīgajām īpašībām. Prieks bija izsekot viņas koncentrētajam piesitienam un skaidrajām skaņu virknēm. Māksliniece, kā solo priekšnesumā, tā pavadījumos, saistīja klausītājus ar labi pārdomātiem mūzikāliem efektiem, nekad nezaudējot mēra sajūtu.

Pēc nobeiguma vārdiem draudzes mācītājs pateicās abām māksliniecēm, aicinādams apmeklētājus pakavēties baznīcas apakšējā zālē. Te draudzes dāmu komiteja sveču gaismā pie maziem galdiņiem pacienāja koncerta apmeklētājus. Kaut gan tas skanēs pārāk pasaulīgi — viņām bija izdevies uzburt it kā kādas krēslainas kafejnīcas ilūziju. Lai mīkstinātu šā vārda nepiedienīgo pieskaņu, ir jāatceras, ka katra eiropieša sirds ir noilgojusies pēc vietas, kur ārpus mājas intimā gaisotnē ir labi izklaidēt savas domas.

Mūzika, dzeja, garīgie vārdi, un — šī iespēja — kopīgi pārrunāt iespaidus, katru apmeklētāju apglaudīja it kā eņģeļu spārniem. Ja kādam bija uzkrājušās rūpes, rūgtumi un sirdsēsti — tie aizmirsās. Iesākās Ziemsvētku laiks, kas aizdzen tumsas varu un visam piešķir maigumu.

Marta Tūtere-Kundrate

RELIĢISKĀ DZĪVE

Atbilde Jaunajā gadā

„Jūs mani saucat: Mācītājs un Kungs! Jūs pareizi darāt, jo es tas esmu." — Jēzus vārdi Jāņa ev. 13:13.

Pareizāk būtu jāsaka: Skolotājs un Kungs. Skolotājs māca, un Kungs dod rīkojumus. Kristietis ir tas, kas mācās no sava Skolotāja, un kristietis klausa savu Kungu. Ja mēs ņemtu vērā visu to, ko Jēzus mācījis, protiet to, kas rakstīts evaņģelijos, mēs drīz pietuvotos sava Kunga prātam. Un ja mēs paklausītu visam tam, ko mūsu Kungs mums pavēl, mēs šodien būtu labāki kristieši nekā mēs esam. Viņa galvenā pavēle bija un ir vēl šodien: „Jums būs vienam otru tā mīlēt, kā es jūs esmu mīlējis." Neviens no mums nevar aizbildināties, ka viņš vai viņa nezinātu Kristus prātu. Lasi Jauno derību, dari to katru dienu, lasi to, Dievu lūdzot, un tu atradīsi, ka Jaunā derība ir pareizākā mēraukla mūsu garīgās un laicīgās dzīves rēgulēšanai šeit un tagad.

Jēzus Kristus ir mūsu Kungs. Viņš pavēl, mums jādara. Patiesam kristietim ir tikai viens jautājums: „Kungs, ko Tu gribi, lai es daru?" Uz šādu jautājumu ir ātra atbilde. Saprotams, man tā būs citāda nekā jums, un jums citāda nekā man, bet atbilde būs. Ja mēs jautājam un saņemam atbildi, bet nedarām, tad jaunas atbildes mēs vairs nesaņemsim. Jēzus vārdi ir autoritāte mums, mums tiem jāklausa. Mēs ieiesim Jaunajā gadā. Jēzus Kristus ir jau mums priekšā, jo Viņam pieder visi gadi. Viņš mums darīs zināmu savu prātu. Atkarā no mūsu paklausības atkarāsies arī mūsu personiskās, ģimenes un draudzes dzīves garīgā labklājība. Iesim Jaunajā gadā ar savu Skolotāju un Kungu. Nekā labāka mēs nevaram iedomāties.

Laimīgu Jauno gadu! Laimīgs tas būs, ja mēs staigāsim roku rokā ar savu Pestītāju.

R. E.

Dieva spēks

„Es dēstīju, Apolls aplaistīja, bet Dievs deva spēku augšanai." — 1. Korintiešiem 3:6.

Tu vari darīt no rīta līdz vakaram, Apolls var laistīt no vakara līdz rītam, bet ja Dievs nedod spēku sēklai augšanai, darbam nav svētības.

Tu vari nogurt sludinot, runāt cilvēku un eņģeļu mēlēs, pārsteigt citus ar savu ticību, tu vari visu savu mantu iztērēt ar palīdzības saiņu sūtīšanu, interesēties visās pasaules misijās, bet viss ir nulle, ja tam nav nav klāt Dieva svētības.

Tas ir Svētais Gars, kas dara Dieva darbus, kas rada un veido Dieva draudzes. Tas ir Dieva Gars, kas veido jau esošās draudzes, bet ne sašķeļ.

Mēs visi pederam Kristum un Kristus mums, kā mēs varam ķildoties un naidoties ar tiem, par kuŗiem Kristus ir miris? Tie, kas patiesi pieder Kristum, turas kopā kā pirmdraudze Jeruzalemē. Liksim pirmā vietā Gara augli — mīlestību, prieku, mieru, pacietību, laipnību, labprātību, uzticību, lēnprātību un pašdisciplīnu, tad Dieva svētības mums netrūkst arī Jaunajā gadā.

Biruta Senkēviča

MIERA APSKAIDROTAIS VAIGS

Tas — lielākais skaistuma izpaudums
Ir dievišķā miera starojums:
Ar zemi un debesīm salīdzinātais
Cilvēka — cietēja skaidrotais vaigs!

Negulst uz tā vairs nemiera ēnas,
Naida un rūgtmes cietš iespiedums;
Nemāc ne šaubas, ne bailes tās rēnās,
Nesedz to viltus nogulums . . .

Naktī un tumsā ejot tam gaišums:
Debesu miera pilns nolijums. —
Nāves ielejas gurstošais smagums
Nedzēš to, — svinīgs tam ceļojums . . .

Miera valsts ceļnieku sveicina daba,
Sveicina debesis — Mūžīgā skats;
Vaigā tam staro atspulgs no labā,
Staigā viņš zemīgs, to nejaužot pats . . .

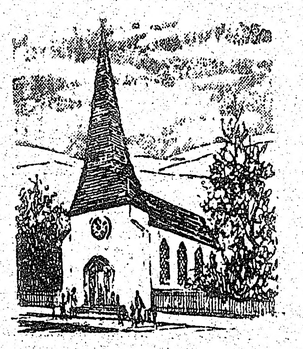

BAZNICU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

I. Gaide sastopams baznīcas kancelejā otrdienās un trešdienās no pl. 6—9 vak., bet ceturtdienās un piektdienās no pl. 9.30 līdz 12. Pārējās dienās pēc iepriekšējas norunas.

29. decembrī pl. 11 no rīta dievkalpojums.

31. decembrī pl. 7 vak. Vecgada vakara dievkalpojums ar dievgaldu. Mūzikālā daļa.

5. janvārī Jaungada un Zvaigznes dienas dievkalpojums.

12. janvārī dievkalpojums.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 126 Vanhorne Ave., Willowdale Ont., tālr. 493-8211. Māc. A. Čops, 84 John Street, Weston. Tālrunis 249-6593.

Māc. J. Cālītis sastopams baznīcas kancelejā trešdienās no pl. 6—9 vak. un piektdienās no pl. 5—8 vak. Pārējās dienās pēc iepriekšējas norunas.

29. decembrī pl. 3 pēcp. dievkalpojums.

31. decembrī pl. 7 vak. Vecgada dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

31. decembrī Vecgada vakara dievkalpojums pl. 7.

Māc. R. Ekšteins, 487 Brookdale Avenue, tālr. 782-8570. Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 pēcp. — Bībeles studijas trešdienās pl. 8 vakarā Walmer Road baptistu dievnamā.

29. decembrī „Ja jūs varētu dzīvot 1974. gadu vēlreiz?"

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pl. 12. 30 dienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

31. decembrī pl. 7 vak. Vecgada dievkalpojums ar dievgaldu.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

31. dec. pl. 7.30 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu.

5. janvārī pl. 1.30 Zvaigznes dienas dievkalpojums. Pensionāru sanāksme dr. namā 14. janvārī pl. 2 pēcp. (otrdiena).

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

29. dec. pl. 2. pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu.

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu
radio raidījums
kartu svētdienu pl. 2.45 pēcp.
no Niagara WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale,
Ont., tālrunis 749-0832

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Nepārtraukti 19. gadagājumā

Katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM.

No Niagara WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis, 106
Dorset Rd. Scarborough,
Ont.. Tālr. 261-4218.

DV Londonas nodaļas biedrs

Jānis Kaija

dzimis 1902. gada 14. jūlijā Pilsmuižas pagastā,

miris 1974. g. 5. decembrī Londonā.

Daugavas Vanagu Kanadā Bēŗu Fonds

Marija Baršev̌skis

dzimusi 1878. gada 28. augustā,

mirusi 1974. gada 1. decembrī, Miltonā, Ontario

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības fonds

Daudzkultūru politika ir paliekama valdības politika

VALSTS FILMU NOZARE PIEDALĀS DAUDZKULTŪRU PROGRAMMĀ ŠĀDI:

Kanadas valsts filmu nozare, kas palīdz Kanadu darīt plašāk pazīstamu visā pasaulē, vienmēr ir apgādājusi ar filmām ārzemes.

Valsts filmu nozarei krājumā ir daudzu etnokultūrālo grupu filmas, kas ietelp regulārā ražošanā.
Dažāda veida izglītības materiāli vēsturē, sagatavoti pamat un vidusskolu vajadzībām, bieži vien apskata Kanadu kā daudzkultūru veidojumu.

It sevišķi valsts filmu nozare piedalās jaunu filmu ražošanā daudzkultūru programmas ietvaros, gan tulkojot vai ierunājot dažādās etniskās valodās angļu vai franču filmas un veicinot šo filmu izplatīšanu un populārizēšanu.

Pētniecība

Valsts filmu nozares raksturīgās iezīmes ir bibliotēku pakalpojumu nozares (Library Service Division) pētījumu rezultāts, izvērtējot interesi par filmām citās valodās, izņemot angļu un franču.
Pētījumu mērķis — uzzināt, kādas filmas būtu iespējams un vēlams izgatavot attiecīgās valodās.
Šai pasākumā piedalījās dažādo etnisko grupu pārstāvji.

Programma

Šīs pētniecības rezultātā Valsts filmu nozare pašreiz ražo jaunas filmas un dažāda veida izglītojošus materiālus par dažādo Kanadas etnisko grupu vēsturi, kultūru un dzīves veidu.

Bez tam vēl šo pētījumu projekta rezultātā Valsts filmu nozare ir sagatavojusi 1500 kopijas ar vairāk nekā 100 dažādu filmu nosaukumiem.
Šīs filmas tagad iespējams piedāvāt kanadiešiem 18 dažādās valodās. Tās ir dabūjamas bez maksas.

Mēs ceram, ka šīs filmas, tagad pieejamas dažādās valodās, izrādīsies ne tikai tīkams laika kavēklis, bet arī ar izglītojošu un informātīvu nozīmi.

Lai iegūtu sīkāku informāciju par filmām, kuŗas var aizņemties, ieinteresētās grupas vai atsevišķas personas aicinātas sazināties ar tuvāko Valsts filmu nozares biroju, vai arī aicinātas nosūtīt šo kuponu:

John Munro
Minister Responsible for Multiculturalism

John Munro
Ministre chargé du Multiculturalisme

National Film Board,
Multiculturalism Program,
P.O. Box 6100,
Montreal,
Quebec
H3C 3H5

Lūdzu miniet valodu, kuŗā vēlaties informāciju saņemt. Gadījumā, ja šie materiāli nebūtu saņemami tanī valodā, ko esat minējis, lūdzu miniet, vai izvēlaties franču vai angļu valodā.

Vārds .....

.....

Adrese .....

.....

Pilsēta vai miests .....

Province ..... *Pasta kods* .....

Telefons: koda nr. ( ) .....

lism MULTICUL
Multiculturalisme
MULTICULTURALISM
multicultu

A. Sedasdēls

Dziv

Tālumi saplo
nāk tuvāk zem
mu debesu lo
esi nolicis sav
lai kur tavas
radīto zemi,
bas nakts tevi
rā, pārnes pā
mām nojautār
prieciņātu ar
mirdzēšanu ur
dievišķā spēk
pirms gadu tū
bazūnēm sludi
dvēselēm. Cik
bijis paaudžu
tība un darb
saules, tik ne
ilgas un tiekš
tīgas un skai
tāda var iestā
ja savas dvēs
tus veŗam gā
no Ziemas sv
bas nakts. Šo
ro mūsu skat
mājvietu satrā
tās dvēselēs,
spožumam no
dzīlēs. Bez tā
renu pacilātīb
dzīvības naktī
tām un pārsta
takas, veŗotie
mā. Viena no
atpakaļ uz b
lielāku vai
kad ar bērna
balto svētku
jutām prieku,
tās. Taču otr
jāks iekrāsoju
jo tā mūs noš
aizvedot svēš
svētku egles,
vojošām svecī
no tām, jo ka
gu uguns, sap
spēks. Šai dz
pārvaram jūd

Jau aizdimu
ravāna kopš z
ji dārdošas v
Austrumos kā
uzmutuļodams
dams dzīvības
nis bija uzra
dzīves pulsēju
jadzēja ritēt s
radināt cilvēk
apstākļiem. N
palikt nedarīts
visam piemita
notikumi ris
virzienā. Druv
ži auga šalkd
meņi svieda g
elpu.

Silta atvas
aiznesa Zemg
Sutuma apgai
jaunākais to
modru aci pā
žiem, lai tie
vas galotnes.
es būtu iekāpi
to, nezinot upe
jus. Šie septi
atvērtām dv
pierādījuši da
tās bija pavis
draudzīgi dalī
biju paņēmis
apcirkņiem V
tapa Latvijas

Ciroles apg
Dūks bija gad
lielu darba p
bija sācis lai
kungs pats izr
ža kopēju no
mīlēja. Jau t
pelnījies uztic

A. Sedasdēls

Dzivibas nakts

Tālumi saplok. Zvaigznes pienāk tuvāk zemei. Ar spožu gaismu debesu logos. Lai kur tu esi nolicis savas darba drānas, lai kur tavas kājas skartu Viņa radīto zemi, nemirstīgā dzīvības nakts tevi paņem savā varā, pārnes pāri tālumiem, drūmām nojautām un likstām, lai priecinātu ar savu gaismu un mirdzēšanu un liktu tev izprast dievišķā spēka varenību, kas pirms gadu tūkstošiem kā zelta bazūnēm sludina mieru cilvēku dvēselēm. Cik gaŗš un dažāds bijis paaudžu mūžs, viņu alkatība un darbošanās zem šīs saules, tik nepārtrauktas mūsu ilgas un tiekšanās pēc pilnvērtīgas un skaistas dzīves. Bet tāda var iestāties un pastāvēt, ja savas dvēseles šauros vārtus veŗam gaismai, kas plūst no Ziemas svētku lielās dzīvības nakts. Šodien tā atkal staro mūsu skatam, meklēdama mājvietu satrauktās un samocītās dvēselēs, lai tās kļūtu rada spožumam no gaismas debesu dzīlēs. Bez tā, ko sirds ar varenu pacilātību pārdzīvo šinī dzīvības naktī, mēs it kā saskatām un pārstaigājam devējādas takas, veŗoties šai nakts brīnumā. Viena no tām mūs pārved atpakaļ uz bērnības zemi, ar lielāku vai mazāku attālumu, kad ar bērna acīm skatījām balto svētku atnākšanu un izjutām prieku, kas izplūda no tās. Taču otrai piemīt skumjāks iekrāsojums un noskaņa, jo tā mūs nošķīrusi pašu zemei, aizvedot svešumā, bez savas svētku egles, bez dzīvībā plīvojošām svecītēm. Bet jo tālāk *no tām, jo* karstāka uzmirdz ilgu uguns, sapņu skaistums un spēks. Šai dzīvības naktī mēs pārvaram jūdžu tūkstošus . . .

Jau aizdimusi gaŗa gadu karavāna kopš zeltainas, bet dobji dārdošas vasaras Zemgalē. Austrumos kūpēja kaŗa katls, uzmutuļodams postu un aprīdams dzīvības. Kaut kaŗa ugunis bija uzrausušas satrauktu dzīves pulsējumu, tai tomēr vajadzēja ritēt savu gaitu un pieradināt cilvēkus pie jaunajiem apstākļiem. Nekas nedrīkstēja palikt nedarīts vai pusceļā, jo visam piemita kopsakarība, lai notikumi risinātos paredzētā virzienā. Druvas nobrieda. Meži auga šalkdami. Rūpnīcu dūmeņi svieda gaisos savu melno elpu.

Silta atvasaras nakts mani aiznesa Zemgales mežos. Bez Sutuma apgaitas mežsarga biju jaunākais to pulkā, kas turēja modru aci pār iecirkņa mežiem, lai tie augstāk slietu savas galotnes. Bija sajūta, it kā es būtu iekāpis laivā, vadīdams to, nezinot upes dziļumu un sēkļus. Šie septiņi vīri ar mežam atvērtām dvēselēm jau bija pierādījuši darba māku. Man tās bija pavisam maz. Vēlāk draudzīgi dalījāmies ar to, ko bīju paņēmis līdz no gaismas apcirkņiem Viestura pilī: tur tapa Latvijas mežu kopēji.

Ciroles apgaitas mežsargs Dūks bija gados vecākais, ar lielu darba pieredzi. To viņš bija sācis laikā, kad muižkungs pats izraudzījās ģev meža kopēju no ļaudīm, kas to mīlēja. Jau tad Dūks bija izpelnījies uzticību un to godam turēja līdz pat laikam, kad kungu meži ieslēdzās valsts pārņemtās zaļā zelta platībās. Par labu un uzticīgu kalpošanu muižkungs Dūkam bija ierādījis dzīves vietai mazu, labi koptu ķieģeļu ēku, gar kuŗu uz divi debess pusēm locījās lielceļš, bet tuvumā nasku vilnīti trieca neliela upīte. Kad es rudeņos pārstaigāju savu mežsargu apgaitas, koptākā bija Dūkam. Vai nu tās bija jaunaudzes vai ciršanai nogatavojies mežs — visur skatu priecināja tīrība, kārtība un parādītās rūpes, lai augošam mežam dotu labākos dzīves apstākļus. Ar uguni nevarēja atrast Dūka apgaitā kādu vēja lauztu vai kaitēkļu nomaitātu koku: tiem viņš bija pavēlējis iziet no ierindas, lai nebojātu un neapdraudētu dzīvos, vēl augošos kokus.

Dūks bija stingrs prasībās kā pret sevi, tā citiem, kas strādāja viņa apgaitā, cērtot un tīrot mežus vai dēstot jaunas audzes. Taču pēc tam kad nomira viņa pirmā sieva, viņš vai nu sērodams vai arī kādu citu sevī slēptu iegribu dēļ bija kļuvis vaļīgāks. No tā gan necieta viņa darbs un stingri ieviestā kārtība apgaitā. Ļaudis mēļoja, ka Dūkam esot mīksta sirds un ka viņš vienu otru reizi ielaižoties ar meža cirtējiem ēvarģēlībās. Viņš bija sācis draudzēties ar glāzīti. To bieži izmantoja meža cirtēji, braukdami uz Ciroles apgaitu pēc sagatavotiem vai pašu spēkiem gatavojamiem mežu materiāliem. Bet ar visu to Dūks stāvēja savu uzdevumu augstumos, nekad un neko nenokavēja, nekad nevienam neierādīja labāku ciršanas vietu, par ko būtu saņēmis pretdevumā lāsīti. Man arī nebija nekādas vajadzības Dūkam par to aizrādīt — viņa darbs bija labs, atbildība droša un ticama. Es arī nekad par to nedomāju, bet cienīju viņa lielo mīlestību pret mežu, ilgo darba pieredzi. Bez tam Dūks bija ļoti disciplinēts un visu pārējo mežsargu ieredzēts. Neviens tā neprata izvadīt dzinējus medībās, neviens tik labi nepārzināja zvēru apmešanās vietas, kā to veica Dūks.

Kādreiz mežu ciršanas laikā ziemā vai vēlā rudenī mežsarga mājā sapulcējušies cirtēji gaidīja savu kārtu, kad Dūks tiem ierādīs ciršanas vietas. Tā kvernot kāds attaisījis pudelīti sīvā, piedāvādams no tās arī Dūkam. Malkojumu sanācis drusku vairāk. Tai brīdī piezvanījis mežzinis: kaut kāds rīkojums! Acumirklī Dūkam kājās iecirties slābanums: viņš, klausuli pie auss turēdams, nolaidies garšļaukus, tomēr kareiviski atbildēdams uz saņemto norīkojumu: klausos, mežziņa kungs! Mazais starpgadījums bija risinājies tolaik, kad arī pats mežzinis nebija dažu labu reizi atteicies no Dūka ieņemtā prieka. Bet par to ļaudis tikai pasmaidīja, zinot, ka Dūks ar visu šo mazo nelabumu ir krietns savā darba vietā. Taču viņam pašam bija licies neērti un viņš pamazām attālinājās no pasniegtās glāzītes, līdz to

(Turpinājums 18. lp.)

Traģiskā nāvē no mums šķīries mūsu mīļais

Māris Pone

dzimis 1938. g. 19. augustā Mazsalacā, Latvijā,
miris 1974. g. 13. decembrī Riodežaneiro, Brazilijā.

Apglabāts 1974. gada 20. decembrī Toronto, Kanadā

Aijā, debess baltā saime,
Vaļā veri zvaigžņu māju,
Lai nes viegli, zili vēji
Dvēselīti lidotāju.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

vecāki un brālis Aivars ar ģimeni

Mana sirdsmīļā, uzticamā draudzene kopš tālajiem jaunības laikiem un mūsu kopējais draugs

Austra Munson

dzim. Miķelsons

dzimusi 1920. gada 11. februārī Zaubē,
aizgāja mūžībā 1974. gada 8. decembrī Otavā.

Augšā aiz zvaigznēm, tur vilšanās nava,
Gaišs tur un skaidrs un atklāts ir viss!
Ko gaida mirstīgais cerībā savā,
Mūžībā jauki to Dievs piepildīs!

Dziļās skumjās

Janthe un Pauls Brunavs, Otavā, Kanadā

Mūžībā aizgājis mūsu ģimenes dzimtenes laika draugs, Baldones tautskolas pārzinis

Augusts Tikiņš

dzimis 1880. gada 13. novembrī Mētraines pagastā,
miris 1974. gada 30. novembrī Indianapolē, ASV.

Es sapni par dzimteni
pagalvī likšu.

Tuvā piemiņā paturēs

Imants Kļavenieks ar ģimeni ASV,
Ilga Strautiņa ar ģimeni un Osvalds Kļavenieks

Milda Jansons

† 1974. gada 12. decembrī Montrealā.

Pateicībā piemin

72. Rīgas roveŗu dzimta Toronto

Laikrakstam **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $21.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Jauns abonents Δ pagarinājums Δ

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Saviem radiem un draugiem Latvijā

Jūs varat nosūtīt

PARTIKU ▪ RUBĻU CERTIFIKATUS
AUTOMOBIĻUS ▪ MOTOCIKLETUS

Tuvāka informācija
DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College St., Toronto. Tel. 921-7121

Ja esat nodomājuši iegādāties

jaunu 1975. gada automašīnu,

apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS

CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6,

Rabenwater®
Fine Bitters
Gards un labdarīgs

jūsu labsajūtai, kopā ar vēsu alu
vai vienkārši pirms un pēc maltītes!
Dabūjams LCBO veikalos — Nr. 1888C

Dzīvības nakts

(Turpinājums no 17. lp.)

ienīda pavisam. Varbūt viņu uz to vedināja kādi sevišķi iemesli, kuŗus zināja tikai viņš pats? Varbūt viņam derdzās valodas, ko izraisīja nelāgais notikums un kuŗu zināju arī es? Bet es viņam par to nekad netiku ieminējies, jo Dūks ar visu savu niecīgo vājību joprojām turējās pāri citiem maniem mežsargiem. Vēl vairāk: es mācījos no viņa, kā veicams darbs, kā sargājams un kopjams tas, kas nodots darītāja rīcībā. Nebija tādu reižu vai stāvokļu, kad Dūks būtu aizmirsis savus pienākumus.

Bet tad sāka pausties citādas valodas. Laikam jau kāds no kaimiņiem bija nomanījis, ka Dūks joprojām sēro par savu laulāto draugu, dažreiz ieminoties par vientulību, pat skumjām. Tādu viņam nebija mežā, cilvēku un koku vidū. Bet kad vakaros pārradās savā mītnē, viņu droši vien tirdīja nemiers, garlaicība un varbūt arī kas cits. Varbūt viņš gatavojās kādam pārsteigumam, ar ko apžilbināt savu dzīvi, sagādājot prieku gan sev, gan saviem darba biedriem? Ja tā tas būtu, mēs par to priecātos. Jo Dūks bija pelnījis sev gaišākas un priecīgākas stundas par visu to, ko viņš bija paveicis un kas pulsēja viņa asinīs un gribā. Viņš bija pelnījis it kā jaunu dzīvību savā gaitā.

Mežos gūlās baltais klusums, kaut tālumā uzrausās citādas atbalsis, vēstījot kaŗa dimdoņu. Tā nebija apklususi, bet pieņēmās asumā. Nepamanīts tuvumā šūpojās Ziemas svētku prieks, it kā lūkodams noslāpēt nemieru, kas trakoja austrumos.

Ziemas svētku vakarā biju paradis ciemoties pie saviem mežsargiem. Neizsakāms prieks pasērst viņu mājās, noslēgties ap tām savelto kupenu aukstumam, izjust telpu siltumu, apžilbt eglītes spožos karuļus un tad pārrunās pārstaigāt apgaitā iemītās viena gada darba takas. Tās izkala jaunu draudzību, uzticēšanos un kopējā darba prieku.

Šoreiz kārta doties uz Ciroles apgaitu pie Dūka. Tas nebija pārsteigums, bet gan drīzāk viņa ielūgums. Iedomājos: vai Dūkam šoreiz kaut kas padomā? Sāku ar dažādām pārdomām, sijājot tikpat daudz dažādu varbūtību. Un pie vienas no tām uzkavējos ilgāk. Kaut Dūkam jau bija seši desmiti plecos, varbūt viņš sadomājies jaunu dzīvību savās četrās sienās? Ziemas svētku naktī taču zaigo brīnumi.

Izgāju jau agrīnā piekrēslā. Cauri Aņģu apgaitas kvartālam. Te meža darbi bija izslējušies gāzto priežu rindās. No sniega kuplā apvalka galvas pabāzušas blenza sakrautās malkas grēdas, bet ap celmiem tinās zāģu rauti dzelteni skaidu gredzeni. Visu klāja svētsvinīgs klusums. Šoreiz pagāju gaŗām mazajam dievnamam, kas, zvanu mēlēm dulgojot, pa plaši atvērtajām durvīm aicināja baznīcēnus. Es nevarēju nokavēt apciemojumu pie Dūka. Mežinieku nobraukts meža ceļš laistīja sudrabu mēnesnīcas gaismā. Brīžiem pametoties sānis sniegā, lai soļi būtu drošāki, īros zvaigznēm piebārstītā naktī. Iznācis atkal klajumā, raudzījos ciemu ugunīs, kas zibēja ceļa abās pusēs kā lielas iedzeltenas acis. Miers kā vēss vīrāks pludoja no meža sienām. Bet tad jau biju atkal pietuvojies Dūkas apgaitai. Aizturu elpu. Klausos. Mežs bez trokšņa. Pat stirnu nepamana. Vai arī tā pārdzīvo lielās dzīvības nakti? Vai radība sastingusi, Ziemas svētku brīnumu gaidot?

Kad izeju cauri Dūka apgaitas kvartāliem, turpat ju mēness gaismā saredzama viņa mītne. Ar spožām ugunīm. Loga priekšā rindā savietojušies pajūgi. To vilcējiem uzmestas siltas segas. Ciemiņi? Draugi? Vai kas cits?

Pēc zirgiem noskārstu, ka atbraucēji ir mani seši mežsargi, arī vēl pulciņš citu draugu, kādu Dūkam nekad nav trūcis.

Viņš laipni atveŗ durvis. Sarokojamies, svētku prieku vēlēdami. Taču nomanu, ka te kaut kas vairāk par to: Dūks ir uzvilcies svaigi šūdinātu dienesta tērpu. Tad viņš mani saņem pie rokas un abi tuvojamies Dūkas šī vakara laimei — viņa izraudzītai līgavai, kas, iesēdusi ciemiņu sarindotā puslokā, jautri triec ar viesiem. Acis liecina mīlestību, augums vingrumu un spriganā valoda uzticību Dūkam. Ko vairāk vēlēties? Viņa mājās un mūža ritējumā ienākusi jauna dzīvība, kas tam palīdzēs kliedēt vakara krēslu, dos veldzi piekusumā un stiprinās tālāk ceļu ejot.

Viņai nav gaŗā kāzu plīvura, jo arī Dūks stāv pusmūžā. Bet kaut kas viņus cieši saista savā starpā. Varbūt tas, ka tie viens otram dod savu sirdi lielās dzīvības naktī?

Vēl jāgaida kādu brītiņu, līdz ierodas mācītājs no svētvakara dievkalpojuma.

Viņš runā par mīlestību un dzīvību, kas nav šķīramas arī tad, kad ieklaudz nāves izkapts. Dūks to reiz jau dzirdējis. Bet nu viņa rokās un sirdī jauna laime.

Priecīgi aizskan mirkļi. Tikai rīta zvaigznei izplēnot saules lēktā pāri Dūkas apgaitai it kā lītu jauna gaisma, svētījot dzīvības naktī sāktu ceļa posmu.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS

141 DANFORTH AVE.

Tel.: HO 5-9905 *Ausma Miķelsone*

PAVASARA **LE 1-7353**

delikatešu veikals un konditoreja

361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks St. ČUKULS

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM

KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5
Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus.
Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvanait.

921-7121

Dziesmu ansambļiem, skolai, jaunatnei

Austras Plampes

DZIESMU KAMOLIŅŠ 1. DAĻA
145 vairākbalsu meldijas un teksti $3.00

DZIESMU KAMOLIŅŠ 2. DAĻA
130 vairākbalsu meldijas un teksti $3.00

ROTAĻAS AR DZIEDĀŠANU
27 rot. sīki izp. apraksti un zīmējumi $2.00

5 Stag Hill Drive, Apt. 104
Toronto, Ont. Canada M4B 1K7

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ

atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā,
491 College St.,
kā arī LA spiestuvē,
125 Broadview Ave.

Tika mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. **EINAR CLAUSEN Ltd.,** Hwy. 7., **nedaudz austrumos no Bramalea, tel. 459-6760**

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽADIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225
Daugavas Vanagu klubs
atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai iesk. piektd. un sestd. no pl. 12 — 1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

kas? kur? ko?

Town & Country R·E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

41 Heathcote Avenue, Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai **444-2447.** Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

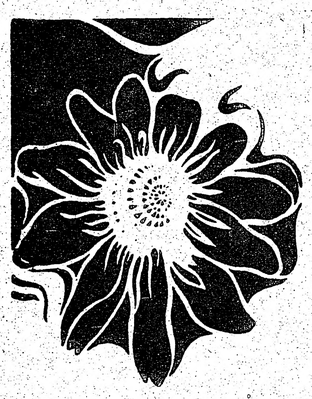

Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas.
Atlaide
Benjamiņa filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E.
TORONTO, ONT.
M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Artūrs Mīlne
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864
2226 Dundas St. W.
Toronto. M6R 1X3

KALUPE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkalve
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

A. Eglītis — TV RENTALS
19" $10.00 mēnesī
23" $10.00 mēnesī
krāsu $18.00 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401
895 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen).
Perupieniņš (Royal Jelly) no
ERGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson St., Toronto 17, Tālr. 534-0563

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Iepriekš pieteikties tālr. 921-3924
470 College St. (pie Bathurst) Toronto M6G 1A1

A. KRISTAPSONA
gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA
OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS
316 Harbord Street, Toronto, Ont.
REALTOR
Tel. 534-8447

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām kāzu viesību galdus
Tel. 922-2931

LATVISKI KAPA AKMEŅI

latvieša izpildījumā
A. A. Kopmanis
19 Millbrook Cr.
Toronto 6.
Tālr. 466-5126

Dāvināsim latvisku dāvanu Jaunā gadā!

LAIKRAKSTU LATVIJA AMERIKĀ

Lūdzu piesūtīt manu dāvanu uz vienu gadu, sākot ar š. g. 21. decembra numuru

Mr., Mrs., Miss .....
Adrese .....
.....
.....

Lūdzu pievienot 1. numuram kartīti ar dāvinātāja vārdu: .....

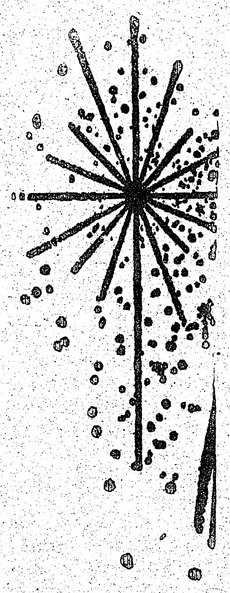

Nosūtu $21.- par savu dāvanu Latvija Amerikā Publishing Ltd., 125 Broadview Ave., Toronto Ontario, M4M 2E9

Lūdzu sūtīt man kā latviskās dāvanas devējam „LATVIJU AMERIKĀ par speciāli pazemināto cenu uz vienu gadu $17.- gadā.

Mr., Mrs., Miss .....
Adrese .....
.....

☐ Jauns pasūtinājums
☐ Abonementa pagarinājums uz 1 gadu.
Kopā nosūtu $.....

Gatavojas nākamai skautu nometnei

Nākamā lielā skautu nometne iecerēta 1977. gadā no 28. augusta līdz 4. septembrim Ņujorkas draudzes īpašumā Katskilu kalnos. Te sagaida dalībniekus ne vien no ASV un Kanadas, bet arī no Austrālijas, kā tas bija iepriekšējā nometnē. Dalībnieku skaitu lēš ap 700, bet nedēļu nogalēs, kad paredzēti dažādi skautu un gaidu priekšnesumi, skaits varētu būt ap 2000.

Kaut arī nometņošanas laiks vēl izliekas patālu, plānošanas komisija strādā jau pāris gadus. To vada vad. J. Šķiņķis, bet darbojas līdz vadītāji I. Rupners un A. Gaujenieks.

„Draudzes īpašumā regulāri notiek skautu talkas," saka J. Šķiņķis, kas ieradies uz Ņujorkas skautu un gaidu nodarbībām Ņujorkas draudzes baznīcā Jonkeros. „Vispirms jāiztīra krūmi un sakritušie koki, kas guļ mežā. Dažās vietās ir tik blīvs, ka netiek cauri. Plānojam arī, kur ierīkot ugunskurus un kā paplašināt dievkalpojumu vietu. Tik daudz cilvēku draudzes īpašumā vēl nav bijis, kā varētu būt skautu nometnē. Kaut parasti dzeramais ūdens ir pietiekami, jāparedz gadījumi, ka tas varētu pietrūkt. Tualetes arī nav pietiekamā skaitā. Lielā ugunskura vietu esam izmeklējuši kalnos, bet vecā vieta kalpos tikai atsevišķām vienībām. Tur skatītājiem par maz vietu. Esam arī noskatījuši jaunu vietu gaidu ugunskuram. Brīvdabas dievkalpojuma vietā vajadzīgas papildu vietas. Te parasti bērnu nometnes laikā sapulcējas ap 500 dievlūdzēju, bet skautiem šis skaits varētu būt ap 2000. Arī te jāiekārto jaunas sēdvietas.

Administrācijai vajadzēs savus 50 cilvēkus. Pilna laika ārstu un divas māsas esam jau sarunājuši, jo jāparedz, ka tik lielā sabiedrībā kaut kas varētu notikt. Apskrambājumu var apsiet māsiņa, bet var rasties arī kāda slimība. Saimnieces arī mums jau sarunātas, kas rūpēsies par ēdienu sagatavošanu. Vajadzēs darbiniekus, kas kārto sarakstus, banku lietas, ierāda jaunatbraucējiem vietas vai veic citus darbus.

Nometne skautu rīcībā būs nedēļu pirms sākšanās un nedēļu pēc slēgšanas. Tik ilgs laiks vajadzīgs, lai to iekārtotu un piemērotu mūsu vajadzībām, bet pēc tam, lai arī sakārtotu un saslaucītu. Laimīgi gadījies, ka nometnes gadā Ņujorkas draudzei bērnu nometne var sākties agri. Tā būs beigusies 21. augustā ar ceturto nometņošanas periodu. Pirmā darba grupa tad arī tūlīņ ierādīsies nometnē priekšdarbu veikšanai. Esam domājuši, ka Ņujorkas skauti un gaidas nometnē varētu ierasties dienu ātrāk, jau piektdienas rītā, lai palīdzētu sagaidīt pārējos nometņotājus.

Pa šiem divi gadiem daudz vēl plānojams, kas katram un kādā veidā darāms. Nometņotāji dzīvos teltīs, bērnu nometnes barakas vajadzīgas citām vajadzībām. Nometne būs atvērta visiem, tāpēc sagaidām, ka sevišķi nedēļu nogalēs būs daudz apmeklētāju. Kaut arī vairums varētu būt no Ņujorkas apkārtnes, tomēr gaidām arī tālākus ciemiņus.

Drīzumā iespiedīsim vēstuļblankas un aploksnes ar 1977. gada nometnes emblēmu. Tās pārdosim visiem. Tādā veidā ceram iegūt pirmos ienākumumus," savu stāstu beidz nākamās lielās skautu nometnes administrātors J. Šķiņķis. Vk

Pēc skopajiem sniega nokrišņiem beidzot Toronto pienāca baltie Ziemsvētki. Tos bija iemūžinājis arī laikraksta The Toronto Sun fotografs Pauls Skrivners augšējā attēlā, kurā pie sniega vīra redzama 16 g. vecā latviete Irisa Lāma.

Riodežaneiro upuris apbedīts Toronto

Brazilijas pilsētā Riodežaneiro našautā doktoranda Māŗa Pones aizlūgumā, pēc upuŗa pārvešanas lidmašīnā uz Toronto, kur dzīvo viņa vecāki, Sv. Andreja baznīcā 19. decembrī pulcējās ap 300 piemiņas brīža dalībnieku. Ziemsvētku eglītes gaismā, kuŗā atradās noslepkavotā šķirsts, mācītājs Ā. Čops atgādināja traģisko notikumu, kuŗa upuris bijis centīgais latviešu jauneklis. Pie šķirsta stāvēja Fr. Cursica goda sardze ar sērās tērpto korporācijas karogu. Izvadīšanā no Vinipegas bija ieradies arī nogalinātā Māŗa Pones vecākais brālis, turienes Kanadas gaisa spēku bazes kapteinis Aivars Pone ar dzīvesbiedri kanadieti un diviem bērniem, pēdējai baznīcā nodziedot divas garīgas solo dziesmas, kuŗas pavadīja ērģelniece Anita Rundāne, kas spēlēja pavadījumu arī Sv. Andreja draudzes korim, kuŗu diriģēja komponists Arvīds Purvs. Slēgtais šķirsts un altāris grima puķu kalnā, pie kuŗa mirdzēja Ziemsvētku eglīte, šoreiz viešot dziļas skumjas lielajā sēru draudzē.

Otrā dienā traģiskā nāvē mirušo māc. J. Cālītis izvadīja uz Jorkas latviešu kapiem, piedaloties 180 bēriniekiem. Kapsētā atvadu runu teica korp. Fr. Cursica, pie kuŗas nelaikis piederēja, seniors Oskars Perro, noliekot vainagu ar korporācijas krāsu lentēm. Toronto korporāciju kopas vārdā atvadījās Imants Aiksnis (Lettonia) un jaunatnes darbinieku vārdā — Brunis Rubess. Nelaikis, kas pats bija aktīvs jaunatnes darbinieks, vienmēr prata ap sevi pulcināt latviešu jauniešus un bija to vidū labi ieredzēts. Jaunieši kuplā skaitā piedalījās viņam teikt arī pēdējās ardievas.

Doktorandu Māri Poni, kā jau ziņots mūsu laikraksta iepriekšējā izdevumā, 13. decembŗa naktī Brazilijas pilsētā Riodežaneiro uz ielas nošāva kāds brazilietis, pēc tam kad viņš bija jau beidzis apmeklēt Dienvidamerikas valstis, lai zinātniskos pētījumos par kanadiešu ieguldījumiem Latīņamerikā sagatavotos doktora grada iegūšanai. Pēc Jaungada viņš bija cerējis atgriezties Toronto.

—ls—

Godinot Sadberijas latviešu draudzes ilggadējo valdes locekli Edvīnu Zemīti, kas 20 gadus nepārtraukti veicis draudzes kasieŗa amatu, draudzes mācītājs E. Ķerģis dievkalpojuma laikā pasniedza viņam Baznīcas virsvaldes piešķirto Atzinības rakstu. Foto: V. Kārkliņš

VINIPEGA

Lai gan Vinipegas latviešu sestdienas skola šogad nedarbojas, jo nav skolnieku, bijušās skolotājas tomēr noorganizēja labu Ziemsvētku eglītes vakaru. Vairāk nekā 100 dalībnieku, mazi un lieli, izjuta svētku prieku. 15. decembŗa pēcpusdienā eglītes vakaru ievadīja Mirdza Rutule, bet uzrunu un lūgšanu teica mācītājs K. Kuškēvics. Ziemsvētku dziesmas pie klavierēm pavadīja L. Meistare. Priekšnesumus veica sestdienas skolas agrākie audzēkņi. Daudz prieka sagādāja Maijas Tizekas sagatavotais priekšnesums — Sarkangalvīte modernā versijā. Liels bija bērnu prieks, kad ar lielu dāvanu maisu parādījās Ziemsvētku vecītis (Larionovs). Līdzekļus bērnu dāvanām bija devusi Vinipegas kopējo sarīkojumu rīcības komiteja, atvēlot 100 dol. No ev. lut. Sv. Krusta draudzes dāmu komitejas dāvanas saņēma „pilngadību sasniegušās latvietes". Vinipegas kopējo sarīkojumu komitejas priekšsēdis O. Radovskis pasniedza 800 dol. čeku stipendijai Tamārai Tizekai, kas šogad apmeklē Minsteres latviešu ģimnaziju. Viņa ir pirmā latviešu jaunliete no Vinipegas, kas apmeklē Minsteri un ir ilggadēja dalībniece tautas deju grupa Kokle. A. V.

Technisko zinātņu . . .

(Pārnesums no 1. lp.)

LIAA kārto organizācijās inkorporāciju Kanadā ar nosaukumu angļu valodā: Association of Latvian Engineers, kas būs bezpeļņas organizācija un apvienos mūsu inženieŗus, tehniķus un techniskos zīmētājus.

LIAA prezidija vēlēšanas ir aizkavējušās, bet notiks 1975. gadā. Techniskās vārdnīcas redaktors un izdevējs A. Palejs ziņoja, ka 2. sējuma 1. daļa būs gatava 1975. gada vasaras sākumā, jo iespiešanai gatavi jau ap 3000 terminu.

Iepriekšējā vakarā Montrealas kopa rīkoja sanāksmi par tematu Inženieŗa darbs un problēmas vienu gadu pēc enerģijas krizes. Runātāji bija A. Jekste, K. Irbītis un H. Romans, bet A. Koppels rādīja filmu par jauno Mirabelas lidlauku Montrealas tuvumā. Tas būs lielākais lidlauks pasaulē, ko sāks lietot 1975. g. rudenī.

Lidmašīnu konstruktors K. Irbītis stāstīja par saules un vēja enerģijas izmantošanu. Vienu no enerģijas izmantošanas veidiem viņš ierīkos jau nākošajā vasarā savā lauku īpašumā Tērvetē. Referātu noklausījās 20 apmeklētāju.

Agrumu Pēteris

ROMAS PAGRABIŅŠ

DV namā, 125 Broadview Ave., Toronto

Sestdien, 11. janvārī, plkst. 20.00

SAVIESIGS VAKARS — spāniskā noskaņā

ANDRIS KĀRKLIŅŠ — ANDRĒ EL LETON

spāņu mūzika, dziesmas, dejas, atspirdzinājumi, deju mūzika: Runči trimdā. Ieeja: 3 dol., jauniešiem 1. 50 dol.

SVĒTDIEN, 12. JANVĀRĪ, PLKST. 16. 30

ANDRA KĀRKLIŅA — ANDRĒ EL LETON

KONCERTS

būs arī spāniski atspirdzinājumi un uzkodas

ieeja: 4 dol. jauniešiem 2 dol.

Visus laipni lūdz Kanadas vanadzes un DV jaunatne